

Saldus novada pašreizējās situācijas raksturojums

2021

Ievads

Saldus novada Pašreizējās situācijas raksturojums sagatavots kā **informatīvais materiāls**, kas paredzēts pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādei¹.

Pašreizējās situācijas raksturojums izmantots:

- Saldus novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022. – 2038. gadam sagatavošanā;
- Saldus novada attīstības programmas 2022. – 2028. gadam sagatavošanā.

Visus esošās situācijas raksturojuma materiālus datē un apkopo atsevišķā sējumā, un tas ir aktualizējams, ja attiecīgā plānošanas dokumenta izstrādes laikā tiek publiskoti pētījumi vai situāciju raksturojoši dati, kuri būtiski ietekmē pašreizējās situācijas analīzi un plānoto situāciju.

Pašreizējās situācijas raksturojumu veido 7 sadaļas: 1) cilvēks, 2) vide un infrastruktūra, 3) ekonomika, 4) pārvaldība, raksturojot galvenās sociālās, vides un ekonomiskās jomas tendences, 5) globālās un vietējās tendences, t.sk. analizēti Saldus novadam saistošie dokumenti un globālo tendenču potenciālā ietekme, 6) sabiedrības viedoklis par attīstību un 7) SVID analīze.

Pašreizējā situācijas raksturojumā izmantoti arī Iedzīvotāju un Uzņēmēju aptaujas rezultāti. Aptaujas veiktas no 2021. gada 11. marta līdz 11. aprīlim, kopā piedaloties 828 respondentiem (Iedzīvotāju aptaujā piedalījās 785 respondenti, bet Uzņēmēju aptaujā – 43 respondenti).

Kā nozīmīgs papildus materiāls pašreizējās situācijas apzināšanā izmantojams pašvaldības ikgadējais publiskais pārskats. Būtisks aktuālās informācijas avots ir pašvaldības tīmekļa vietne: www.saldus.lv.

Pašreizējās situācijas raksturojuma izstrādē ņemti vērā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī (2021. gada 11. marta redakcija).

Saldus novads kā jauna administratīvā teritorija izveidota līdz ar 2021. gada 1. jūliju, **apvienojot Saldus un Brocēnu novadu** un pārdēvējot to par Saldus novadu. Ērtības nolūkā šajā dokumentā tas tiek saukts par **apvienoto Saldus novadu**, lai aprakstos varētu atšķirt līdz 2021. gada jūlijam pastāvošo Saldus novadu no jaunā Saldus novada.

Pašreizējās situācijas raksturojums sagatavots sadarbībā ar telpiskās attīstības plānošanas uzņēmumu SIA "Reģionālie projekti".

---

¹ Ministru kabineta 14.10.2014. noteikumi Nr.628 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" 4. punkts

Satura rādītājs

Ievads	2
Saldus novada vizītkarte 2021	4
1. Cilvēks	7
1.1. Demogrāfiskie rādītāji un apdzīvojumš.....	7
1.2. Pilsoniskā aktivitāte un NVO	12
1.3. Izglītība, sports un aktīvā atpūta	13
1.4. Kultūrvide	20
1.5. Veselības aprūpe un veicināšana	24
1.6. Sociālie pakalpojumi, palīdzība un drošība	27
1.7. Iekļaujoša sabiedrība un atbalsts dažādām iedzīvotāju mērķgrupām.....	32
2. Vide un infrastruktūra	33
2.1. Dabas resursi.....	33
2.2. Publiskā ārtelpa un kultūrvēsturiskie pieminekļi	40
2.3. Centralizētie pakalpojumi, mājokļi un inženiertehniskā infrastruktūra	46
2.4. Transports un mobilitāte	51
2.5. Klimata pārmaiņas	55
3. Ekonomika	60
3.1. Attīstības līmeņa indekss	60
3.2. Uzņēmējdarbība	61
3.3. Nodarbinātība un ekonomiskā aktivitāte	65
3.4. Pieejamie pakalpojumi	65
3.5. Tūrisms.....	69
3.6. Funkcionālās saites.....	72
4. Pārvaldība	73
4.1. Teritorijas pārvaldība	73
4.2. Pašvaldības budžets.....	76
4.3. Nozīmīgākie investīciju projekti pēdējos gados	78
4.4. Plānotās tuvāko gadu ieceres.....	79
4.5. Novada identitāte	80
4.6. Sadarbība.....	81
5. Globālās un vietējās tendences	84
5.1. Globālās tendences.....	84
5.2. Nacionālās prioritātes	86
5.3. Reģionālās prioritātes	89
5.4. Līdzšinējo novadu attīstības plānošanas dokumenti.....	90
5.5. Kaimiņu pašvaldības	93
6. Sabiedrības viedoklis par attīstību	94
7. SVID analīze	96

Saldus novada vizītkarte 2021

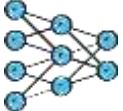
	<p>Teritorijas novietojums un platība</p>	<p>Saldus novads atrodas Latvijas rietumos, Kurzemes dienvidu daļā, robežojas ar Dienvidkurzemes, Kuldīgas, Dobeles un Tukuma novadiem. Dienvidos novads robežojas ar Lietuvas Republikas kultūrvēsturisko novadu Žemaitiju. Atrodas Kurzemes plānošanas reģionā.</p> <p>Novada teritorijas platība - 2179,9 km².</p>
	<p>Teritoriālā struktūra</p>	<p>Saldus novadā ietilpst 21 teritoriālā vienība: Blīdenes pagasts, Brocēnu pilsēta, Cieceres pagasts, Ezeres pagasts, Gaiķu pagasts, Jaunauces pagasts, Jaunlutriņu pagasts, Kursišu pagasts, Lutriņu pagasts, Nīgrandes pagasts, Novadnieku pagasts, Pampāju pagasts, Remtes pagasts, Rubas pagasts, Saldus pagasts, Saldus pilsēta, Šķēdes pagasts, Vadakstes pagasts, Zaņas pagasts, Zirņu pagasts, Zvārdes pagasts.</p> <p>Administratīvais centrs – Saldus.</p>
	<p>Iedzīvotāji</p>	<p>Faktiskais iedzīvotāju skaits² 2021. gada sākumā – 27 110, no tiem 79% jeb 21 438 iedzīvotāji bij. Saldus novadā, bet 21% jeb 5 672 iedzīvotāji bij. Brocēnu novadā.</p> <p>Kopējais iedzīvotāju skaits apvienotajā novadā – 29 613 iedzīvotāju (atbilstoši Pilsotības un migrācijas lietu pārvaldes datiem uz 01.01.2021).</p> <p>Lielākās apdzīvotās vietas pēc iedzīvotāju skaita ir Saldus (9 671), Brocēni (2 829), Druva (936), Lutriņi (479), Ezere (461) un Kalni (434).³</p>
	<p>Robežas</p>	<p>Dienvidos robežojas ar Lietuvas Republiku, rietumos – ar Dienvidkurzemes un Kuldīgas novadiem, ziemeļu un ziemeļrietumu daļā ar Kuldīgas novadu, ziemeļu un ziemeļaustrumu daļā – ar Tukuma novadu, austrumu daļā – ar Dobeles novadu.</p>
	<p>Transports un mobilitāte</p>	<p>Novada centrs Saldus pilsēta, ir ērti sasniedzama no galvaspilsētas Rīgas un Kurzemes reģiona vienu no lielākajām pilsētām Liepājas, jo novadu šķērso valsts galvenais autoceļš A9 Rīga (Skulte) – Liepāja. Attālums līdz Rīgai ir 120 km, līdz Liepājai – 100 km. Savienojumus ar citiem Kurzemes un Zemgales reģiona attīstības centriem un novada iekšējās teritorijas savienojumus nodrošina valsts reģionālie un vietējie autoceļi, kā arī pašvaldības ceļi.</p> <p>Novada teritoriju šķērso dzelzceļa līnija Liepāja – Rīga un Glūda – Reņģe.</p>
	<p>Izglītība</p>	<p>Izglītības procesu Saldus novadā nodrošina pašvaldības pakļautībā esošās izglītības iestādes: 10 pirmsskolas izglītības iestādes un 10 vispārējās izglītības iestādes, kurās pieejama pirmsskolas izglītība, darbojas pirmsskolas izglītības grupa/grupas, 17 vispārējās izglītības iestādes, 4 profesionālās ievirzes izglītības iestādes, bērnu un jauniešu interešu izglītības iestādes.</p> <p>Saldus novadā atrodas profesionālās izglītības iestāde – Profesionālās izglītības kompetences centrs "Saldus tehnikums".</p>

² Oficiālais statistikas portāls, stat.gov.lv, 2021

³ Dati uz 01.01.2021.

	<p>Kultūra un atpūta, pulcēšanās vietas</p>	<p>Kultūras iestādes novadā ir Saldus tūrisma informācijas, kultūras un sporta centrs, Brocēnu kultūras un izglītības centrs, Blīdenes kultūras nams, Ezeres kultūras nams, Gaiķu pagasta Tautas nams, Jaunauces tautas nams, Jaunlutriņu tautas nams, Lutriņu klubs, Nīgrandes pagasta Kalnu kultūras nams, Pampāju kultūras nams, Remtes kultūras nams, Rubas tautas nams, Druvas kultūras nams, Striķu kultūras nams, Vadakstes tautas nams. Savukārt Kursišu, Novadnieku, Šķēdes, Zaņas, Zirņu pagastos darbojas kultūras darba organizators.</p> <p>Publiskiem pasākumiem tiek izmantots Kapelleru nams, Saldus Mūzikas skolas akustiskā zāle, Jauniešu atpūtas un iniciatīvu centrs "Šķūnis" u.c. pašvaldības vai privātas telpas / ēkas.</p> <p>Kultūras pasākumiem un izklaidei vasaras sezonā ir pieejamas 11 brīvdabas estrādes.</p> <p>Saldus novada teritorijā atrodas 26 bibliotēkas.</p>
	<p>Veselība, sociālā vide, drošība</p>	<p>Ambulatoros un dienas stacionāra pakalpojumus sniedz SIA "Saldus medicīnas centrs". Pieejamas 5 zobārstniecības iestādes, 20 ģimenes ārstu prakses vietas, 3 vecmāšu un feldšerpunkti.</p> <p>Sociālos pakalpojumus un palīdzību sniedz Sociālais dienests un tā struktūrvienības, 2 Latvijas Sarkanā krusta sociālās aprūpes centri.</p> <p>Drošību un sabiedrisko kārtību nodrošina pašvaldības policija un Valsts policijas Kurzemes reģiona pārvaldes Saldus iecirknis.</p> <p>Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Saldus daļa un brīvprātīgie ugunsdzēsēji.</p>
	<p>Sporta infrastruktūra</p>	<p>Sporta infrastruktūru veido dažādas sporta halles un sporta nami, stadioni, peldbaseins, ledus halle, smaiļošanas un kanoe airēšanas bāze un trase u.c., kas pieder gan pašvaldībai, gan privātajiem. Pie sporta infrastruktūras jāpieskaita arī vispārizglītojošo izglītības iestāžu sporta zāles un sporta laukumus, kā arī parkus, ūdensobjektu piekrastes caur kuriem var skriet, soļot, nūjot. Gandrīz katrā novada pagastā ir izvietots kāds sporta infrastruktūras objekts.</p>
	<p>Uzņēmējdarbība</p>	<p>Uzņēmējdarbība kopumā Saldus novadā ir salīdzinoši labi attīstīta. Tirdzniecības ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaitu uz 1000 iedzīvotājiem 2019. gadā, vairāk bija Saldus novadā – 93, bet nedaudz mazāk Brocēnu novadā – 77, kopā Latvijā šis rādītājs sasniedza 90 uzņēmumus uz 1000 iedzīvotājiem. Novadā darbojas gan dažādu formu komersanti, gan pārstāvētas dažādas uzņēmējdarbības jomas. Nozīmīgi darba devēji un ekonomiskās aktivitātes nodrošinātāji novada lauku teritorijās ir lauksaimniecības uzņēmumi, kuri Saldus novadā pārsvarā darbojas zemkopībā un lopkopībā. Tūrisma jomas attīstībai Saldus novadā liels potenciāls ir kultūrvēsturiskā mantojuma, dabas vides, industriālā mantojuma u.c. izmantošanai tūrisma produktu veidošanā.</p>
	<p>Tūrisms</p>	<p>Nozīmīgākie tūrisma objekti: Saldus Sv. Jāņa evaņģēliski luteriskās draudzes baznīca, Jaņa Rozentāla Saldus vēstures un mākslas muzejs, Kalnsētas parks, vides objekts "Saldus", Strūklaka "Medus piliens", vides objekts "Saldus piepilda", pastaigu taku maršruts "Mākslas, mūzikas un mīlestības ceļš", Cieceres ezers un dabas taka, Cieceres ezera skatu tornis, Sātiņu putnu novērošanas tornis, Saldus ezers, Kapelleru nams, konfekšu "Gotiņa" ražotne un veikals, Brocēnu Mežaparks un gaisa takas, piemājas saimniecība "EŽI", u.c..</p>

	<p>Dabas resursi</p>	<p>47% - meža zeme, 41% - lauksaimniecībā izmantojama zeme. Saldus novadu dienvidos šķērso Kurzemes lielākā upe Venta. Saldus pilsētai cauri tek Cieceres upe. Novads bagāts ar zemes dziļu resursiem, atrodas 3 valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradnes.</p> <p>Saldus novadā atrodas 8 īpaši aizsargājas dabas teritorijas, kas iekļautas vienotā Eiropas nozīmes aizsargājamo teritoriju tīklā Natura 2000, 10 aizsargājami dabas pieminekļi un vairākas novada nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas un objekti.</p>
	<p>Funkcionālās saites</p>	<p>Nacionālās saites ar Rīgu un Liepāju – ostu, lidostu pieejamībā, dažādu publisko pakalpojumu pieejamībā. Reģionālās saites ar Kurzemes reģiona pašvaldībām un starpreģionālās saites ar citām pašvaldībām.</p>

Attēls 1: Saldus novada novietojums Latvijā

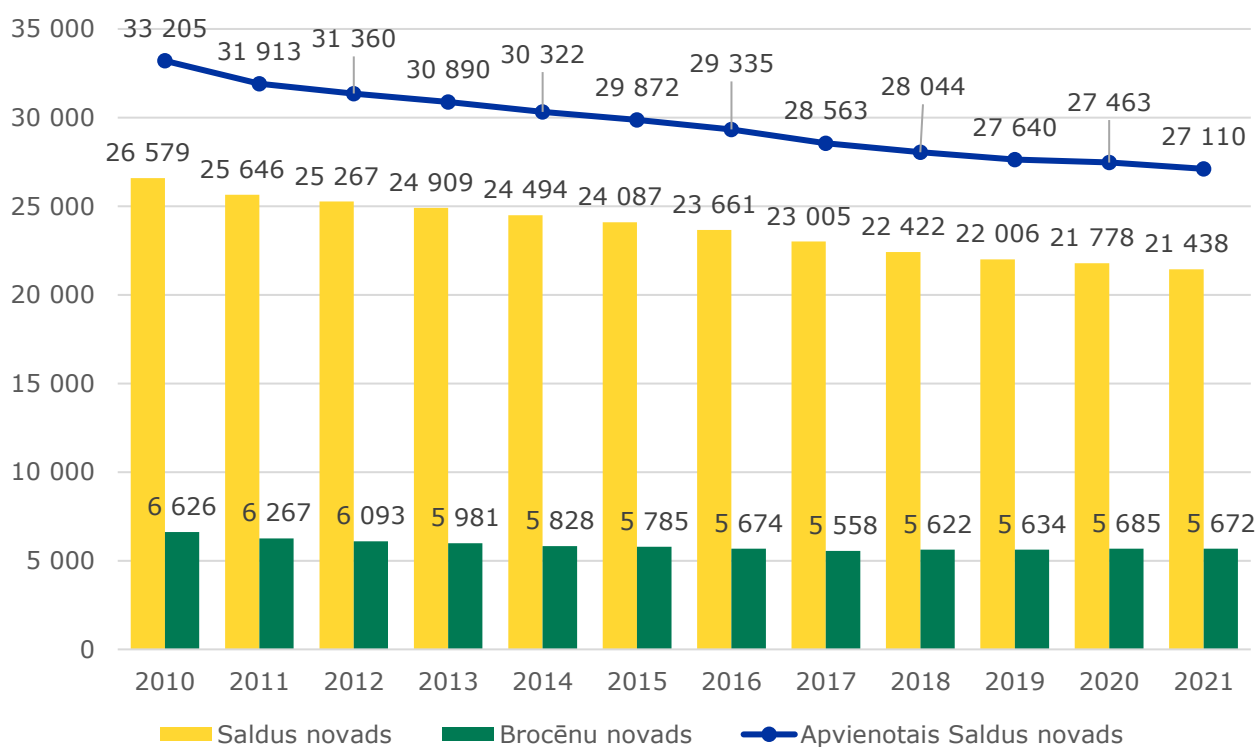
Attēls 2: Saldus novada novietojums Kurzemes plānošanas reģionā

1. Cilvēks

1.1. Demogrāfiskie rādītāji un apdzīvojum

Kopējais iedzīvotāju skaits⁴ apvienotā Saldus novada teritorijā 2021. gada sākumā (saskaņā ar CSP datiem) bija 27 110. 21 438 iedzīvotāji jeb 79% no visiem dzīvoja līdz 2021. gada 1. jūlijam pastāvošā Saldus novada teritorijā un 5 672 jeb 21% - Brocēnu novada teritorijā. Analizējot demogrāfiskos rādītājus kopš 2010. gada, secināms, ka līdz 2021. gadam apvienotajā Saldus novadā vērojama iedzīvotāju skaita samazināšanās.

Analizējot demogrāfiskos rādītājus kopš 2010. gada, secināms ka apvienotajā Saldus novadā iedzīvotāju skaits kopumā samazinājies par 18,4%. Bijušajā Saldus novadā iedzīvotāju skaits laikā kopš 2010. gada samazinājies par 19,4%, savukārt Brocēnu novadā vērojams mazāks samazinājums jeb par 14,4%.

Grafiks 1: Iedzīvotāju skaits gada sākumā, Oficiālās statistikas portāls

Iedzīvotāju skaits 2021. gada sākumā pēc Iedzīvotāju reģistra datiem (PLMP dati) bija par 2407 jeb 8,15% lielāks – 29 517 (t.sk. Saldus novadā – 23 373, Brocēnu novadā –

⁴ CSP, ISG020. Iedzīvotāju skaits un tā izmaiņas statistiskajos reģionos, republikas pilsētās, novadu pilsētās, 21 attīstības centrā un novados (Oficiālās statistikas portāls data.stat.gov.lv)

6 144). Apvienoto Saldus novadu veido 21 teritoriālā iedalījuma vienība – divas pilsētas – Saldus, Brocēni, un 19 pagasti - Blīdenes pagasts, Cieceres pagasts, Ezeres pagasts, Gaiķu pagasts, Jaunauces pagasts, Jaunlutriņu pagasts, Kursišu pagasts, Lutriņu pagasts, Nīgrandes pagasts, Novadnieku pagasts, Pampāju pagasts, Remtes pagasts, Rubas pagasts, Saldus pagasts, Šķēdes pagasts, Vadakstes pagasts, Zaņas pagasts, Zirņu pagasts, Zvārdes pagasts)⁵.

<i>Brocēni</i>	2829	<i>Vecgaiķi</i>	39	<i>Mežvidi</i>	286
<i>Saldus</i>	9671	<i>Jaunauce</i>	117	<i>Pampāji</i>	338
<i>Blīdene</i>	315	<i>Jaunlutriņi</i>	253	<i>Remte</i>	342
<i>Stūri</i>	45	<i>Ošenieki</i>	45	<i>Ruba</i>	219
<i>Pilsblīdene</i>	17	<i>Kursiši</i>	340	<i>Druva</i>	936
<i>Emburga</i>	230	<i>Lutriņi</i>	479	<i>Šķēde</i>	182
<i>Oškalni</i>	338	<i>Namiķi</i>	299	<i>Vadakste</i>	154
<i>Kalnsētas</i>	23	<i>Nīgrande</i>	335	<i>Kareji</i>	162
<i>Lielciecere</i>	57	<i>Kalni</i>	434	<i>Baltaiskrogs</i>	70
<i>Ezere</i>	461	<i>Sātiņi</i>	64	<i>Zirņi</i>	197
<i>Satiķi</i>	234	<i>Draudzība</i>	324	<i>Butnāri</i>	231
<i>Gaiķi</i>	49	<i>Ēvarži</i>	112	<i>Striķi</i>	51
<i>Lielsatiķi</i>	5	<i>Sesile</i>	111		

Tabula 1: Pastāvīgo iedzīvotāju skaits 2021. gadā Saldus un Brocēnu pilsētās un ciemos, Oficiālās statistikas portāls

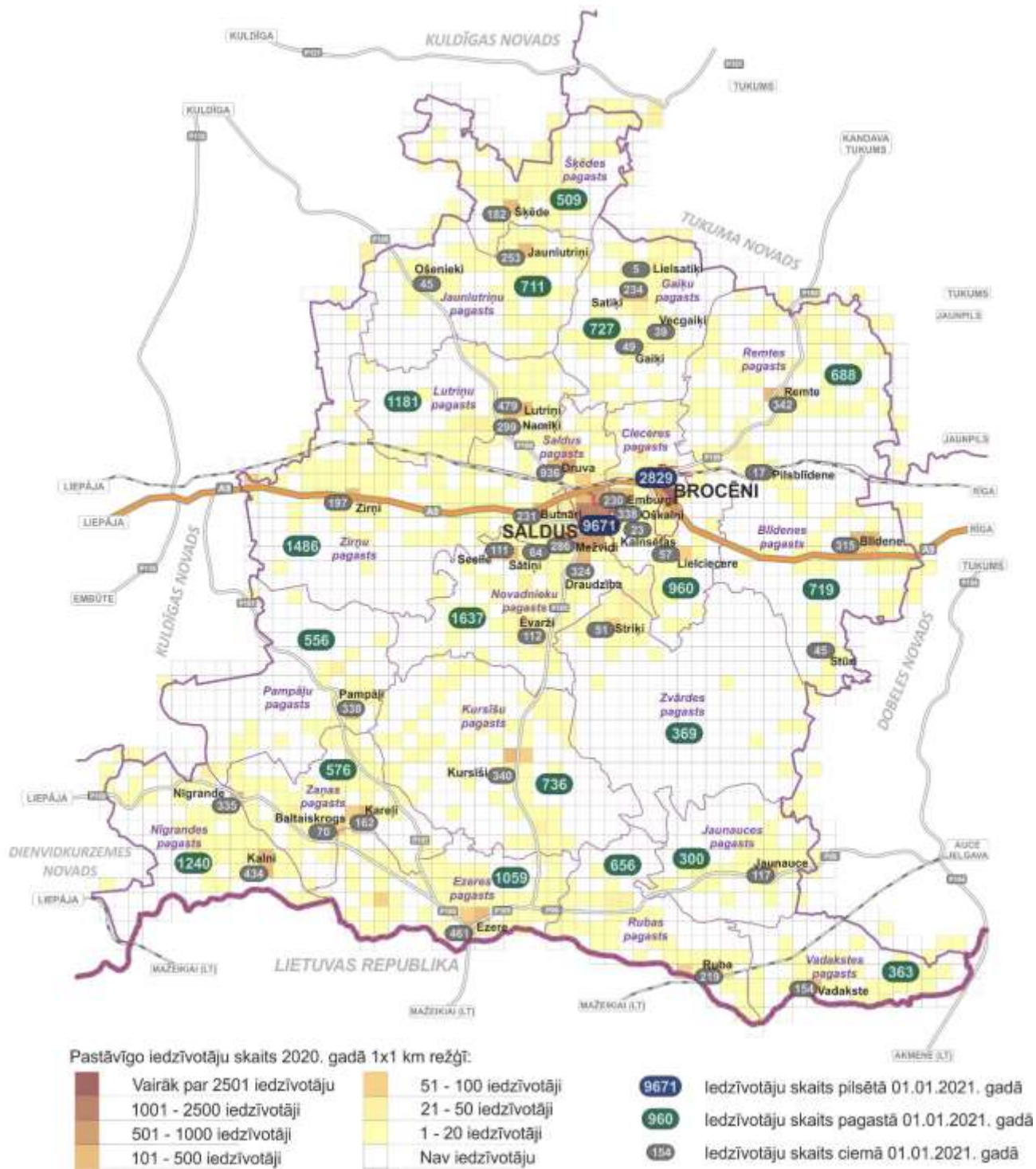
2021. gada sākumā apvienotā Saldus novada pilsētās un ciemos dzīvo 75% no visiem novada iedzīvotājiem, attiecīgi 25% dzīvo lauku teritorijā.

Pēc iedzīvotāju skaita lielākie ciemi novadā ir Druva ar 936 iedzīvotājiem, Lutriņi ar 479 iedzīvotājiem, Ezere ar 461 iedzīvotājiem, Remte ar 342 iedzīvotājiem, Kursiši ar 340 iedzīvotājiem, Pampāji un Oškalni ar 338 iedzīvotājiem, Nīgrande ar 335 iedzīvotājiem, Draudzība ar 324 iedzīvotājiem, Blīdene ar 315 iedzīvotājiem, savukārt mazāk apdzīvotie ciemi ir Lielsatiķi ar 5 iedzīvotājiem, Pilsblīdene ar 17 iedzīvotājiem, Kalnsētas ar 23 iedzīvotājiem, Vecgaiķi ar 39 iedzīvotājiem, Stūri un Ošenieki ar 45 iedzīvotājiem, Gaiķi ar 49 iedzīvotājiem u.c..

Pēc iedzīvotāju skaita lielākie pagasti ir Novadnieku pagasts (ietver Sesiles, Sātiņu, Draudzības un Ēvaržu ciemus) ar 1637 iedzīvotājiem, aiz tā seko Zirņu pagasts (ietver Zirņu ciemu) ar 1486 iedzīvotājiem, Nīgrandes pagasts ar 1240 iedzīvotājiem u.c. Pēc iedzīvotāju skaita mazākie ir Jaunauces, Vadakstes un Zvārdes pagasti attiecīgi 300, 363 un 369 iedzīvotāji 2021. gada sākumā. (Attēls 3)

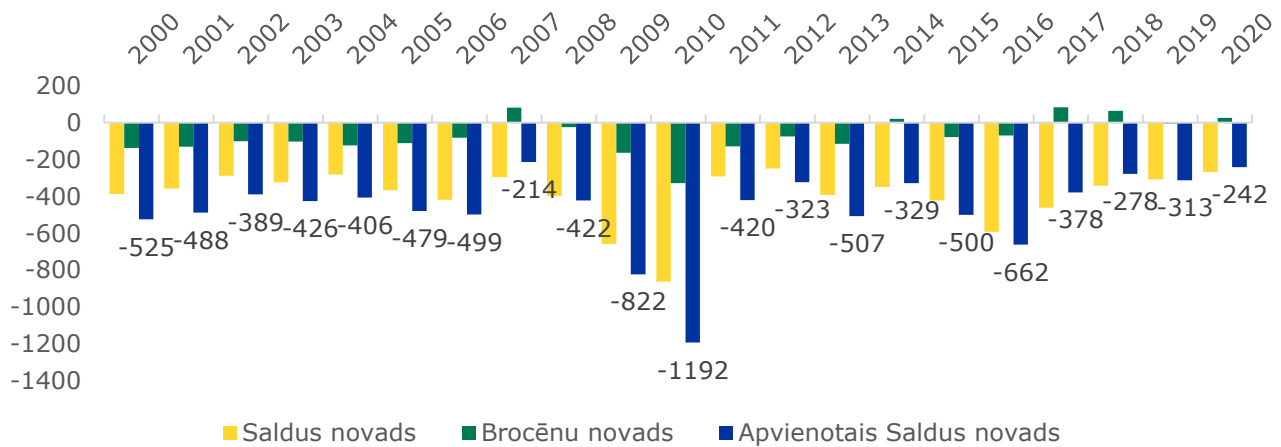
⁵ Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums (2020), nosaka, ka līdz ar 2021. gada 1. jūliju Saldus novads sastāv no 21 teritoriālās iedalījuma vienības

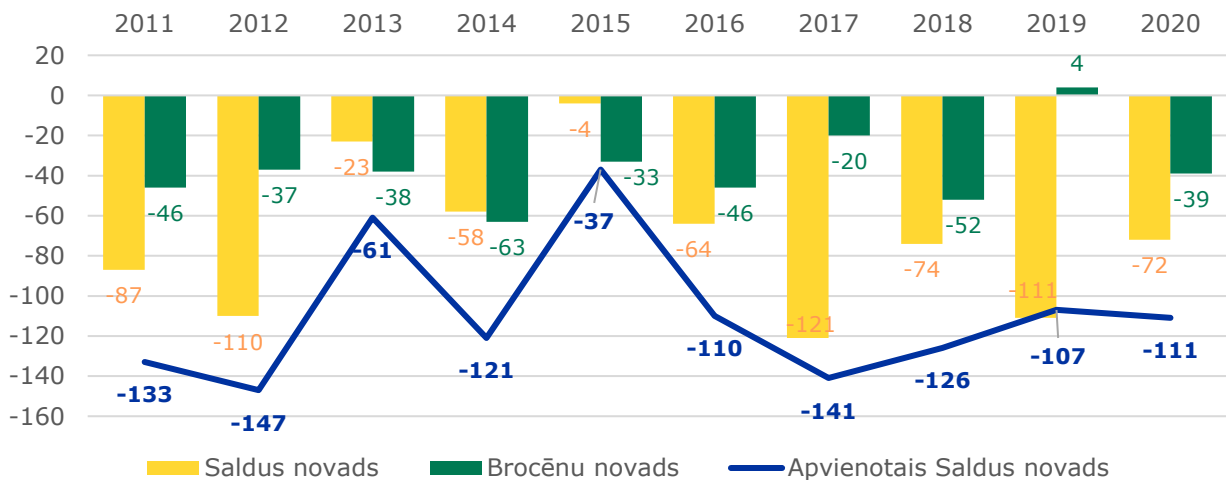

Attēls 3: Iedzīvotāju skaits pagastos, pilsētās, ciemos un blīvums (2021)

Apvienotajā Saldus novadā migrācijas saldo⁶ kopš 2011. gada ir negatīvs, un šī tendence saglabājas, kas nozīmē, ka vairāk iedzīvotāju pēdējos gados ir aizbraukuši no Saldus novadu, nekā pārcēlušies uz to. Galvenais iedzīvotāju skaita samazinājuma iemesls apvienotajā Saldus novadā ir negatīvais migrācijas saldo jeb aizbraukušo iedzīvotāju pārsvars pār atbraukušajiem, kā arī dabiskais pieaugums saglabājas negatīvs. Vissliktākais migrācijas saldo rādītājs pēdējo 20 gadu laikā bija reģistrēts 2010. gadā, kad kopā Saldus un Brocēnu novados tas sasniedza -1192, kas ir vienāds ar aptuveni 4% no tā laika iedzīvotāju skaita šajā teritorijā. Galvenais iemesls tam bija globālā ekonomiskā krīze, kas sākās 2007. gadā. Pēc 2010. gada pakāpeniski šis rādītājs sāka uzlaboties. Pēdējos 4 gados migrācijas saldo uzlabojies līdz pat vidēji līdz -242, kas ir pozitīva tendence.

Grafiks 2: Migrācijas saldo, CSP

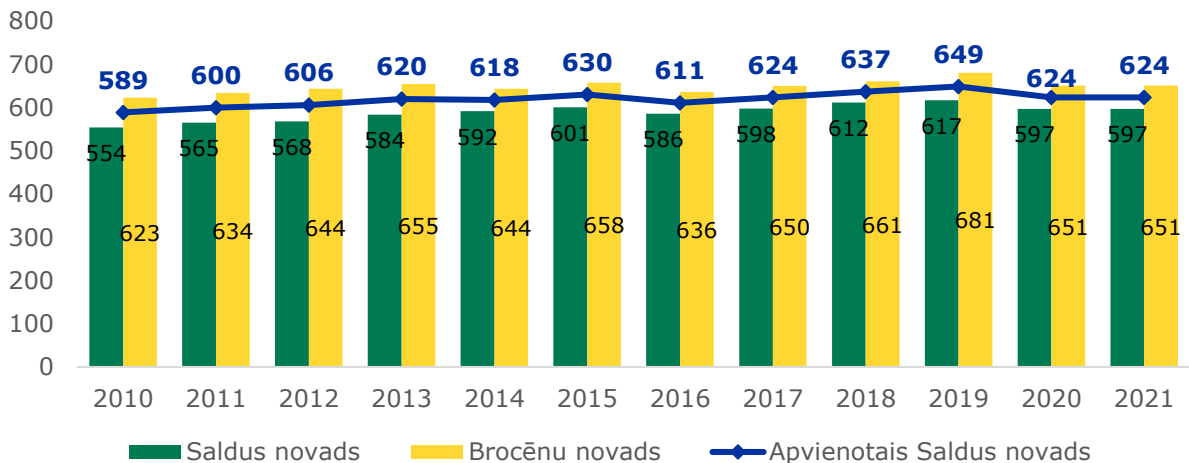

Grafiks 3: Dabiskais pieaugums, CSP

⁶ CSP, ISG020. Iedzīvotāju skaits un tā izmaiņas statistiskajos reģionos, republikas pilsētās, novadu pilsētās, 21 attīstības centrā un novados (Oficiālās statistikas portāls data.stat.gov.lv)

Viens no būtiskākajiem teritorijas attīstību ietekmējošiem rādītājiem ir demogrāfiskā slodze jeb darbības vecumu nesasniegušo un pārsniegušo iedzīvotāju skaita attiecība pret darbības vecumā⁷ esošo iedzīvotāju skaitu, ko aprēķina uz 1000 iedzīvotājiem.

Analizējot demogrāfiskās slodzes līmeni kopš 2011. gada, secināms, ka tam ir tendence gan palielināties, gan samazināties. Vidēji apvienotā Saldus novada teritorijā demogrāfiskās slodzes rādītājs 2021. gadā bija 624, kas ir augstāks nekā vidējais rādītājs Latvijā – 616.

Grafiks 4: Demogrāfiskās slodzes līmenis, CSP

2021. gada sākumā iedzīvotāju sadalījums par vecuma grupām apvienotā novada teritorijā bija šāds: 8% vecumā 0 - 6 gadi, 8% vecumā 7 - 14 gadi, 11% vecumā 15 - 24 gadi, 12% vecumā 25 - 34 gadi, 11% vecumā 35 - 44 gadi, 13% vecumā 45 - 54 gadi, 14% vecumā 55 - 64 gadi, bet 22% vecumā 65 gadi un vairāk⁸.

Līdzšinējās negatīvās demogrāfiskās tendences novadā un valstī kopumā liek prognozēt arī turpmāku iedzīvotāju skaita samazinājumu. Saskaņā ar SIA "Karšu izdevniecība Jāņa sēta" pēc VARAM pasūtījuma izstrādātajām prognozēm, saglabājoties līdzšinējām tendencēm iedzīvotāju skaita dinamikā, iedzīvotāju skaits Saldus novadā 2030. gadā būs tikai 22,1 tūkstoši iedzīvotāju.

VARAM **iedzīvotāju skaita prognoze**⁹ uz 2030. gadu, kas sagatavota 2019. gadā, noteica, ka Brocēnu novada teritorijā 2030. gadā dzīvos 4 630 iedzīvotāji, bet Saldus novadā – 17 459, tātad kopā – 22 089 iedzīvotāji. Ņemot vērā to, ka iedzīvotāju skaits apvienotā novada teritorijā 2021. gada sākumā bija 21 438 un tam ir tendence samazināties, tad **prognozējams, ka iedzīvotāju skaits 2030. gadā būs mazāks par 22089 iedzīvotājiem.**

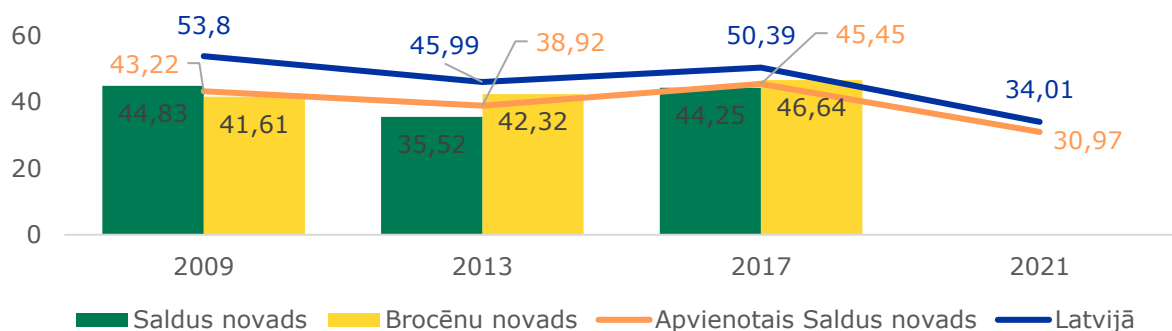
⁷ IRD020. Demogrāfiskās slodzes līmenis reģionos, republikas pilsētās un novados gada sākumā - Teritoriālā vienība, Vecuma grupa un Laika periods (Oficiālās statistikas portāls data.stat.gov.lv)

⁸ Iedzīvotāju skaits pēc vecuma grupām (Oficiālās statistikas portāls data.stat.gov.lv)

⁹ Iedzīvotāju skaits un tā prognoze, Pašvaldības profils "Apvienotais Saldus novads", 2019

1.2. Pilsoniskā aktivitāte un NVO

Pilsoniskās līdzdalības viens no veidiem ir politiskā līdzdalība, un tās raksturojošais rādītājs ir iedzīvotāju aktivitāte pašvaldību vēlēšanās. Apvienotā Saldus novada teritorijas balsstiesīgo aktivitāte¹⁰ vērtējama kā zema un pēdējo četru pašvaldību vēlēšanu griezumā tā ir bijusi zemāka nekā vidēji Latvijā.

Grafiks 5: Iedzīvotāju aktivitāte pašvaldību vēlēšanās, CVK

Apvienotajā Saldus novadā aktīvi darbojas vairākas nevalstiskās organizācijas. Piemēram, biedrība "Saldus rajona attīstības biedrība", biedrība "Gaismas pusē", biedrība "Resas nams", biedrība "Vipcore", biedrība "Latvijas skijoringa asociācija", biedrība "Saldus dzīvnieku patversme", biedrība "Dzīvokļu īpašnieku biedrība V2", biedrība "Saprātīgais ceļš", biedrība "Saldus jauniešu balss", biedrība "Strautiņu mednieku klubs", biedrība "Živica", biedrība "Jaņa Rozentāla Saldus mākslinieku grupa", biedrība "Zaļie spārni", biedrība "Basketbola klubs "Saldus"", biedrība "Griezes pastorāts. Garīgais un kultūras centrs", biedrība "CSK Kurzemnieks", Saldus un Brocēnu Mazpulki¹¹, biedrība "Brocēnu novada Lauksaimnieks", Remtes pagasta biedrība "Ideju kalve", Brocēnu novada biedrība "Ciecere", Brocēnu novada biedrība "Paritāte"¹² u.c.

Kopā uz 2021. gada 3. septembri Saldus novadā kā aktīvas¹³ reģistrētas 529 biedrības (Biedrību un nodibinājumu reģistrs), 163 Individuālie komersanti, 1,045 Zemnieku saimniecības, 6 nodibinājumi, 5 pilsabiedrības u.c.

Bijušajā Saldus novadā sadarbība ar nevalstisko sektoru īstenota caur 4 pasākumiem¹⁴: atbalsts daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes pasākumiem; atbalsts daudzdzīvokļu māju piesaistīto zemesgabalu labiekārtošanai; Saldus novada pašvaldības projektu fonds un Saldus novada sabiedrisko organizāciju atbalsta fonds.

Bijušajā Brocēnu novadā sadarbība ar nevalstisko sektoru tiek īstenota ar Brocēnu novada pašvaldības projektu fonda atbalstu.

¹⁰ Centrālā vēlēšanu komisija: 1) Vēlētāju aktivitāte 2009. gada 6. jūnija Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanās, 2) Vēlētāju aktivitāte 2013. gada 1. jūnija pašvaldību vēlēšanās un 3) Vēlētāju aktivitāte 2017. gada 3. jūnija pašvaldību vēlēšanās, 4) Vēlētāju aktivitāte 2021. gada 5. jūnija pašvaldību vēlēšanās

¹¹ Saldus novada pašvaldības mājas lapa, www.saldus.lv

¹² Latvijas Kultūras datu portāls, www.kulturasdati.lv

¹³ Subjektu reģistrācijas dinamika sadalījumā pa tiesiskajām formām, Lursoft

¹⁴ Saldus novada pašvaldības 2020. gada publiskais pārskats

Brocēnu novada pašvaldības 2020. gada budžeta Projektu fonda finanšu apjoms: 1. Iniciatīvas projektu programma EUR 15 000; 2. Bērnu un jauniešu nometņu projektu programma EUR 9 000; 3. Sporta pasākumu projektu programma EUR 5 000. Iniciatīvas projektu iesniegšana tika organizēta 2 kārtās.

Pēc iedzīvotāju aptaujas rezultātiem¹⁵ var secināt, ka iedzīvotāji ir pozitīvi apmierināti ar atbalstu NVO un vietējām kopienām novadā, kopējais pozitīvā vērtējuma rādītājs novadā ir 79% (Brocēnu novadā – 85%, Saldus novadā – 78%). Respondenti norāda, ka īpaši pagastu teritorijā trūkst izteikta sabiedriskā aktivitāte, novada iedzīvotāji vēlētos redzēt vairāk jaunu, aktīvu un darboties gribošu cilvēku novadā.

1.3. Izglītība, sports un aktīvā atpūta

Izglītības procesu apvienotajā Saldus novadā nodrošina pašvaldības pakļautībā esošās iestādes¹⁶:

- 10 pirmsskolas izglītības iestādes;
- 17 vispārējās izglītības iestādes;
- 4 profesionālās ievirzes iestādes;
- 1 bērnu un jauniešu interešu izglītības iestādes.

No **10 pirmsskolas izglītības iestādēm** 7 atrodas līdzšinējā Saldus novada teritorijā un 3 Brocēnu novada teritorijā. Lielākā iestāde pēc audzēkņu skaita ir Saldus pirmsskolas izglītības iestāde "Pasaciņa", bet mazākā – Blīdenes pirmsskolas izglītības iestāde "Vālodzīte". Pirmsskolas izglītību nodrošina arī vairākas vispārējās izglītības iestādes:

- Saldus vidusskolas pirmsskolas grupas,
- Kalnsētas pamatskolas pirmsskolas grupas,
- Ezeres pamatskolas pirmsskolas grupas,
- Jaunlutriņu sākumskolas pirmsskolas grupa,
- Pampāļu sākumskolas pirmsskolas grupas,
- Rubas pamatskolas pirmsskolas grupa,
- Striķu sākumskolas pirmsskolas grupas,
- Zirņu pamatskolas pirmsskolas grupas,
- Gaiķu pamatskolas pirmsskolas grupas,
- Remtes pamatskolas pirmsskolas grupas.

Pēc iedzīvotāju aptaujas rezultātiem¹⁷ var secināt, ka iedzīvotāji ir pozitīvi apmierināti ar pirmsskolas izglītības pakalpojumiem novadā, kopējais pozitīvā vērtējuma rādītājs novadā ir 88% (Brocēnu novadā – 94%, Saldus novadā – 86%).

¹⁵ Apvienotā Saldus novada iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujas rezultāti, 2021

¹⁶ 22.07.2021. Nolikums | Saldus novada pašvaldības mājas lapa (saldus.lv)

¹⁷ Apvienotā Saldus novada iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujas rezultāti, 2021

Izglītības iestāde	Audzēkņu skaits			Tendence
	2018./ 2019. m.g.	2019./ 2020. m.g.	2020./ 2021. m.g.	
Saldus pirmsskolas izglītības iestāde "Īkstīte"	86	87	88	↑
Saldus pirmsskolas izglītības iestāde "Sienāzītis"	123	118	127	↑
Saldus pirmsskolas izglītības iestāde "Zīlīte"	117	115	112	↓
Saldus pirmsskolas izglītības iestāde "Pasaciņa"	245	239	237	↓
Lutriņu pirmsskolas izglītības iestāde "Kāpēcītis"	51	50	51	↑
Nīgrandes pirmsskolas izglītības iestāde "Straumīte"	65	62	59	↓
Saldus pagasta pirmsskolas izglītības iestāde "Graudīņš"	128	122	112	↓
Brocēnu pirmsskolas izglītības iestāde "Mūsmājas"	122	129	122	↓
Brocēnu pirmsskolas izglītības iestāde "Varavīksne"	85	93	95	↑
Blīdenes pirmsskolas izglītības iestāde "Vālodzīte"	35	38	40	↑

Tabula 2: Audzēkņu skaits Saldus novada pirmsskolas izglītības iestādēs 2018. - 2020. gadam

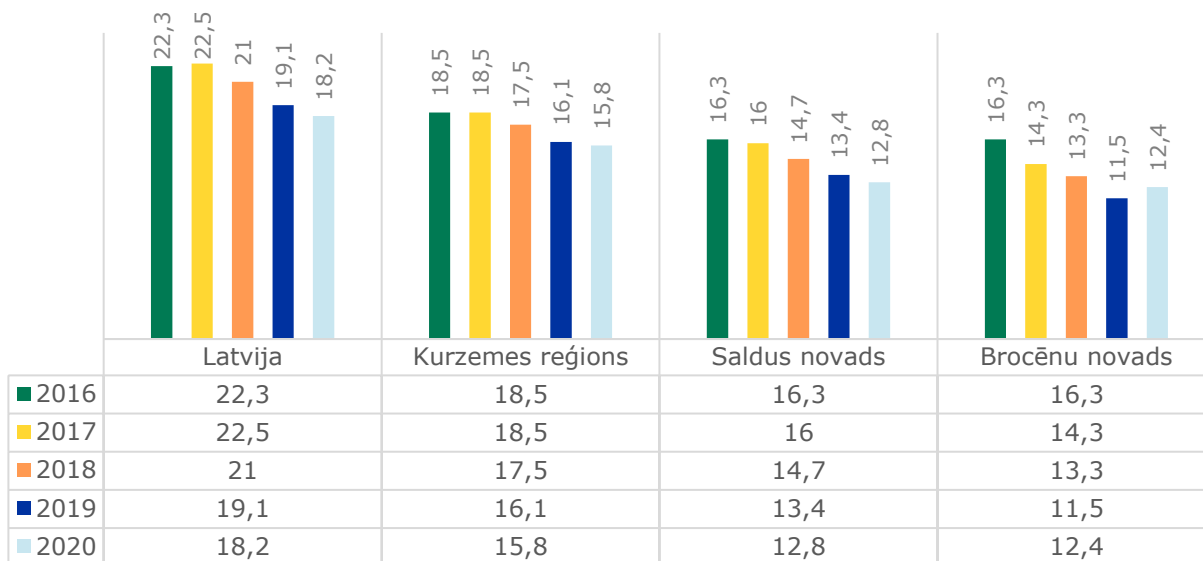
Apvienotajā Saldus novada teritorijā ir **17 vispārējās izglītības iestādes** - 4 vidusskolas, 10 pamatskolas, 3 sākumskolas. Lielākā iestāde pēc audzēkņu skaita ir Saldus vidusskola, bet mazākā – Pampāju sākumskola. Pēc iedzīvotāju aptaujas rezultātiem var secināt, ka iedzīvotāji ir pozitīvi apmierināti ar vispārējās izglītības pakalpojumiem novadā, kopējais pozitīvā vērtējuma rādītājs novadā ir 89% (Brocēnu novadā – 89%, Saldus novadā – 89%).

Izglītības iestāde	Audzēkņu skaits			Tendence
	2018./ 2019. m.g.	2019./ 2020. m.g.	2020./ 2021. m.g.	
Saldus vidusskola	582	603	676	↑
Saldus novada pašvaldības Druvas vidusskola	464	493	489	↓
Brocēnu vidusskola	570	563	578	↑
Nīgrandes pagasta Kalnu vidusskola	171	175	138	↓
Saldus pamatskola	400	396	379	↓
Saldus novada pašvaldības Ezeres pamatskola	99	99	104	↑
Saldus novada pašvaldības Lutriņu pamatskola	42	73	69	↓
Saldus novada pašvaldības Rubas pamatskola	73	56	31	↓
Kalnsētas pamatskola	75	76	78	↑
Saldus novada pašvaldības Zirņu pamatskola	9	88	59	↓
Saldus novada pašvaldības Cieceres pamatskola	155	152	157	↑
Blīdenes pamatskola	92	91	91	↑
Remtes pamatskola	28	33	29	↑
Gaiķu pamatskola	30	39	42	↑
Saldus novada pašvaldības Jaunlutriņu sākumskola		20	16	↓
Saldus novada pašvaldības Pampāju sākumskola	45	16	9	↓
Saldus novada pašvaldības Striķu sākumskola	59	63	63	→

Tabula 3: Audzēkņu skaits Saldus novada vispārējās izglītības iestādēs 2018. - 2020. gadam

Vērtējot valsts pārbaudes darbu rezultātus apvienotā Saldus novada teritorijā, secināms, ka tā ir mainīga atkarībā no izglītības iestādes. Piemēram, centralizēto latviešu valodas un angļu valodas eksāmenu rezultāti¹⁸ 12. klasei 2020. gadā trijās (Druvas vidusskola, Saldus vidusskola, Brocēnu vidusskola) no četrām vidējās izglītības iestādēm apvienotā Saldus novadā bija augstāki kā vidēji Latvijā.

Grafiks 6: Centralizēto eksāmenu rezultātu salīdzinājums, Valsts izglītības satura centrs

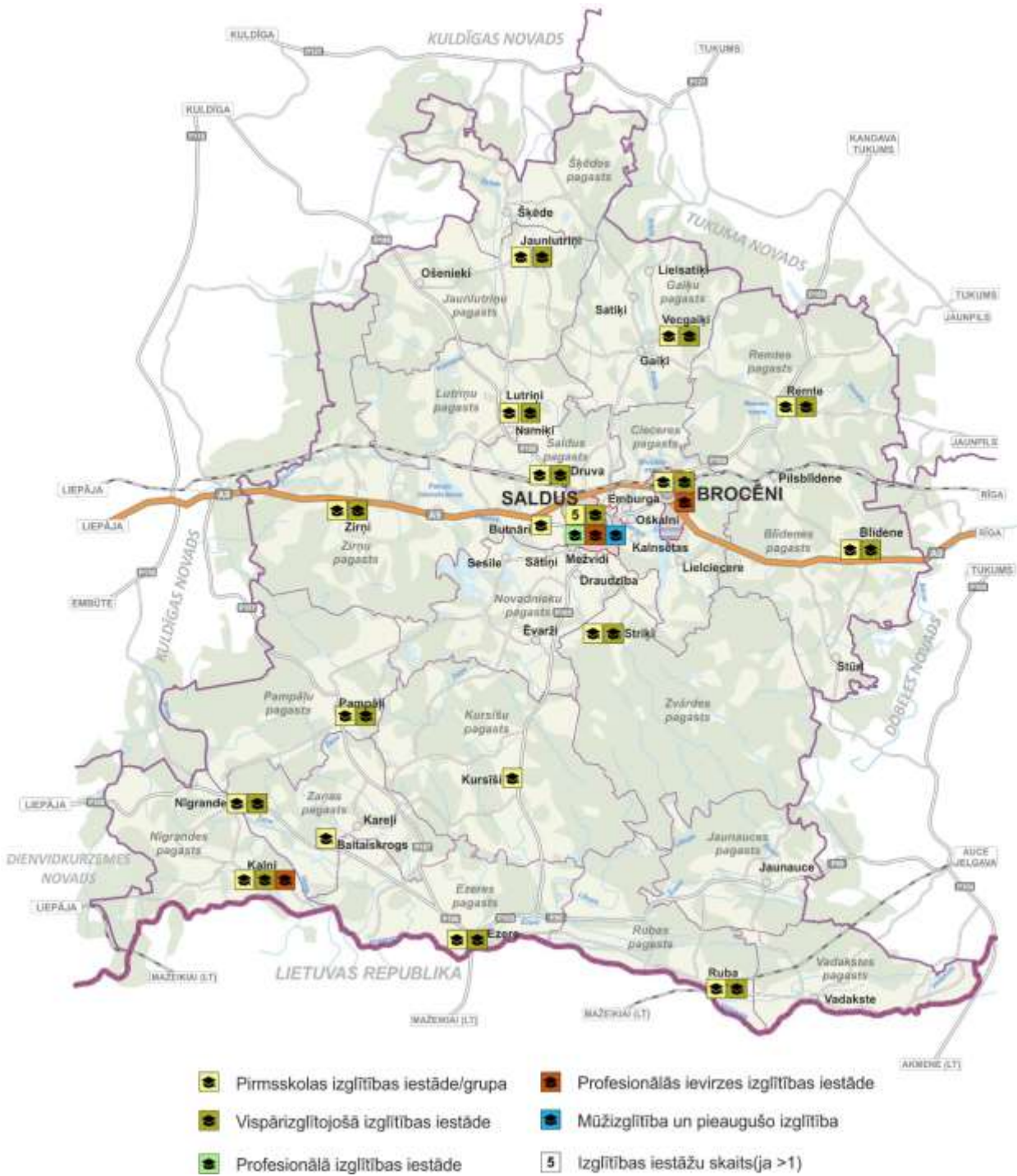
Apvienotā Saldus novadā darbojas divas sporta skolas – Saldus Sporta skola un Brocēnu novada bērnu un jaunatnes sporta skola, Saldus Mākslas skola un Saldus Mūzikas skola. Šajās izglītības iestādēs tiek realizētas licencētas un akreditētas **profesionālās ievirzes izglītības programmas**.

Tāpat Saldus novadā darbojas **bērnu un jauniešu interešu izglītības iestāde** - Saldus bērnu un jaunatnes centrs.

Izglītības iestāde	Audzēkņu skaits			Tendence
	2018./ 2019. m.g.	2019./ 2020. m.g.	2020./ 2021. m.g.	
Saldus Mākslas skola	261	320	338	↑
Saldus Mūzikas skola	191	201	238	↑
Saldus Sporta skola	437	437	470	↑
Brocēnu bērnu un jaunatnes sporta skola	185	178	191	↑
Saldus bērnu un jaunatnes centrs	308	494	400	↓

Tabula 4: Audzēkņu skaits Saldus novada profesionālās ievirzes izglītības iestādēs 2018. - 2020. gadam

¹⁸ Valsts pārbaudes darbi 2019./2020. m.g., Valsts izglītības satura centrs (visc.gov.lv)

Attēls 4: Izglītības iestādes, 2021

Saldus novadā atrodas profesionālās izglītības iestāde **Profesionālās izglītības kompetences centrs Saldus tehnikums**, kur tiek īstenota profesionālās izglītības programmas. Izglītības iestādes darbības tiesiskais pamats ir Izglītības likums, Profesionālās izglītības likums un citi normatīvie akti, kā arī izglītības iestādes nolikums. Tehnikumā tiek īstenotas sekojošas profesionālās izglītības programmas:

- Datorsistēmas,
- Datu bāzes un datortīkli,
- Programmēšana,
- Civilā drošība un aizsardzība,
- Būvniecība,
- Ugunsdrošība un ugunsdzēsība,
- Metālapstrāde,
- Viesnīcu pakalpojumi,
- Ēdināšanas pakalpojumi,
- Frizieru pakalpojumi¹⁹.

Pēc iedzīvotāju aptaujas rezultātiem var secināt, ka iedzīvotāji ir pozitīvi apmierināti ar profesionālās izglītības pakalpojumiem novadā, kopējais pozitīvā vērtējuma rādītājs novadā ir 83% (Brocēnu novadā – 75%, Saldus novadā – 85%). Bij. Saldus novadā dzīvojošie respondenti visatzinīgāk novērtē profesionālās ievirzes izglītību un vispārējās izglītības pakalpojumus.

Saldus tehnikums piedāvā arī **pieaugušo izglītību** – ārpus formālā izglītība, neformālās izglītības programmas, profesionālās pilnveides programmas, profesionālās tālākizglītības programmas un ES fondu mācības pieaugušajiem. Kopumā gan **mūžizglītības aktivitāšu** klāsts uz vietas novadā ir salīdzinoši mazs – lielākā daļa aktivitāšu īstenotas projektu veidā, piemēram, Eiropas Sociāla fonda projekti “Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai” (SAM 8.3.2.), “PROTI un DARI!” (SAM 8.3.3.), “Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai” (SAM 8.3.4.), “Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs” (SAM 8.3.5.).

Saldus novadā **sporta dzīvi** koordinē **Saldus Tūrisma informācijas, kultūras un sporta centrs** un sporta darba organizatori pagastos. Lai sekmētu, sporta nozares attīstību un plānoto ikgadējo finanšu līdzekļu izlietojumu ņemot vērā sportistu, sporta biedrību u.c. iesaistīto pušu intereses, novadā darbojas Saldus novada komisija **“Par Saldus novada Olimpiskās sporta vienības pretendentiem un sporta biedrību finansējumu”**.

Saldus novada sporta infrastruktūru veido dažādi sporta centri un bāzes, sporta zāles, stadioni, āra sporta laukumi, brīvdabas trenāžieri, peldbaseins un ledus halle. Pie sporta infrastruktūras jāpieskaita arī vispārizglītojošo izglītības iestāžu sporta zāles un sporta laukumus, parkus, caur kuriem var skriet, soļot, nūjot. Gandrīz katrā novada pagastā ir izvietots kāds sporta infrastruktūras objekts. Kopumā apvienotā Saldus novada teritorijā atrodas 71 sporta objekti, galvenokārt tie ietilpst vispārizglītojošo skolu

---

¹⁹ Saldus tehnikuma Pašnovērtējuma ziņojums 2020.g.

infrastruktūrā. Taču vienas no galvenākajām un apjomīgākām sporta infrastruktūrām ir Saldus sporta halle un Brocēnu ledus halle.

Novadā pieejamā sporta infrastruktūra dod iespēju organizēt vietēja, nacionāla un starptautiska līmeņa pasākumus - **sacensības un čempionātus**. Esošā infrastruktūra kalpo gan kā treniņu bāze novada sportistiem, gatavojoties startiem profesionālajā sportā, gan vietējiem iedzīvotājiem fiziski aktīva un veselīga dzīvesveida nodrošināšanai.

Bērnu un jauniešu sporta aktivitātes un izglītība tiek īstenotas pirmsskolas izglītības iestādēs, vispārējās izglītības iestādēs, Saldus sporta skolā, Brocēnu bērnu un jaunatnes sporta skolā, kā arī sporta klubos un biedrībās.

Apvienotajā Saldus novadā ir spēcīgas motokrosa tradīcijas, regulāri tiek rīkotas dažādas sacensības – Silavotiu mototrasē – Oskara Kalpaka piemiņas kauss, Latvijas Amatieru čempionāts, Latvijas Junioru čempionāts, "Bērzu" mototrasē – Nacionālais kauss motokrosā un Zelta mopēda čempionāts, trasē "Alpi" – Latvijas kauss CROSS COUNTRY u.c.

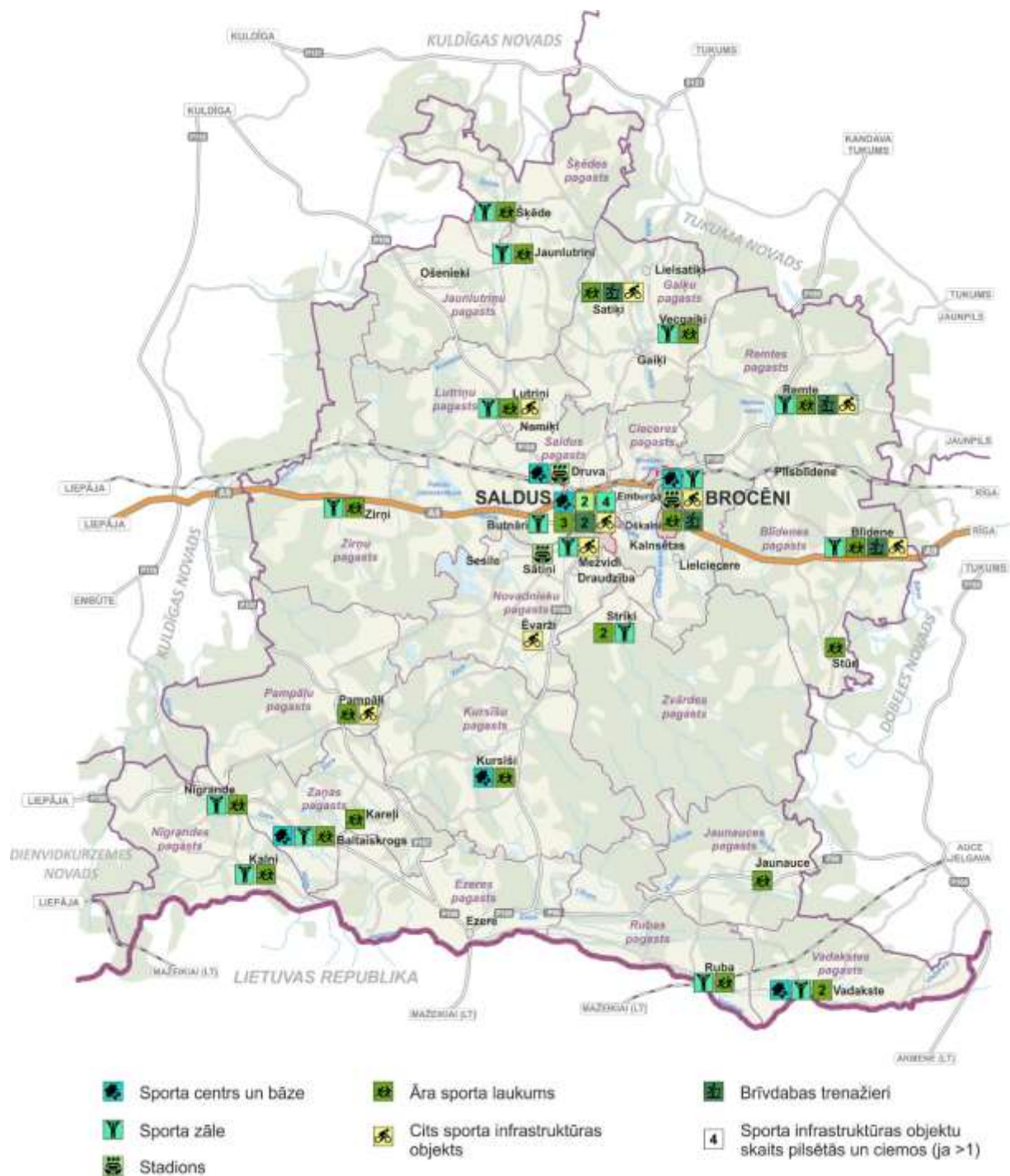
Saldus novadā ir attīstīta sporta un aktīvās atpūtas **infrastruktūra**: aprīkoti atpūtas un rotaļu laukumi ģimenēm ar bērniem, izveidota dabas taka, kas aizved līdz sakārtotai Saldus ezeram, kurā iekārtota peldvieta, rotaļu laukums bērniem un pludmales volejbola laukums. Saldus pilsētā tiek attīstīta veloinfrastruktūra, vairākās pilsētas vietās izbūvējot veloceliņus²⁰. Sporta un atpūtas infrastruktūra tiek pastāvīgi attīstīta, papildinot to ar jauniem sporta objektiem, piemēram, Saldus peldbaseina ēkas energoefektivitātes paaugstināšana (tiek realizēts), izveidots aktīvās atpūtas laukums ar rotaļu iekārtām Druvā (tiek realizēts). Sporta infrastruktūras pieejamību novadā piedāvā gan pašvaldība, gan biedrības, gan komersanti. Teritorijā pieejami privāti peintbola parki (peintbola parks "Kājnieks", peintbola parks "Dāre"), ūdensmotociklu, katamarānu, jahtu, SUP dēļu u.c. aktīvās atpūtas inventāra nomas iespējas. Neskatoties uz plašo piedāvājumu sporta un atpūtas jomā, pēc iedzīvotāju aptaujas rezultātiem²¹ var secināt, ka iedzīvotājiem trūkst laba sporta stadiona, iedzīvotājiem brīvi pieejama sporta halle, ledus/hokeja halle, pastaigu vietas, iespējas aktīvi sportot (t.sk. slēpošanas inventāra, laivu nomas iespējas, velosipēdu noma, slēpošanas kalns), vairāk aktivitāšu ģimenēm ar bērniem, velosipēdistiem piemērota infrastruktūra, slēpošanas trases, galda teniss, izklaides iespējas u.c.

Kopumā novads ir sportiski aktīvs - te norisinās daudz sporta pasākumi, čempionāti, kausu izcīņas orientēšanās sportā, basketbolā, volejbolā, grieķu-romiešu cīņā, džudo, taekvondo, šahā, zolītē, futbolā, stenda šaušanā, florbolā u.c.

---

²⁰ www.vietagienei.lv

²¹ Apvienotā Saldus novada iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujas rezultāti, 2021

Attēls 5: Sporta iestādes, infrastruktūra, 2021

1.4. Kultūrvide

Kultūras darbu pašvaldībā organizē Saldus novada pašvaldības iestādes Saldus tūrisma informācijas, kultūras un sporta cents un Brocēnu Kultūras un izglītības centrs.

Galvenie kultūras centri²² ir Saldus tūrisma informācijas, kultūras un sporta cents, Brocēnu Kultūras un izglītības centrs, Ezeres kultūras nams, Jaunauces tautas nams, Jaunlutriņu tautas nams, Lutriņu klubs, Nīgrandes pagasta Kalnu kultūras nams, Pampāļu kultūras nams, Rubas tautas nams, Saldus pagasta Druvas kultūras nams, Saldus tūrisma informācijas, kultūras un sporta cents, Striķu kultūras nams, Vadakstes tautas nams.

Apvienotā Saldus novada teritorijā atrodas **26 bibliotēkas**²³:

- Saldus pilsētas bibliotēka,
- Brocēnu pašvaldības bibliotēka,
- Blīdenes pagasta bibliotēka,
- Zirņu pagasta bibliotēka (Butnāri),
- Ezeres pagasta bibliotēka,
- Jaunauces pagasta bibliotēka,
- Jaunlutriņu pagasta bibliotēka,
- Nīgrandes pagasta Kalnu bibliotēka,
- Kursišu pagasta bibliotēka – informācijas centrs,
- Lutriņu pagasta bibliotēka,
- Novadnieku pagasta bibliotēka,
- Nīgrandes pagasta bibliotēka,
- Jaunlutriņu pagasta bibliotēka (Ošenieki),
- Pampāļu pagasta bibliotēka,
- Rubas pagasta bibliotēka (Līkupēni),
- Rubas pagasta bibliotēka (Ruba),
- Saldus pagasta bibliotēka,
- Gaiķu pagasta Satiķu bibliotēka (Satiķi),
- Vadakstes pagasta bibliotēka,
- Zaņas pagasta bibliotēka,
- Zirņu pagasta bibliotēka (Zirņi),
- Zvārdes pagasta bibliotēka,
- Šķēdes pagasta bibliotēka,
- Remtes pagasta bibliotēka,
- Gaiķu pagasta Satiķu bibliotēka (Gaiķi),
- Cieceres pagasta Emburgas bibliotēka.

Pēc iedzīvotāju aptaujas rezultātiem²⁴ var secināt, ka iedzīvotājiem Brocēnu pilsētā pietrūkst bibliotēkas telpas pirmajā stāvā, lai tajās būtu iespējams piekļūt visiem interesentiem.

Ņemot vērā demogrāfisko sarukšanu un pieaugošo tendenci bibliotēkām kļūt par plašas funkcionalitātes centriem, kas līdzās tradicionāliem mērķiem (piemēram, nodrošināt daudzveidīgus informācijas resursus iedzīvotājiem, rūpēties par kultūrvēsturisko mantojumu) kalpo par sabiedrības saskarsmes centru un pieeju digitāliem pakalpojumiem.

Apvienotā Saldus novadā atrodas:

- Jaņa Rozentāla Saldus vēstures un mākslas muzejs,
- Ezeres kultūrvēstures un novadpētniecības materiālu krātuve „Muitas nams”,

²² Latvijas Republikas Kultūras ministrija, Kultūras informācijas sistēmu centrs, Kulturasdati.lv, 2021

²³ biblioteka.saldus.lv

²⁴ Apvienotā Saldus novada iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujas rezultāti, 2021

- Memoriālā piemiņas vieta "Airītes" un pulkveža Oskara Kalpaka muzejs,
- Seno spēkratu kolekcija,
- Stacija "Airīte",
- Kino-foto vēstures ekspozīcija,
- Nīgrandes muižas klēts,
- Medību trofeju ekspozīcija lauku mājās "Bieriņi",
- Vadakstes pagasta vēstures ekspozīcija,
- Gaižu novadpētniecības krātuve,
- Gaižu novadpētniecības krātuve,
- Artūra Hartmaņa senlietu privātkolekcija.

Apvienotajā Saldus novadā darbojas 99 amatiermākslas kolektīvi:

- Bij. **Saldus novadā**: 6 kori, 28 deju kolektīvi²⁵, 10 vokālie ansambļi, 12 folkloras kopas un Tautas mūzikas kolektīvi, 16 teātri, 7 lietišķās mākslas kolektīvi, 1 tēlotājmākslas grupa, 1 pūtējorķestris un 4 interešu grupas.
- Bij. **Brocēnu novadā**: 3 kori, 4 deju kolektīvi, 1 teātris, 1 folkloras kopa, 2 vokālie ansambļi, 1 lietišķās mākslas pulciņš, 1 tehniski radošais pulciņš un 1 kapela.

Iedzīvotāju kultūras iniciatīvu un amatiermākslas kolektīvu atbalstīšana ir īpaši būtiska tālākā novada attīstībā, ņemot vērā to, ka tai ir tieša ietekme uz vietu identitātes saglabāšanu, kas tieši saistīts ar sabiedrības līdzdalību, lokālpatriotismu un piederības sajūtu.

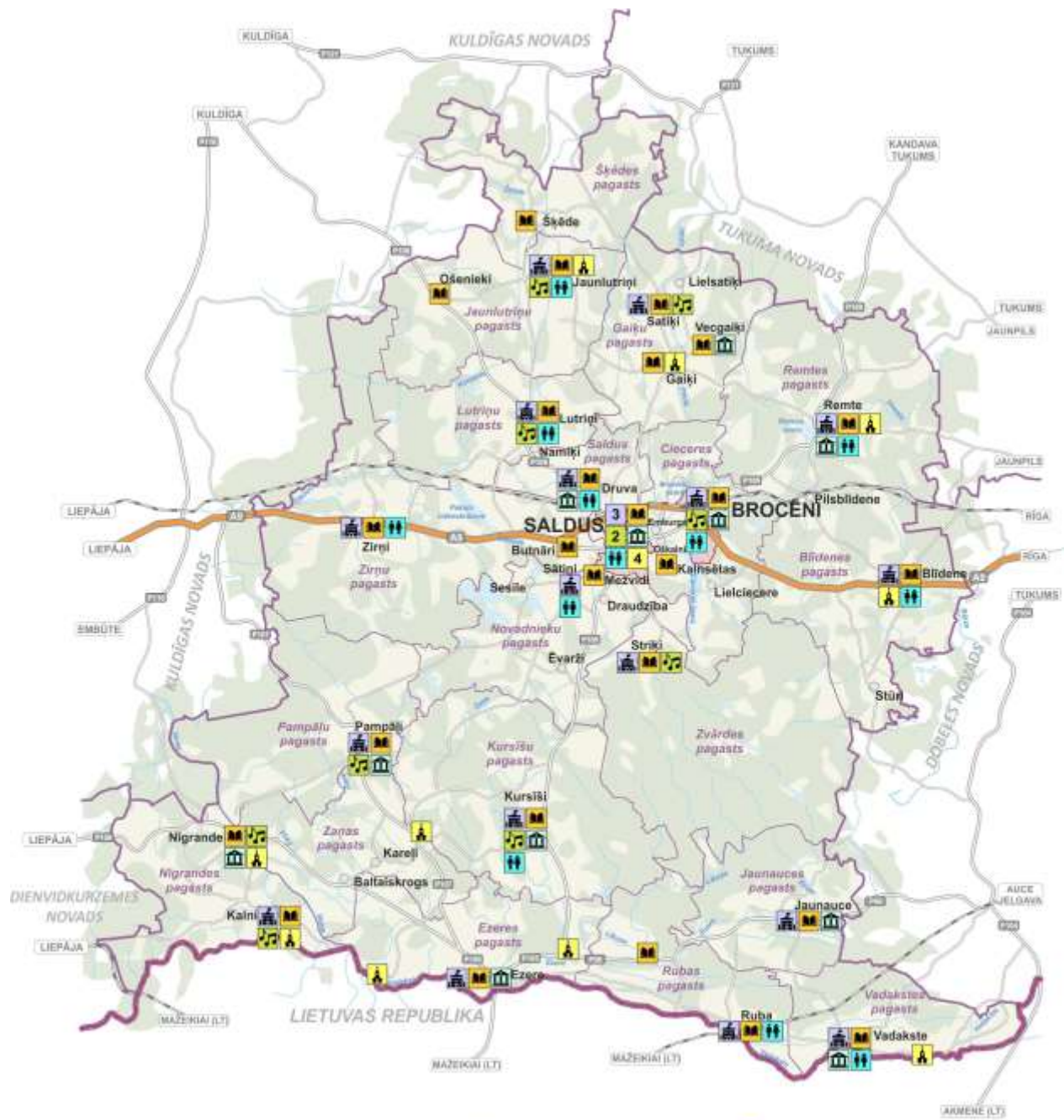
Iedzīvotāju aptaujā respondenti min, ka Saldus pilsētā trūkst kultūras nama un kultūras pasākumu pagastu teritorijās.

Saldus novadā atrodas **9 muižas un pilis**:

- **Kalnamuiža** - Pils celta 1872. gadā Kalnsētas parkā, Cieceres upes krastos. Tās kompleksā ietilpst arī kalpu māja, klēts un parks. Muižas pirmais īpašnieks bijis Georgs fon Reke, kas dibinājis muižu ar nosaukumu Berghof – Kalnamuiža. Šodien muižā atrodas Saldus tehnikums.
- **Jaunauces pils (Neu- Autz)** - Kungu māja būvēta 19. gs. sākumā ampīra stilā grāfam K. J. F. fon Mēdemam. Tajā ir saglabāties vēlīnā klasicisma interjeru komplekss, lielākā 19. gs. sākuma krāšņu kolekcija (7 krāsnis) un Latvijā vienīgais autentiskais klasicisma stila kupola gleznojums. Samērā labi saglabājušās arī 9 muižas saimniecības ēkas. Ilgu gadus ēkā atradās Jaunauces pamatskola, no šī laika pilī saglabājušās un apskatei pieejamas ekspozīcijas "Skolas sols" un "Fizikas un ķīmijas kabinets".
- **Vadakstes muiža (Waddaxt)** - Vadakstes muiža atrodas upes labajā krastā, kur kādreiz bijis zemgaļu pilskalns un pēdējā apmetne pirms pārcelšanās uz Lietuvu. Vēlāk upes krastā uzcelta Vadakstes muiža, kas kopš 16. gs. piederējusi baronu Bistramu dzimtai. 18. gs. otrajā pusē celta vecā kungu māja (vēlākā kalpu

māja). Ēkā saglabājušās greznas, klasicisma stila durvis un logu apkalumi. Saglabājusies halle ar jūgendstila kamīnu un plašas koka kāpnes uz otro stāvu. Ovālās zāles nišās redzamas podiņu krāsnis ar kolonnām. Muižas kompleksu ieskauj 18. – 19. gs. veidots muižas parks, kurā sastopamas retas koku sugas.

- **Reņģes muiža (Rengenhof)** - Reņģes muižas apbūve izveidojusies Vadakstes upes krastā. Pagalma vienā pusē pie upes bijusi kungu māja un tai pretī – saimniecības ēkas un kalpu māja, veidojot slēgtu pagalmu. Ēkām blakus 1882. gadā uzcelts muižas ūdenstornis. Šobrīd daļēji saglabājusies pils interjera dekoratīvā apdare, kā arī vairākas krāsnis un kamīni. Ceļu uz pili akcentē skaista liepu aleja, bet pie pils, Vadakstes upes krastā, plešas 19. gs. beigās ierīkotais 42,5 ha liels muižas parks ar 35 svešzemju koku un krūmu stādījumiem. Pilī šobrīd atrodas Rubas pamatskola.
- **Striķu muižas apbūve** - Striķu muižas apbūve veidojusies 19. gs. sākumā. Saglabājusies kungu māja, muižas klēts, dārznieka māja, saimniecības ēka, dzīvojamā māja un muižas parks (4 ha). Pie muižas atrodas parks ar dīķi. Striķu muiža piederēja baronam Bēram. Muižas kungu ēkā tagad atrodas Striķu kultūras nams.
- **Jaunmuižas pils un parks** - Jaunmuižas pils un parks atrodas Jaunlutriņu pagasta centrā. Muiža celta 19. gadsimta sākumā. Jaunmuižas pilī atrodas Jaunlutriņu pamatskola. Ievērības cienīga ir arī Jaunmuižas klēts. Bijušajā muižas kalpu mājā dzimis pulkvedis Jukums Vācietis (1873-1938).
- **Lielezeres muižas apbūve** - Tagadējā Ezeres teritorija pēc Livonijas Ordeņa valsts likvidēšanas 1575. gadā kļuva par Kurzemes hercoga Gotharda Ketlera domēni. Ketleru dzimtas īpašumā muiža bijusi līdz 1793. gadam, kad Terēze Ketlere apprecējusies ar Reņģes muižas īpašnieku Vilhelmu Ašbergu.
- **Remtes muižas apbūve** - No sākotnējās Remtes muižas apbūves kompleksa saglabājusies vecā kungu māja (celta 18. gs.), kura atrodas iepretī jaunajai pilij. Vecajā kungu mājā ap 1875. g. atvērta aptieka, te dzīvojis muižas pārvaldnieks, vēlāk tā bijusi dārznieka māja. Ēka pārbūvēta 20. gs. 60. gados. Kopš 1921. gada pilī darbojās pamatskola, bet 1929. g. pils vēlreiz cieta ugunsgrēkā. Tā kā pils divreiz degusi, tās interjera apdare nav saglabājusies. Šobrīd pilī saimnieko pamatskolas skolēni, biedrības.
- **Jaunauces mācītājmuiža "Oši"** - Jaunauces mācītājmuiža "Oši" atrodas gleznainā vietā Ezeres upes krastā. Tur savu bērnību un 15 darba gadus pavadījis ievērojamais latviešu valodas un etnogrāfijas pētnieks, mācītājs Augusts Bīlenšteins. Mācītājmuižas parkā aug divi lielākie Jaunauces pagasta dižozoli.

Kultūras nams/tautas nams/ kultūras pasākumiem pielāgotas telpas	Brīvdabas estrāde	Baznīca
Bibliotēka, lasītāju apkalpošanas centrs, grāmatu apmaiņas punkts	Bērnu un jauniešu centrs	Kultūras iestāžu skaits (ja >1)
	Muzejs, ekspozīcija	

Attēls 6: Kultūras iestādes un infrastruktūra, 2021

1.5. Veselības aprūpe un veicināšana

Apvienotajā Saldus novadā atrodas **divas ārstniecības iestādes**²⁶: SIA "Saldus medicīnas centrs" un SIA "Vizuālā diagnostika".

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Saldus medicīnas centrs" ir Saldus novada pašvaldības kapitālsabiedrība, kas izveidota ar mērķi nodrošināt Saldus un Brocēnu novadu iedzīvotājiem valsts piešķirto kvotu apmērā apmaksātu veselības pakalpojumu pieejamību. Uzņēmuma darbības veidi: ambulatorā un stacionārā medicīniskā palīdzība, profilaktiskais darbs un nekustamā īpašuma noma. Stacionāros un ambulatoros veselības aprūpes pakalpojumus Saldus un Brocēnu novada iedzīvotājiem līdz 2009. gadam nodrošināja SIA "Saldus medicīnas centrs" (turpmāk – SMC) kā daudzprofilu lokālā slimnīca. 2009. gada septembrī SMC tika reorganizēts no daudzprofilu slimnīcas par Aprūpes slimnīcu ar aprūpes nodaļu, traumpunktu (tagad SMPP: Steidzamās medicīniskās palīdzības punkts) un Dienas stacionāru terapeitiskiem, neiroloģiskiem slimniekiem, ķirurģiskām un traumatoloģiskām plānveida operācijām, saglabājot ambulatoros pakalpojumus, ieskaitot pilnvērtīgas diagnostikas iespējas²⁷.

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Vizuālā diagnostika" Saldus filiāle nodrošina datortomogrāfijas (DT) izmeklējumus, izmantojot Siemens un GE Healthcare datortomogrāfus, kas pacientiem piedāvā izteikti kvalitatīvu attēlu pārskata, salīdzināšanas un apstrādes metodes; rentgenogrāfijas (RTG) izmeklējumus, izmantojot Siemens un Philips rentgena iekārtas un mamogrāfijas (MG) izmeklējumus. MG izmeklējumi tiek veikti izmantojot Siemens Mammomat digitālos mamogrāfus, kas nodrošina kvalitatīvu attēlu ieguves un pārskata iespēju, atklājot pat vissmalkākās patoloģiskas pārmaiņas piena dziedzeros. MG izmeklējuma laikā iegūtie attēli tiek digitalizēti, lai nodrošinātu ātrāku, efektīvāku un kvalitatīvāku piena dziedzeru diagnostiku.

Apvienotā Saldus novada teritorijā kopā atrodas **5 zobārstniecības iestādes**²⁸: SIA "Saldus zobārstniecība", SIA "Sigma Z", SIA "META", Ieriķe Inta - ārsta prakse zobārstniecībā un SIA "Zilzobis".

Apvienotajā Saldus novadā kopā pieejami **20 ģimenes ārsti ar 19 ārstniecības iestādēm**²⁹: **Saldus pilsētā – 9 ģimenes ārstu prakses** – Bitmane Maija - ārsta internista prakse, Grikmane Ligita - ģimenes ārsta prakse, Kotova Inga - ģimenes ārsta prakse, Ozola Māra - ģimenes ārsta prakse, Rožuleja Aina - ģimenes ārsta un pediatra prakse, Rožuleja Aina - ģimenes ārsta un pediatra prakse, Šenbrūna Sarmīte - ģimenes ārsta prakse, Veinberga Liesma - ģimenes ārsta prakse, Tereško Dzintra - ģimenes ārsta prakse; **Brocēnu pilsētā - 3 ārstu prakses** - Lauriņa Aija - ģimenes ārsta un arodveselības un arodslimību ārsta prakse, SIA "Jāņa Sergejeņko ģimenes ārsta prakse", Sergejeņko Svetlana - ģimenes ārsta prakse un **pagastos - 7 ārstu prakses** - SIA "EZERES DOKTORĀTS", Dubra Malda - ģimenes ārsta prakse, Grigale Ilga - ģimenes

²⁶ Ambulatorās ārstniecības iestādes un to sniegtie pakalpojumi, Nacionālais veselības dienests (Atjaunināts: 20.04.2021.)

²⁷ Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Saldus medicīnas centrs" vidēja termiņa darbības stratēģija 2020. – 2022. gadiem

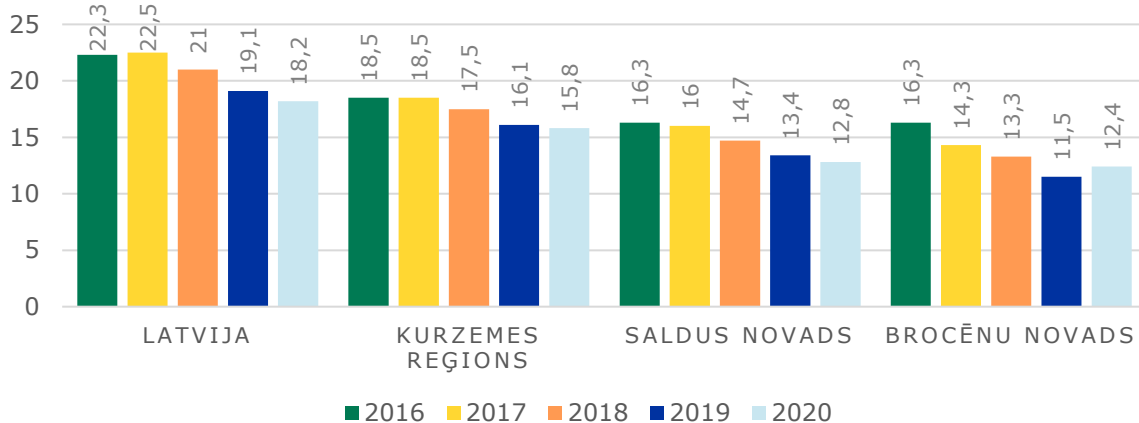
²⁸ Zobārstniecības iestādes, Nacionālais veselības dienests, dati uz 06.09.2021.

²⁹ Ģimenes ārsti atbilstoši teritorijām | Nacionālais veselības dienests (vmnvd.gov.lv) uz 01.04.2021.

ārsta prakse, Ūdra Ineta - ģimenes ārsta prakse, SIA "DRUVAS DOKTORĀTS" (Vita Opelte un Inga Pučka), Bīlāne Līga - ģimenes ārsta prakse, Pikša Rasma - ārsta internista prakse.

Pieejamas **14 aptiekas**³⁰: 4 Saldū, 2 Brocēnos un 7 pagastu ciemos (Kalnos, Rubā, Druvā, Nīgrandē. Pampāļos, Kursīšos un Ezerē) un 1 Zaņas pagastā. Saldū atrodas arī Dr. Martinsona veterinārais serviss un Anitas veterinārā aptieka.

Analizējot neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta (NMPD) izpildītos izsaukumus³¹ apvienotā Saldus novada teritorijā, secināms, ka līdz 2021. 1. jūlijam pastāvošajā Saldus un Brocēnu novadā izpildīto izsaukumu skaits bijis zemāks kā vidēji Latvijā un Kurzemes reģionā. Kopumā 2020. gada laikā apvienotā novada teritorijā NMPD izpildījis 3467 izsaukumus (t.sk. 2762 Saldus novadā un 705 Brocēnu novadā).

Grafiks 7: Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta izpildītie izsaukumi – skaits uz 100 iedzīvotājiem

2020. gadā NMPD savlaicīgi izpildīto rezultātīvo izsaukumu īpatsvars no visiem izsaukumiem dzīvībai un veselībai kritiskos stāvokļos³² apvienotā teritorijā bijis atšķirīgs. Saldus pilsētā tie bija 87,68%, Saldus novada lauku teritorijā – 74,29%, bet Brocēnu pilsētā - 88,50% un Brocēnu novada lauku teritorijā - 91,14%. NMPD brigāde apvienotā Saldus novada teritorijā izvietota Saldus pilsētā (2 brigādes) un Ezerā (1 brigāde), bet ģeogrāfiski tuvākais NMPD reģionālais centrs ir Kuldīga³³.

Pēc iedzīvotāju aptaujas rezultātiem var secināt, ka iedzīvotāji ir pozitīvi apmierināti ar veselības aprūpi novadā - kopējais pozitīvā vērtējuma rādītājs – 70% (Brocēnu novadā – 84%, Saldus novadā – 68%).

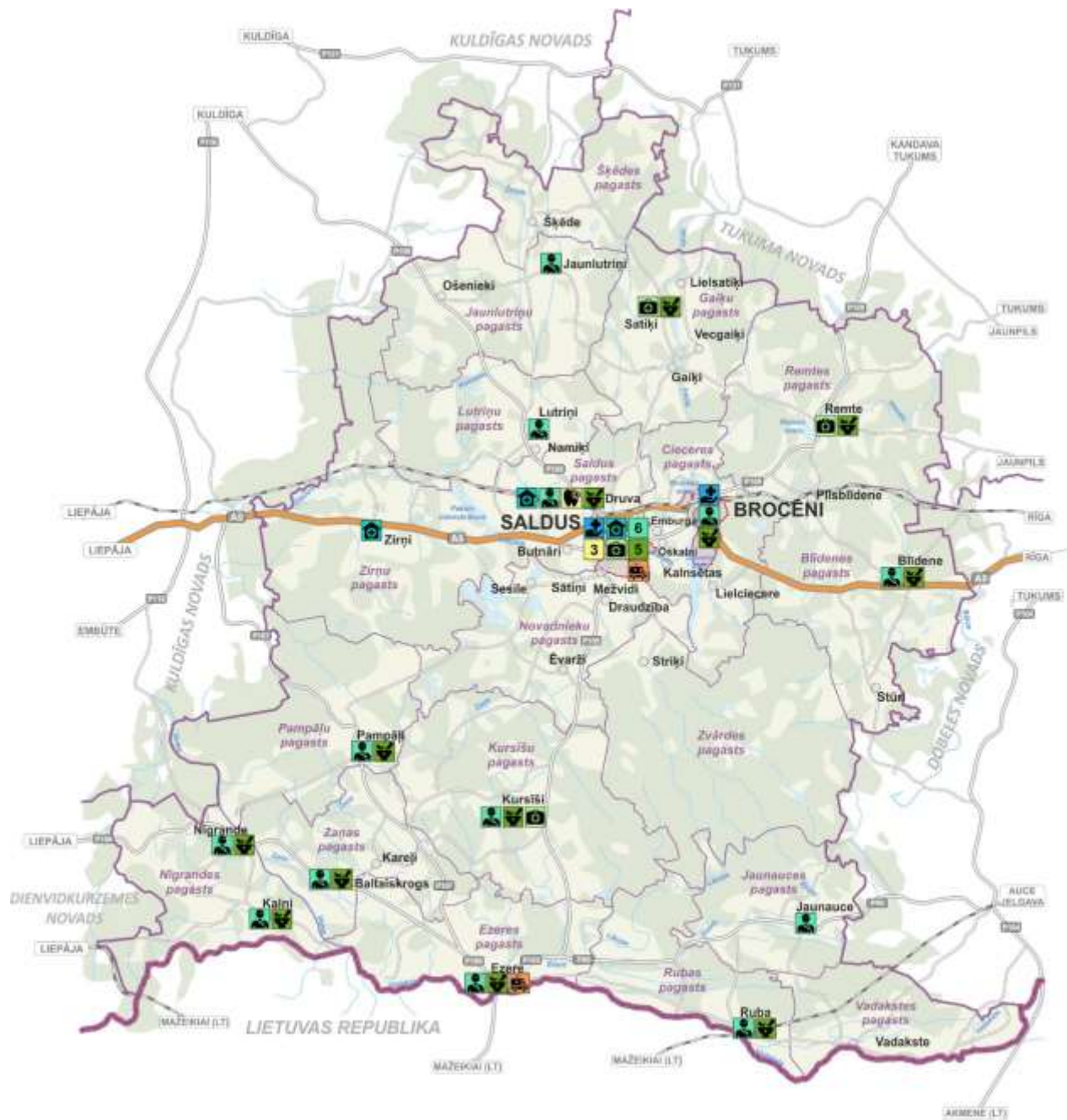
³⁰ Aptieku saraksts, kas tiesīgas izsniegt valsts kompensētos medikamentus, NVD, dati uz 13.08.2021.

³¹ Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta izpildītie izsaukumi (stat.gov.lv)

³² NMP020. Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta savlaicīgi izpildīto rezultātīvo izsaukumu īpatsvars no visiem izsaukumiem dzīvībai un veselībai kritiskos stāvokļos. (spkc.gov.lv)

³³ NMP dienesta struktūrvienību ģeogrāfiskais izvietojums, Pielikums Nr.15 Veselības ministrijas 22.12.2020., Nr.225

Medicīnas centrs/Veselības centrs	Feldšerpunkts	Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests
Ambulatorās ārstniecības iestāde	Zobārstniecība / zobārsta prakses vieta	Veselības pakalpojumu iestāžu skaits pilsētās un ciemos (ja >1)
Ģimenes ārsta prakses vieta	Aptieka	

Attēls 7: Veselības aprūpes iestādes un pakalpojumi, 2021

1.6. Sociālie pakalpojumi, palīdzība un drošība

Sociālos pakalpojumus pašvaldībā nodrošina **Saldus novada pašvaldības aģentūra "Sociālais dienests"**. Aģentūras galvenie uzdevumi ir veikt sociālo darbu Saldus novadā ar personām, ģimenēm un personu grupām, sniegt sociālos pakalpojumus, organizēt to sniegšanu ģimenēm ar bērniem, kurās ir bērna attīstībai nelabvēlīgi apstākļi, audžuģimenēm, aizbildņiem, personām, kuras aprūpē kādu no ģimenes locekļiem, personām ar invaliditāti, pensijas vecuma personām, personām ar garīga rakstura traucējumiem, novērtēt klientu vajadzības, materiālos un personiskos resursus, noteikt klienta līdzdarbības pienākumus, vienojoties ar viņu par veicamajiem pasākumiem, sniegt sociālo palīdzību, administrēt pašvaldības budžeta līdzekļus, veikt sociālās vides izpēti, noteikt problēmas, izstrādāt sociālo pakalpojumu attīstības koncepcijas, mērķprogrammas un priekšlikumus jaunu pakalpojumu ieviešanai un piedalīties pašvaldības attīstības plānu izstrādē, informēt iedzīvotājus par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību, koordinēt valsts sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu, sadarbībā ar citām institūcijām, biedrībām un nodibinājumiem, sekmēt labvēlīgas sociālās vides veidošanu pašvaldības teritorijā.

Aģentūras struktūrā ar 2020. gada novembra mēnesi tika **izveidoti jauni sociālie pakalpojumi** specializētās darbnīcas, kas tika iekļautas Dienas aprūpes centrā "Saulespuķe", grupu dzīvokļi Pampāļu un Ezeres pagastā un Sociālā dzīvojamā māja "Rūķīši" pārsaukts par Sociālo namu un, izveidojot sociālās rehabilitācijas pakalpojumu bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, tika izveidots Daudzfunkcionālais centrs "Jumis", kurā iekļāva līdzšinējo Ģimenes atbalsta dienas centru. Joprojām Aģentūras struktūrā saglabājas sociālā māja Saldus pilsētā un Sociālās aprūpes centrs "Ābeles"³⁴.

Par iedzīvotāju **sociālā atbalsta īstenošanu** rūpējas Saldus novada pašvaldības aģentūra "Sociālais dienests", kas sniedz sociālo palīdzību, organizē un sniedz sociālos pakalpojumus savā administratīvajā teritorijā.

Sociālais dienestam ir 7 struktūrvienības:

- Sociālais aprūpes centrs "Ābeles", Lutriņu pagastā - sociālās aprūpes centrs sniedz ilgstošus sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus pensijas vecuma cilvēkiem un invalīdiem;
- Sociālais nams Namiķos Lutriņu pagastā - sociālajā namā atrodas pašvaldības īres dzīvokļi, sociālie dzīvokļi, krīzes istabas un grupu dzīvokļi;
- Grupu dzīvoklis Ezeres pagastā - dzīvoklis 13, Ezere;
- Grupu dzīvoklis Pampāļu pagastā - dzīvoklis 13, Pampāji;
- Dienas aprūpes centrs "Saulespuķe";

---

³⁴ 2020.gada publiskais pārskats, Saldus novada pašvaldības aģentūra "Sociālais dienests"

- Specializētās darbnīcas Saldū - paredzētas pieaugušām personām ar garīga rakstura traucējumiem (tekstilapstrādes darbnīca, kokapstrādes darbnīca un apzaļumošanas darbnīca);
- Daudzfunkcionālais centrs "Jumis" Saldū.

Sociālās aprūpes izdevumi tiek segti no pašvaldības budžeta.

Līdz 2021. gada 1. jūlijam katras pašvaldības sociālais dienests nodrošinājis dažādus sociālos pabalstus vairākām mērķgrupām. Piemēram, Saldus novadā deklarētiem bērniem, uzsākot mācības 1. klasē pienācās vienreizējs pabalsts 50 eiro apmērā. Cits piemērs - Brocēnu novada pašvaldība nodrošināja personām, kas atbilst trūcīgas mājsaimniecības statusam, maznodrošinātas mājsaimniecības statusam un nonākušas krīzes situācijā iespēju saņemt pārtikas pakas.

Apvienotajā Saldus novadā tiek nodrošināta apmaksāta bērnu ēdināšana izglītības iestādēs, atbilstoši noteiktiem kritērijiem³⁵, vispārējās izglītības iestāžu izglītojamo un profesionālās ievirzes iestāžu izglītojamo braukšanas maksas atvieglojumi sabiedriskajā transportā atbilstoši noteiktajiem kritērijiem³⁶ u.c.

Novada teritorijā **ilgstošu sociālo aprūpi** un sociālo rehabilitāciju nodrošina **trīs iestādes**: biedrības "Latvijas Sarkanais krusts" sociālās aprūpes centrs "Atpūta" (Remtes pagastā), Saldus novada pašvaldības aģentūras "Sociālais dienests" Sociālās aprūpes centrs "Ābeles" (Lutriņu pagastā) un biedrības "Latvijas Sarkanais Krusts" sociālās aprūpes centrs "Ruba" (Rubas pagastā)³⁷.

Apvienotā Saldus novada teritorijā 2021. gada jūnijā bija reģistrēts 123 bērns ar invaliditāti (no tiem 100 bērni kādreizējā Saldus novada teritorijā, 23 – Brocēnu novadā)³⁸.

Bērnu vai citu rīcībnespējīgu personu tiesību un tiesisko interešu aizsardzības nodrošināšanai darbojas **bāriņtiesas**. Saldus novada bāriņtiesa izvietota bāriņtiesas telpās – Slimnīcas ielā 3A, Saldū, un Skolas ielā 17-1, Brocēnos, kā arī organizē apmeklētāju pieņemšanu Saldus novada pagastu pārvaldēs: Blīdenes pagastā, Ezeres pagastā, Gaiķu pagastā, Jaunauces pagastā, Jaunlutriņu pagastā, Kursišu pagastā, Lutriņu pagastā, Novadnieku pagastā, Nīgrandes pagastā, Pampāļu pagastā, Remtes pagastā, Rubas pagastā, Saldus pagastā, Šķēdes pagastā, Vadakstes pagastā, Zaņas pagastā, Zvārdes pagastā, Zirņu pagastā³⁹.

Projekta "Kurzeme visiem" ietvaros tiek palielināta Kurzemes reģiona, tai skaitā apvienotajā Saldus novada, ģimeniskai videi pietuvināta un sabiedrībā balstīta sociālo pakalpojumu pieejamība dzīvesvietā personām ar invaliditāti un bērniem. Piemēram, Upesgrīvā, Mērsraga novadā ģimenēm, kuras ir apsvērušas iespēju kļūt par aizbildņiem,

³⁵ Saistošie noteikumi Nr.37, Par izglītojamo ēdināšanas maksas atvieglojumiem Saldus novada pašvaldības vispārējās izglītības iestādēs, 30.07.2021

³⁶ Saistošie noteikumi Nr.19, Par braukšanas maksas atvieglojumiem un transporta izdevumu segšanas kārtību izglītojamajiem Saldus novadā, 22.07.2021

³⁷ Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrs, Labklājības ministrija (informācija uz 24.08.2021.)

³⁸ VDEĀVK uzskaitē esošo bērnu ar invaliditāti skaits sadalījumā pēc administratīvās teritorijas, Labklājības ministrija

³⁹ Saldus novada bāriņtiesas nolikums, 26.08.2021.

adoptētājiem vai audžuģimenēm, norisinājās interaktīvā diennakts nometne "Ar spēka sauli sirdī"; bezmaksas sociāli integrējoša vasaras diennakts nometne "Kurzemes piedzīvojums" ģimenēm ar 9–15 gadus veciem bērniem, tostarp ar funkcionāliem traucējumiem; sniegti sabiedrībā balstītu pakalpojumi personām (t.sk. bērniem) ar invaliditāti pieejamība u.c.⁴⁰

Drošības jomā galvenie aspekti ir gan drošības iestāžu un darbinieku pieejamība, gan drošības nodrošināšana, kā arī preventīvs darbs.

Apvienotajā Saldus novadā par iedzīvotāju drošību rūpējas gan **Valsts policija**, gan **pašvaldības policija**. Saldū izvietots Valsts policijas Kurzemes reģiona pārvaldes Saldus iecirknis⁴¹. **Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta** postenis izvietots Saldū⁴².

Sabiedriskā kārtības nodrošināšanai Saldus novadā, pilsētās un pagastos tiek veikta videonovērošana. Videonovērošana izvietota aktuālajās cilvēku pulcēšanās vietās, īpaši uzmanību pievēršot visaktīvākajām likumpārkāpumu zonām, piemēram, atpūtas vietām, izglītības iestādēm, rotaļlaukumiem. Pašvaldības policija regulāri sadarbojas ar Valsts policiju, izpildot pieprasījumus par videoierakstu izsniegšanu, lai ar to palīdzību atklātu pārkāpuma izdarīšanu.

Analizējot reģistrēto **noziedzīgo nodarījumu skaitu**, secināms, ka noziedzīgu nodarījumu skaits bijušā Saldus novada teritorijā 2019. gadā kopā bija 355, bet uz 10 000 iedzīvotājiem – 163, savukārt Brocēnu novadā - kopā 60, bet uz 10 000 iedzīvotājiem – 106⁴³.

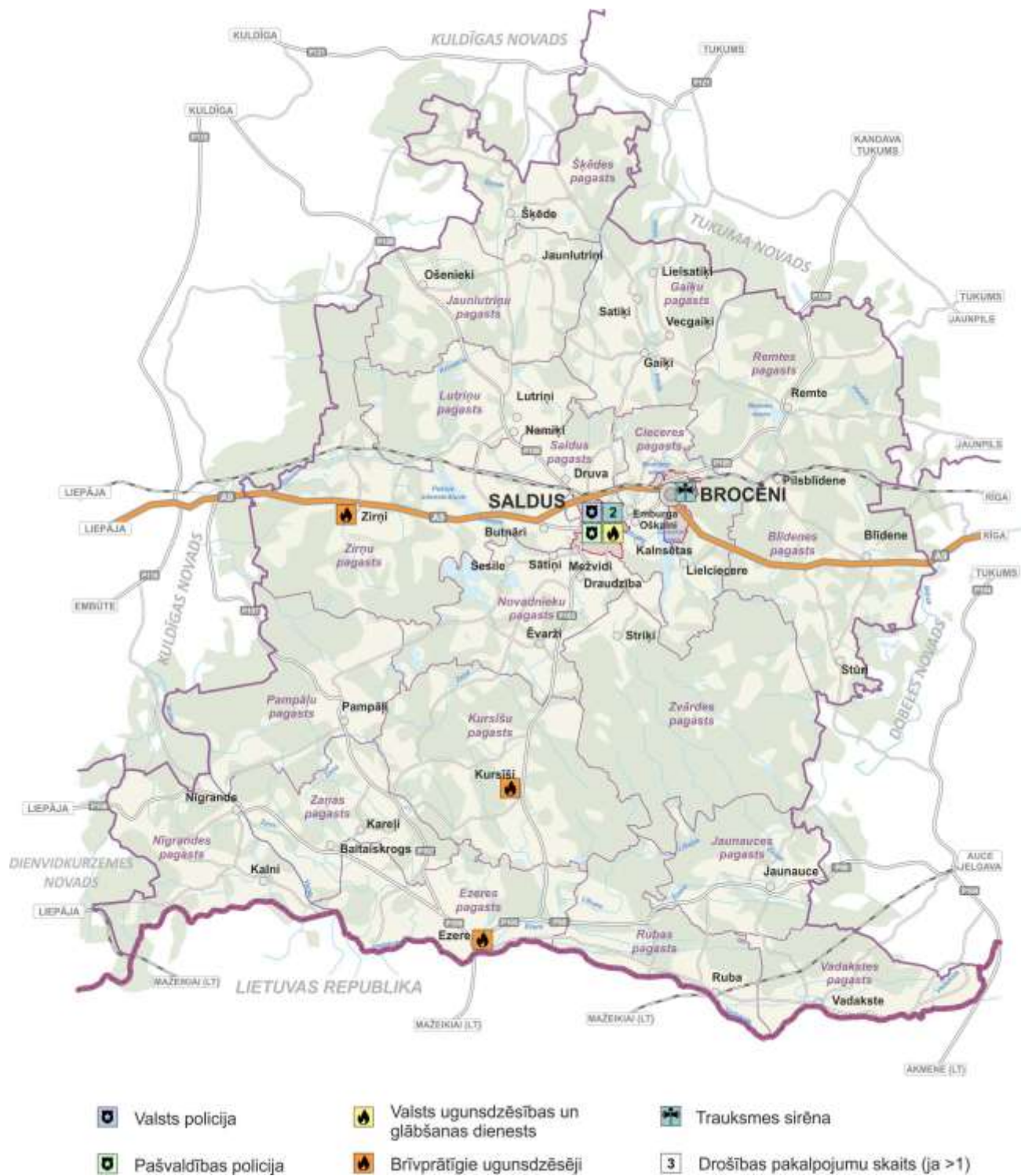
---

⁴⁰ www.kuzemevisiem.lv

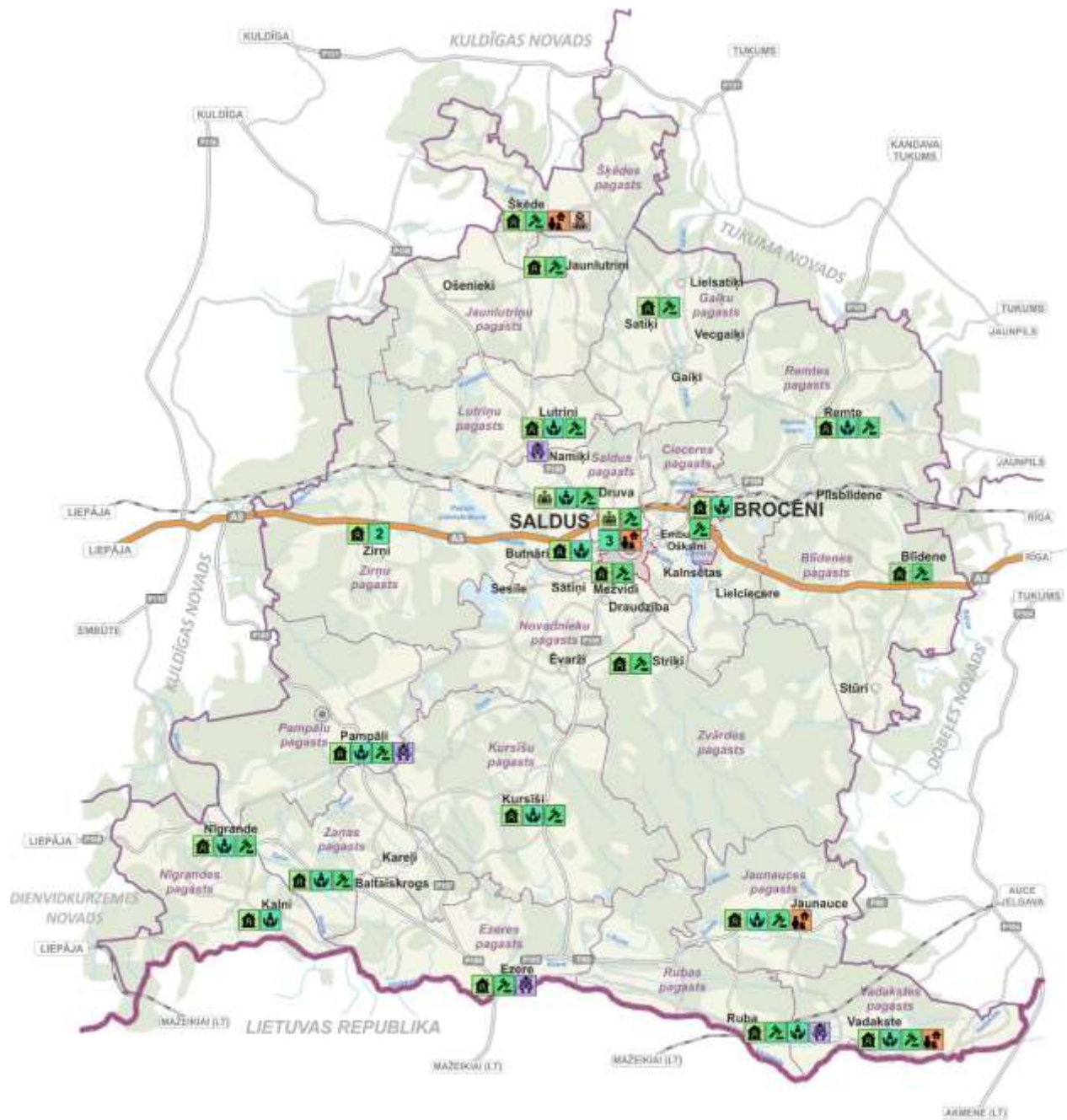
⁴¹ Valsts policijas mājas lapa (www.vp.gov.lv)

⁴² Valsts Ugunsdzēsības un glābšanas dienests (www.vugd.gov.lv)

⁴³ SKG021 Reģistrēto noziedzīgo nodarījumu skaits reģionos, republikas pilsētās un novados (www.stat.gov.lv)

Attēls 8: Drošības pakalpojumi Saldus novadā, 2021

Sociālais dienests	Bāriņtiesa/darbinieks	Sociālais nams/grupu dzīvoklis
Sociālais darbinieks	Dienas centrs	Sociālo pakalpojumu iestāžu skaits (ja >1)
Sociālo pakalpojumu iestāde vai saņemšanas vieta	Atkarīgo rehabilitācijas centrs	

Attēls 9: Sociālā infrastruktūra, 2021

1.7. Iekļaujoša sabiedrība un atbalsts dažādām iedzīvotāju mērķgrupām

Pēc tautības apvienotā Saldus novada teritorijā 2021. gada sākumā⁴⁴ dzīvoja 86% latviešu, 5% krievu, 4% lietuviešu, 2% baltkrievu, 1% ukraiņu, 1% poļu, un 1% citu tautības pārstāvju. Kopumā apvienotais novads ir ar lielāku latviešu tautības īpatsvaru kā vidēji Kurzemes reģionā, kur šis rādītājs ir 77%.

Lai sekmētu sociāli iekļaujošas sabiedrības attīstību, abas līdzšinējās pašvaldības jau līdz šim īstenojušas dažādas aktivitātes, kas sniedz **atbalstu dažādām mērķgrupām** – ģimenēm ar bērniem, jauniešiem, senioriem, cilvēkiem ar invaliditāti.

Saldus novadā darbojas divas Saldus BJC struktūrvienības **“Saldus jauniešu māja”** un **“Brocēnu jauniešu māja”**. Jauniešu māja ir viena no pašvaldības darba ar jaunatni īstenošanas sastāvdaļām. Tā ir satikšanās vieta jauniešiem, kur lietderīgi pavadīt brīvo laiku, iesaistīties pasākumos, brīvprātīgajā darbā un projektos, mācīties, izmantojot neformālās izglītības metodes⁴⁵.

Saldus novada jauniešu organizāciju un neformālo grupu projektu konkursu „Jaunieši darbībā” organizē biedrība „Saldus jauniešu balss” projekta „Saldus novads – Jaunieši darbībā” ietvaros (finansīali atbalsta Saldus novada pašvaldības projektu fonds) 2020. gadā īstenoti 11 projekti⁴⁶.

Saldus novada pašvaldība izveidojusi projektu fondu “Jauniešiem pagastos”, kura darbības mērķis ir sniegt atbalstu darbam ar jaunatni Saldus novadā. 2021. gada 1.kartā atbalstīti 14 projekti.

Saldus novada pašvaldības Izglītības pārvalde, Saldus BJC JIC „Šķūnis”, Saldus novada Jaunatnes lietu konsultatīvā padome rīko konkursu **Saldus novada balva “Mērķtiecīgs jaunietis nākotnei”** Saldus novada jauniešiem vecumā no 13 – 25 gadiem. Konkursa mērķis ir apzināt novada jauniešus, kuri mērķtiecīgi darbojas kādā jomā un spēj ieinteresēt līdzdarboties arī citus, popularizējot jauniešu iniciatīvu, atbildību un lokālpatriotismu Saldus novadā.

Pēc iedzīvotāju aptaujas rezultātiem var secināt, ka iedzīvotāji ir pozitīvi apmierināti ar darbu ar jaunatni, atbalstu jauniešu iniciatīvām novadā, kopējais pozitīvā vērtējuma rādītājs novadā ir 79% (Brocēnu novadā – 87%, Saldus novadā – 77%).

Ģimenēm ar bērniem visos līdzšinējos novados sniegts daudzveidīgs atbalsts. Visas pašvaldības vecākiem sniedz bērna piedzimšanas pabalstus⁴⁷. Saldus novadā skolās brīvpusdienas tiek piešķirtas 1. - 4. klasei. Abas pašvaldības nodrošina vietu pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādēs, kā arī Brocēnu novads nodrošināšana daļēju transporta izdevumu segšanu. Abas pašvaldības līdz šim papildus atbalstījusi ģimenes, piešķirot pabalstus individuālo mācību līdzekļu iegādei, kā arī Saldus novads papildus nodrošina

⁴⁴ RIG040. Pastāvīgo iedzīvotāju skaits pēc tautības statistiskajos reģionos, republikas pilsētās, novados, novadu pilsētās, pagastos un apkaimēs (atbilstoši robežām 2020. gada sākumā) (stat.gov.lv)

⁴⁵ Saldus novada pašvaldības mājas lapa

⁴⁶ Saldus novada pašvaldības mājas lapa

⁴⁷ Ja deklarējies viens no vecākiem vai abi vecāki, tad Saldus novadā 143 EUR, Brocēnu novadā - 150 EUR.

pabalstu pirmklasniekam⁴⁸. Brocēnu novada pašvaldība līdz šim daļēji finansējusi profesionālās ievirzes izglītību, bet savukārt interešu izglītību nodrošina bezmaksas, kur Saldus novads to līdzfinansē daļēji. Saldus novada pašvaldība apmaksā nodarbības peldbaseinā izglītības iestāžu audzēkņiem.

Apvienotā Saldus novada teritorijā 2021. gada jūnijā kopā bija reģistrēts 6160 vecuma pensijas saņēmējs. Vidējais piešķirtais pensijas apmērs bijis augstāks Brocēnu novadā 377,21 EUR, savukārt Saldus novadā - 374,43 EUR. Visas pašvaldības senioriem nepieciešamības gadījumā sniedz sociālo palīdzību, tomēr nabadzības risks senioriem saglabājas augsts (īpaši pakļauti nabadzības riskam ir vienuļie seniori). Pēc iedzīvotāju aptaujas rezultātiem⁴⁹ var secināt, ka iedzīvotāji ir pozitīvi apmierināti ar senioriem pieejamo pakalpojumu klāstu un atbalstu novadā, kopējais pozitīvā vērtējuma rādītājs novadā ir 76% (Brocēnu novadā – 87%, Saldus novadā – 73%).

Visā novada teritorijā īstenoti dažādi **publiskās ārtelpas**, izglītības iestāžu un sporta infrastruktūras projekti, kas būtiski uzlabojuši infrastruktūras pieejamību un daudzveidību. Visbiežāk respondenti norādījuši, ka lepojas ar dabas vērtībām un vides sakoptību, t.sk. dažādām labiekārtotām vietām un īstenotajiem attīstības projektiem, t.sk. īpaši bieži norādīts tieši uz pilsētvides attīstību gan Brocēnos, gan Saldū. Ļoti bieži respondenti minējuši, ka lepojas ar īpaši straujo attīstību tieši pēdējos gados (sīkāk skatīt 2.2. nodaļā).

2. Vide un infrastruktūra

2.1. Dabas resursi

Zemes lietošanas veidi

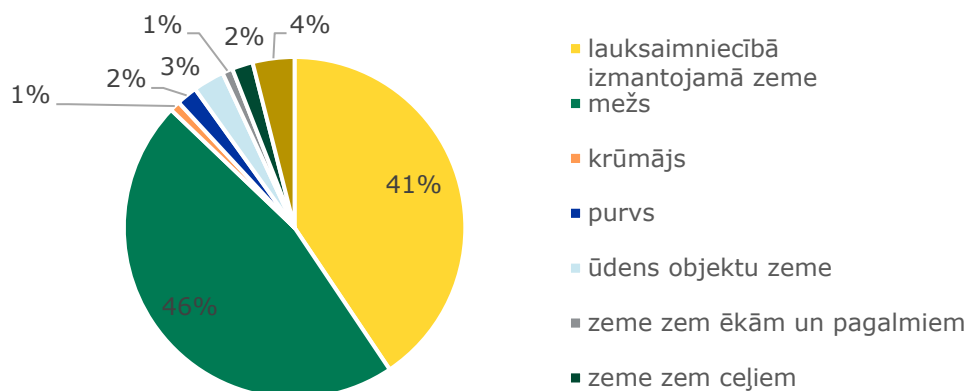
Kopējā apvienotā Saldus novada teritorija ir 217658⁵⁰ ha jeb 2179,9 km² liela. Procentuāli lielāko daļu teritorijas jaunajā Saldus novadā aizņem bijušais Saldus novads, t.i., 168032 ha jeb 77%, savukārt Brocēnu novads – 49626 ha, jeb 23% no visas apvienotā Saldus novada teritorijas.

Lielāko daļu jeb 47% no teritorijas apvienotajā Saldus novadā aizņem meži, kopā sastādot 101146 ha. Otru lielāko daļu jeb 41% teritorijas sastāda lauksaimniecībā izmantojamā zeme (t.i., 88043 ha, tajā skaitā 82% aramzemes, 10% ganības, 7% pļavas un 1% augļu dārzi). Tāpat jaunā novada teritoriju veido 1% krūmāju, 2% purvu, 3% ūdens objektu zemes, 1% zeme zem ēkām un pagalmiem, 2% zeme zem ceļiem, kā arī 4% pārējās zemes (Grafiks 8).

⁴⁸ Saldus novads 40 EUR, Brocēnu novads - 15 EUR

⁴⁹ Apvienotā Saldus novada iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujas rezultāti, 2021

⁵⁰ Valsts zemes dienests (VZD) Zemes sadalījums zemes lietošanas veidos, 01.01.2021.

Grafiks 8: Zemes lietošanas veidi apvienotā Saldus novada teritorijā, Valsts Zemes dienests uz 01.01.2021

Publiskie ūdeņi

Saldus novadu dienvidos šķērso Kurzemes lielākā upe Venta – tā ietek Latvijas valsts teritorijā Ezeres pagastā, šķērso Nīgrandes un Zaņas pagastus, un tālāk ietek Skrundas novada teritorijā. Saldus pilsētai cauri tek Cieceres upe, kas iztek no Cieceres ezera. Ciecere tālāk šķērso arī Novadnieku, Lutriņu un Zirņu pagastu teritorijas.

Ievērojamākās Saldus novada ūdenstilpes ir Cieceres ezers, Saldus ezers, Remtes ezers, Baltezers, Odzēnu, Mellezers, Luknis, Brocēnu ezers, Ķerkliņu un Svētaiņu ezeri, Sātiņu dīķi, Pakuļu, Kanavišķu un Vadakstes ūdenskrātuves, Zaņas un Ezeres dzirnavu dīķi.

Cieceres ezers - Cieceres ezers (277 ha) atrodas Brocēnu pilsētas un Cieceres pagasta teritorijās. Ezers atrodas subglaciālajā vagā un ir izteiksmīgākais šāda veida ezers Latvijā – vietām atgādina upi ar augstiem krastiem. Ezerā atrodas Ozolu sala (14 ha), kas ir Natura 2000 teritorija, dabas liegums. No ezera iztek Cieceres upe (garums 51km), lielākā pieteka ir Mazupe (16 km). Ezera krastā atrodas 18,4 metru augstais Cieceres ezera skatu tornis sniedz iespēju izbaudīt gleznainās Cieceres ezera un apkārtējo lauku ainavas. Tornis atrodas uz mākslīgi veidota uzbēruma, līdz ar to kopējais augstums sasniedz 30 metrus. Pie torņa iekārtota piknika vieta ar koka galdiem un soliņiem. Tornis atrodas apmēram 6 km attālumā no Brocēniem un 5 km attālumā no Saldus.

Saldus ezers - Nelielais, bet gleznainais Saldus ezers atrodas pavisam tuvu Saldus centram, tas novietojies ielejā starp vairākiem pakalniem. Ezera platība ir 11.9 ha. Pie tā izveidota labiekārtota pludmale ar atpūtas vietu, volejbola un rotaļu laukumiem, vasaras sezonā darbojas arī āra kafejnīca, var iznomāt SUP dēļus.

Civillikumā kā publiskie ezeri noteikti:

1. Brocēnu ezers (43,6 ha), Brocēnu pilsētā,
2. Cieceres ezers (276,8 ha), Brocēnu pilsētā,

3. Ķerkliņu ezers (50 ha), Zvārdes pagastā,
4. Remtes ezers (755 ha) Remtes pagastā,
5. Saldus ezers (22 ha) Saldus un Brocēnu pilsētās,
6. Zvārdes ezers (Odzānu ezers) (20 ha) Zvārdes pagastā.

Civillikumā kā publiskā upe noteikta - Venta.

Ezeri, kurā zvejas tiesības pieder valstij: Ķerkliņu ezers, Veikēnieku ezers, Zvārdes ezers (Odzēnu ezers).

Kopumā Saldus novada pašvaldības īpašumā / valdījumā atrodas **112⁵¹ publiskie ezeri un dīķi** (Berkindīķis, Ezerkalna dīķis, Lapezers, Lapsu ezers, Reņģenes dīķis, Rožu dzirnavezers, Stūru dīķis, Sustes dzirnavezers, Zvārdes ezers utt.). Pie publiskajiem un citiem pašvaldības valdījumā esošajiem ezeriem iekārtotas publiskas atpūtas vietas. Piemēram, Pie Saldus ezera izveidota labiekārtota pludmale ar atpūtas vietu, volejbola un rotaļu laukumiem, vasaras sezonā darbojas arī āra kafejnīca, var iznomāt SUP dēļus, pie Cieceres ezera atrodas 18,4 metru augsts skatu tornis, kas sniedz iespēju izbaudīt gleznainās Cieceres ezera un apkārtējo lauku ainavas un Cieceres ezera un Dūņupes teritorijā veikti labiekārtošanas darbi un izveidota dabas taka.

Vairākiem Saldus novada ezeriem izstrādāti ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi – Saldus ezeram, Cieceres ezeram, Brocēnu ezeram un Remtes ezeram.

Pašvaldība regulāri ar Valsts Zivju fonda atbalstu tiek īstenoti projekti zivju resursu pavairošanai un aizsardzībai. Projektu ietvaros pilnveidota novada pašvaldības policijas rīcībā esošā materiāltehniskā nodrošinājuma bāze, uzlabojot zivju resursu aizsardzības pasākumu veikšanu novada publiskajos ūdeņos.

Saldus novadā ir Ventas upju baseina apgabala upes un upju posmi, kas noteikti par prioritārajiem zivju ūdeņiem. Visas upes un ezerus iedala lašveidīgo zivju un karpveidīgo zivju ūdeņos. Lašveidīgo zivju ūdeņos dzīvo vai kuros iespējams nodrošināt lašu, taimiņu un strauta foreļu, alatu un sīgu eksistenci, savukārt karpveidīgo zivju ūdeņos dzīvo vai kuros iespējams nodrošināt karpu dzimtas zivju, kā arī līdaku, asaru un zušu eksistenci (Tabula 5). Saldus novadā dominē lašveidīgo zivju ūdeņi.

Nr. p.k.	Upes nosaukums	Posma robežu apraksts	Ūdeņu tips
1.	Zaņa	no Pampājiem līdz grīvai	karpveidīgo zivju ūdeņi
2.	Venta	no valsts robežas līdz Skrundai	lašveidīgo zivju ūdeņi
3.	Ciecere	no Pakuļu ūdenskrātuves līdz grīvai	lašveidīgo zivju ūdeņi.

Tabula 5: Upes un upju posmi, kas noteikti par prioritārajiem zivju ūdeņiem

⁵¹ www.ezeri.lv

Derīgie izrakteņi

Ģeoloģiskās izpētes ziņā Saldus novads ir viens no vislabāk izpētītajiem reģioniem visā Latvijā, tajā veikta ģeoloģiskā kartēšana, veikti plaši derīgo izrakteņu meklēšanas un izpētes darbi. Tuvāk zemes virspusei ieguj vērtīgas būvmateriālu un ķīmiskās rūpniecības izejvielas – kaļķakmens, dolomīti un māli. Novadā ir sastopami tādi nozīmīgi derīgie izrakteņi, kā grants, smilts, māls un saldūdens kaļķieži, kā arī kūdra.

Kopumā Brocēnu novada teritorijā ir izpētītas un par vērtīgām atradnēm atzīmētas:

- 15 smilts – grants atradnes ("Blīdene", "Brocēni – smilts-grants", "Ciecere -2", "Vējkalni", "Smiltņieki – Saldus raj.", "Āķi", "Kreckeri", "Muižciems", "Kori", "Bērzupes", "Lielsatiķu grantsbedres", "Vecsatiķi I", "Vecsatiķi II", "Lāma", "Kāpukrogs"),
- 21 smilts atradne,
- 76 kūdras atradnes,
- 9 māla atradnes („Zīles māls”, „Bramaņi”, „Paegļi”, „Saldus māls”, „Brocēni māls”, „Cieceres māls”, „Mežlauki – Saldus rajons”, „Brocēni II”, „Meiri”),
- 2 kaļķakmens atradnes („Ciecere – kaļķakmens”, „Liepnieki”),
- 3 pazemes ūdeņu atradnes – darbojošas saldūdens ieguves atradnes („Meiri” izmanto SIA „Cemex” ūdensapgādei un tehniskām vajadzībām, un „Brocēni” (DB613920) izmanto SIA „Brocēnu siltums” Brocēnu pilsētas centralizētai ūdensapgādei, dzeramā ūdens ražošanai),
- 1 sāļūdens atradne „Saldus 1”, kuru neizmanto.

Atbilstoši 08.05.2012. MK noteikumi Nr.321 „Noteikumi par valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradnēm”, apvienotajā Saldus novadā atrodas 3 valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradnes.

Nr.p.k.	Derīgā izrakteņa veids, atradnes nosaukums	Atrašanās vieta	Platība (ha)	Krājumi pēc stāvokļa uz 2005. gada 1. janvāri (tūkst. m ³)	Derīgā izrakteņa izmantošanas veids
1.	"Kūmas"	Saldus novada Novadnieku pagasts un Kursīšu pagasts	272,2	35240	Cementa, kaļķu un stikla ražošana, metalurģija
2.	"Brocēni II"	Brocēnu novads	242,0	33382	Cementa ražošana
3.	"Venta"	Saldus novada Pampāju pagasts	123,6	10604	Cementa un būvkeramikas ražošana

Tabula 6: Valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradnes

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Saldus novadā atrodas **8⁵² īpaši aizsargājamās dabas teritorijas** un **10 aizsargājami dabas pieminekļi**, kas daļa ir iekļautas vienotā Eiropas nozīmes aizsargājamo teritoriju tīklā Natura 2000:

Aizsardzības kategorija	Atrašanās vieta
Dabas liegumi (Natura 2000 teritorija):	
Dabas liegums "Cieceres ezera salas"	Cieceres pag.
Dabas liegums "Baltezera purvs"	Cieceres pag.
Dabas liegums "Dulbju acu purvs"	Remtes pag.
Dabas liegums "Zvārde"	Blīdenes, Zvārdes, Jaunaucē pag.
Dabas liegums "Sātiņu dīķi"	Novadnieku, Kursišu, Pampāļu un Zirņu pag.
Dabas liegums "Ventas un Šķerveļa ieleja"	Pampāļu pag.
Dabas liegums "Nīgrandes meži"	Nīgrandes pag.
Dabas parks (Natura 2000 teritorija):	
Dabas parks "Zvārdes meži"	Zvārdes, Jaunaucē, Rubas pag.
Aizsargājamās alejas:	
aizsargājamā aleja "Vecsatiķu muižas aleja"	Gaiķu pag.
Aizsargājamā aleja "Rubas aleja"	Rubas pag.
Aizsargājami dendroloģiskie stādījumi:	
aizsargājams dendroloģiskais stādījums "Stūru parks"	Blīdenes pag.
aizsargājams dendroloģiskais stādījums "Lutriņu parks"	Lutriņu pag.
aizsargājams dendroloģiskais stādījums Dzidras Smiltnieces dendroloģiskie stādījumi Nīgrandes "Rožkalnos"	Nīgrandes pag.
Aizsargājami ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi:	
Loša atsegums	Nīgrandes pag.
Kalnu atsegums	Nīgrandes pag.
Plieņu atsegums	Pampāļu pag.
Zaņas lejtecē atsegums	Zaņas pag.
Pavāru atsegumi	Zirņu pag.
Dižkoki	

Tabula 7: Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Dabas parks "**Zvārdes meži**". Teritoriju veido īpatnējs biotopu komplekss. Netraucētā bebru darbība ir viens no galvenajiem iemesliem, kas ir veicinājis ievērojamo biotopu un sugu daudzveidību. Dabas parks ietver vienu no lielākajiem mežu masīviem Latvijā.

Dabas liegumi:

- 1. "Baltezera purvs"**. Teritorijai lielākā nozīme sugām bagāta un savdabīga biotopa - pārejas purva un slīkšņu saglabāšanā. Viena no Kurzemē nedaudzajām gludsporu ezerenes atradnēm un reta biotopa - oligotrofu līdz mezotrofu augu sabiedrību minerālvielām nabadzīgās ūdenstilpēs un to krastmalās vieta. Viena no 3 mušu ofrīdas atradnēm Latvijā un vienīgā trejziedu madaras atradne Kurzemē."

⁵² Dabas datu pārvaldības sistēma Ozols

2. **"Cieceres ezera salas"**. Nozīmīga platlapju mežu aizsardzības teritorija. Uz ezera salas dominē ozols, liepa, osis. Salas biotopi īpaši piemēroti šeit sastopamajam vidējam dzenim, Latvijā retam un aizsargājamam putnam.
3. **"Dulbju acs purvs"**. Teritorija izveidota Eiropas Savienības aizsargājamo biotopu: 7140 Pārejas purvi un slīkšņas un 91D0*Purvaini meži – aizsardzībai. Purvā sastopamas vairākas retas un aizsargājamas augu sugas.
4. **"Sātiņu dīķi"**. Teritorija ar zivju dīķiem - nozīmīga ligzdojošiem un migrējošiem ūdensputniem. Apkārtējie meži ir ligzdošanas vieta plēsējputniem un melnajam stārķim. Konstatētas vairākas retas sīkspārņu sugas.
5. **"Ventas un Šķerveļa ieleja"**. Teritorija veidota, lai aizsargātu izcilu Ventas ielejas un tās pietekas Šķervēja posmu. Konstatēti vairāki Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi, no kuriem nozīmīgākie: 8220 Smilšakmens atsegumi, 9180* Nogāžu un gravu meži, 3260 Upju straujtecēs un dibiski upju posmi u.c.
6. **"Zvārde"**. Teritorija ietver vairākus purvus un purvainus mežus, melnalkšņu staigājus, jauktus mežus un mezotrofu ezeru. Nozīmīga atpūtas vieta migrējošiem putniem. Ezeri ir piemērota barošanās vieta sīkspārņiem.
7. **"Nīgrandes meži"**. Dabas liegums izveidots, lai saglabātu Eiropas Savienības aizsargājamo biotopu 9080* Staigāņu meži, kas klāj lielu vienlaidus platību. Lielākā daļa mežaudžu atbilst dabisku meža biotopu kritērijiem. Konstatētas aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas: tamarisku frulānija, zvīņainā telotrēma, kastaņbrūnā artonija.

Bez valsts īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un dabas pieminekļiem novadā atrodas arī **novada nozīmes aizsargājas dabas teritorijas un objekti**, kuru aizsardzības statuss noteikts ar pašvaldības domes sēdes lēmumiem⁵³.

---

⁵³ t.sk. Pampāju parks (pašvaldības īpašums), Rubas parks (pašvaldības īpašums), dendroloģiskie stādījumi Griezes mācītājmuižā (pašvaldības īpašums), Sustes dīķis (daļa pašvaldības īpašums, daļa privāts), Lielezers parks, kas ir iekļauts arī valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā (pašvaldības īpašums), Sesiles parks, kas ietilpst pie Sesiles muižas apbūves (daļa pašvaldības īpašums, daļa privāts), dendroloģiskie stādījumi "Lapegļu audze" (daļa privāts, daļa AS "Latvijas valsts meži"), dendroloģiskie stādījumi "Sesiles barona kapi" (pašvaldības īpašums), Bērzu birzs (privāts), Šķēdes dzirnavu dīķis, kas ietilpst Šķēdes muižas apbūvē (privāts), Jaunmuižas parks, kas ir iekļauts arī valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā (pašvaldības īpašums), Kursišu dīķis (pašvaldības īpašums), Kursišu vecās skolas parks (privāts), Bruzilu parks, kas ietilpst Bruzilu muižas apbūvē (privāts), Dabas liegums "Biksu, Tiltu un Meldziru purvs" (Dienvidkurzemes reģiona mežu apsaimniekošanas plāns 2018.-2022.) (AS "Latvijas valsts meži), Lašupes dzirnavdīķis (daļa pašvaldības īpašums, daļa privāts), Medņu dīķis (privāts), Smilgu dīķis (privāts), Bērzu birzs (pašvaldības īpašums), Birzs Lutriņu pagastā, Putniņu birzs, Zaņas dzirnavdīķis, Zaņas skolas parks (pašvaldības īpašumi), Jaunauces parks, kas ir iekļauts arī valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā (pašvaldības īpašums), Meldzeres parks, Griezes parks, Dziru parks (pašvaldības īpašumi), Cērpēnes laukakamens (privāts), Bileiķu kapu dendroloģiskie stādījumi (privāts), Vadakstes dzirnavdīķi, Lutku birzs, Elgužu birzs (privāti īpašumi), Priedulas priežu sils (pašvaldības, privāts, juridiskās personas īpašums), Vadakstes parks, Kalnsētas parks, Striķu parks (pašvaldības īpašumi).

2.2. Publiskā ārtelpa un kultūrvēsturiskie pieminekļi

Publiskā ārtelpa ir vietas, kas ir atvērtas un brīvi pieejamas ikvienam iedzīvotājam vai viesim. Kopumā īpaši pēdējo gadu laikā visos trīs novados īstenoti nozīmīgi publiskās ārtelpas labiekārtošanas un pilnveidošanas projekti, kas padarījuši kopējo teritoriju pievilcīgāku gan ģimenēm ar bērniem, gan citām mērķgrupām. Daudzi projekti īstenoti, piesaistot Eiropas Savienības dažādu fondu finanšu līdzekļus.

Daži piemēri no publiskās ārtelpas pilnveides projektiem⁵⁴:

Ielu tirdzniecības laukuma un atpūtas vietas izveide Ezerē, Saldus novadā (2020.)

Cieceres ezera un Dūņupes teritorijas labiekārtošana un dabas taku izveide (2020.)

Laivu ielaišanas vietas izveide Saldus ezera piekrastē teritorijā (2020.)

Skatu torņa izbūve un atpūtas vietas ierīkošana Cieceres ezera krastā (2018.)

Videonovērošanas kameru uzstādīšana (2019.)

Skeitparka izveide Brocēnos (2017. g.)

Vairāki projekti īstenoti ar pašvaldību līdzfinansējuma atbalstu iedzīvotāju iniciatīvām (piemēram, Saldus novada pašvaldība izveidojusi projektu fondu, kura darbības mērķis ir sniegt atbalstu šādās jomās - veselība, vide, izglītība, kultūra, sports, māksla, sociālā joma un lauku attīstība Saldus novadā, arī Brocēnu novada pašvaldība sniedz līdzīgu finansējumu projektu realizēšanā trīs programmās - iedzīvotāju iniciatīvas projekti, sporta pasākumu un bērnu un jauniešu nometņu projekti).

⁵⁴ Saldus un Brocēnu novada pašvaldību mājaslapas un sociālo tīklu konti, 2021

Vieni no populārākajiem apskates objektiem Saldus novadā:

- **Vides objekts "Saldus"**. 2019. gada maijā skatu laukumā Bijļu kalnā tika atklāts jauns vides objekts Saldū – iespaidīga izmēra uzraksts "Saldus" ar īpašo "u" burtu. Vides objekts novietots vietā, no kuras paveras viens no skaistākajiem Saldus skatiem – uz Saldus pilskalnu un Saldus ezeru. Objekts brīvi pieejams apskatei ikvienam – tas atrodas autoceļa P109 malā (Jelgavas iela), un pie tā atrodas liels un ērts stāvlaukums. Esiet laipni aicināti iemūžināt sevi fotogrāfijās ar šo objektu un lielisko Saldus skatu fonā!
- **Vides objekts "Saldus piepilda"** - 2019. gada maijā atklāts jaunajai Saldus novada identitātei "Saldus piepilda" veltītais vides objekts – īpašais Saldus "U" burts. Baltais, stilizētais "U" burts veidots no izturīga materiāla, tāpēc uz tā drīkst gan sēdēt, gan pakāpties, un tas diennakts tumšajā laikā tiek izgaismots dažādās krāsās. Ikviens laipni aicināts to ne tikai apskatīt klātienē, bet arī iemūžināt fotogrāfijās.

Pēc iedzīvotāju aptaujas rezultātiem var secināt, ka iedzīvotāji ir pozitīvi apmierināti ar vides sakoptību un publisko ārtelpu, kopējais pozitīvā vērtējuma rādītājs novadā ir 88% (Brocēnu novadā – 93%, Saldus novadā – 87%).

Domājot par novada attīstību, svarīgi neaizmirst arī par kultūrvēsturisko mantojumu (t.sk. arī par materiālā mantojuma saglabāšanu), kas bieži iekļaujas arī publiskajā ārtelpā. Kopā apvienotā Saldus novada teritorijā atrodas **78⁵⁵ valsts aizsargājami kultūras pieminekļi**. To tehniskais stāvoklis ir atšķirīgs, izrietot no katra objekta līdzšinējās apsaimniekošanas prakses un iespējām. Materiālā kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana ir tik pat nozīmīga kā nemateriālā mantojuma sargāšana un tradīciju kopšana - svarīgi, ka nākotnes perspektīvā tiek paredzēta loma arī tam, saglabājot spēcīgu vietu identitāti un vēsturiskās liecības nākamajām paaudzēm.

Bij. **Saldus novada** teritorijā kopumā ir **60** valsts aizsargājami kultūras pieminekļi, t.sk.:

- 26 arheoloģijas (Meždāmnieku senkapi, Bāliņu senkapi, Bruzilu viduslaiku kapsēta, Zemīšu senkapi, Mizaiņu pilskalns, Cīrulenes kalns – pilskalns, Eglīšu apmetne, Platkāju pilskalns, Laivenieku senkapi, Airītes pilskalns u.c.),
- 18 arhitektūras pieminekļi (Stalji, Klēts, Pienotava, Jaunauces muižas apbūve, Nīgrandes luterāņu baznīca, Priedulas luterāņu baznīca, Bij. Airītes dzelzceļa stacija u.c.),
- 13 mākslas pieminekļi (kancele, interjera dekoratīvā apdare (8 telpās), Jaunmuižas klēts un parks, kamīni, altāris u.c.),
- 2 vēstures (Oskara Kalpaka memoriāls "Airītes", Gleznotāja J.Rozentāla dzimtās mājas),
- 1 pilsētībūvniecības piemineklis (Saldus pilsētas vēsturiskais centrs).

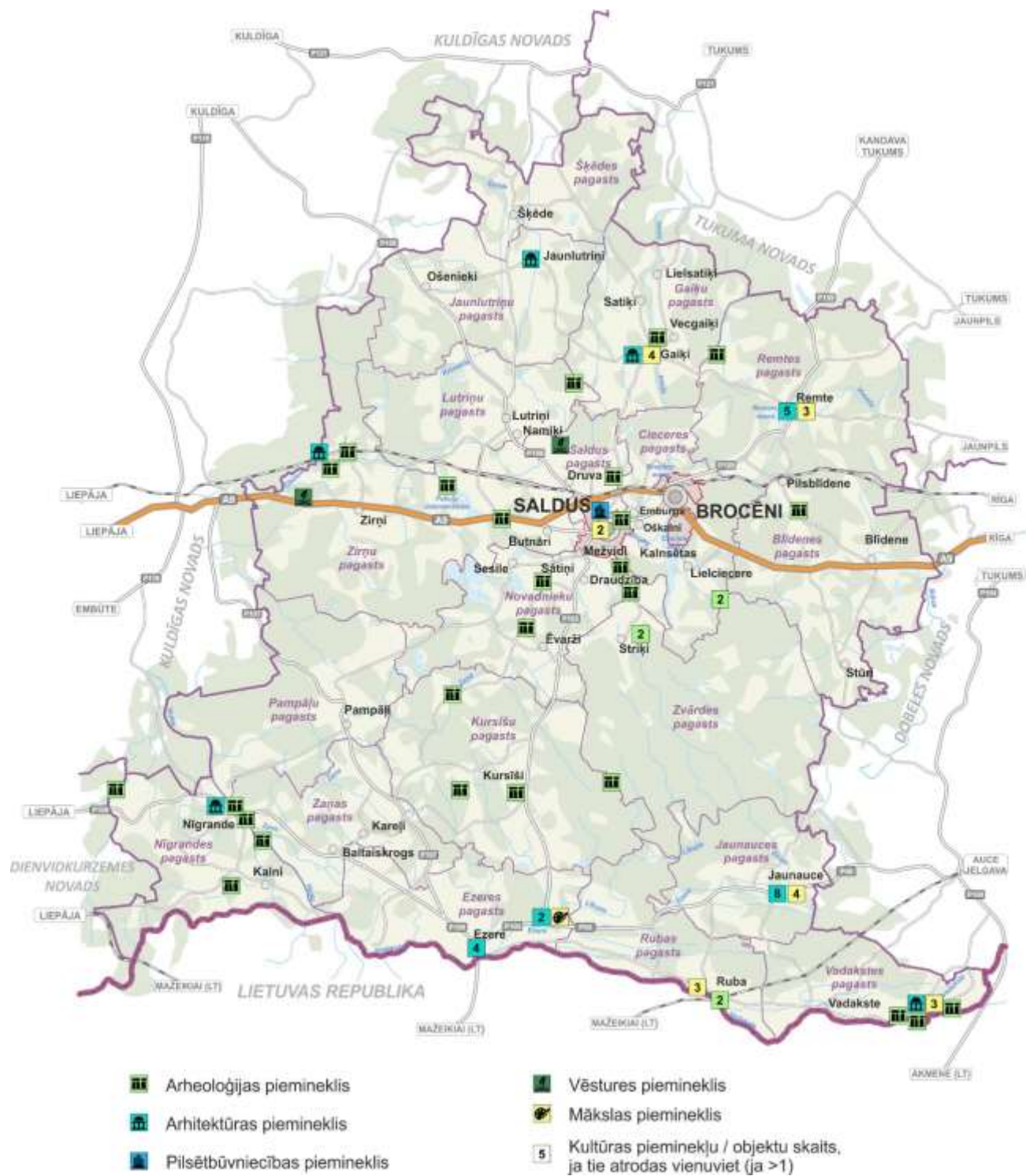
---

⁵⁵ Kultūras pieminekļu informācijas sistēma "Mantojums", 2021

Bijušā **Brocēnu novada** teritorijā kopumā ir **18** kultūras pieminekļi, t.sk.:

- 4 arheoloģijas (Valteru senkapi, Gaiķu pilskalns, Cieceres pilskalns),
- 7 arhitektūras pieminekļi (Lielsatiķu muižas kapliča, Gaiķu luterāņu baznīca, Parks un parka arhitektūra, Stallis, Muižas īpašnieku dzimtas kapenes, Pils, Remtes muižas apbūve),
- 7 mākslas pieminekļi (terases margas, portāls, Valteru senkapi, solu gleznojumi (26), kancele, ērģeļu luktu gleznojumi (15), altāris).

Attēls 11: Valsts aizsargājамie kultūras pieminekļi, 2021

Publisko ārtelpu novadā veido gan dažādi tūrisma **apskates objekti** (skat. nodaļu 3.5. Tūrisms), gan publiski pieejamā **sporta infrastruktūra**, piemēram, āra trenāžieri (skat. nodaļu 1.3 Izglītība, sports un aktīvā atpūta), gan arī publiskā ārtelpa ar **kultūrvietām** (skat. nodaļu 1.4 Kultūrvide) un citām publiskām būvēm, kā arī dabas objekti (skat. nodaļu 2.1 Dabas resursi). Nozīmīga publiskās ārtelpas sastāvdaļa ir bērnu rotaļu laukumi, kas lielākoties pieejami novada lielākajās apdzīvotajās vietās, tomēr atsevišķos ciemos to pieejamība būtu vēl jāuzlabo. Novada teritorijā pieejamas arī divas peldvietas (Saldus ezera peldvieta un Brocēnu pludmale). Iedzīvotājiem un viesiem pieejama publiskā ārtelpa ir īpaši būtisks teritorijas attīstības pamatelements, tādēļ arī perspektīvā vietu labiekārtošana būtu turpināma tik pat aktīvi. Saldus novada pašvaldības Nekustamo īpašumu nodaļa nodrošina centralizētu pārraudzību pār pašvaldības īpašumā un valdījumā nekustamo īpašumu apsaimniekošanu, izskata iedzīvotāju iesniegumus par īpašumiem un adresāciju, veic nekustamā īpašuma nodokļu aprēķinu iedzīvotājiem un veic nomas maksas aprēķināšanu un iekasēšanu, kā arī veic visas funkcijas, kas saistītas ar pašvaldības nekustamā īpašuma uzskaiti, nomu, atsavināšanu, derīgo izrakteņu atļauju izsniegšanu.

Pašvaldības ēkas Saldū (administrācijas ēkas, noliktavas, iznomātas ēkas, telpas) apsaimnieko Saldus pilsētas pārvalde. Savukārt iestādes un aģentūras (piemēram: Saldus pilsētas bibliotēka, Saldus pamatskola u.c.) apsaimniekošanu nodrošina iestādes vadītājs un saimnieks. Pagastos pašvaldībai piederošas ēkas un dzīvokļu apsaimniekošanu nodrošina pagastu pārvaldnieks.

Kapsētas

Ir uzsākts darbs pie Saldus novada kapsētu digitālās datubāzes izveides. Tiek apsekotas kapsētas, un reģistrētas mirušās personas Saldus novada pašvaldības atvērtajās un daļēji atvērtajās kapsētās. Apvienotā Saldus novadā atrodas 77 kapsētas:

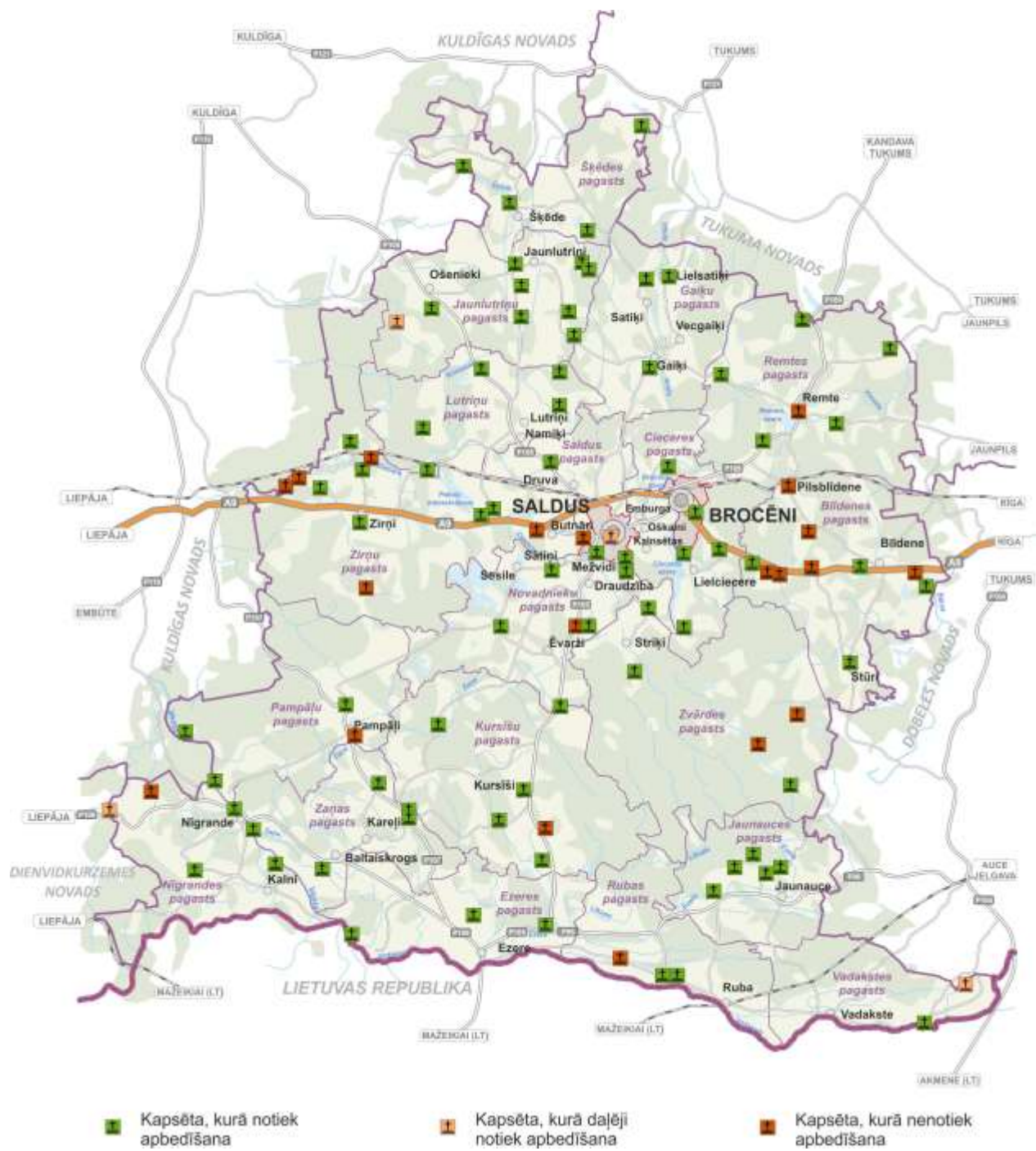
- Saldus pilsētā – 2
- Jaunlutriņu pagastā – 9
- Nīgrandes pagastā – 4
- Rubas pagastā – 3
- Vadakstes pagastā – 1
- Zvārdes pagastā – 2
- Brocēnu pilsētā – 5
- Kursišu pagastā – 6
- Novadnieku pagastā – 5
- Saldus pagastā – 1
- Zaņas pagastā – 5
- Gaiķu pagastā – 3
- Ezeres pagastā – 3
- Lutriņu pagastā – 6
- Pampāju pagastā –
- Šķēdes pagastā – 5
- Zirņu pagastā – 6
- Blīdenes pagastā – 4

Papildus tam novadā ir 15⁵⁶ senkapi / viduslaiku kapsētas.

---

⁵⁶ www.mantojums.lv

Attēls 12: Kapsētas Saldus novadā, 2021

2.3. Centralizētie pakalpojumi, mājokļi un inženiertehniskā infrastruktūra

Komunālos pakalpojumus (ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu apsaimniekošana, siltumapgādes nodrošināšana, sadzīves atkritumu izvešanas organizēšana) Saldus novadā organizē:

- pašvaldības kapitālsabiedrība SIA "Brocēnu Siltums" - bijušā Brocēnu novada teritorijā;
- pašvaldības kapitālsabiedrība SIA "Saldus namu pārvalde" – bijušā Saldus novada teritorijā;
- pašvaldības kapitālsabiedrība SIA "Saldus komunālserviss" – bijušā Saldus novada teritorijā;
- pašvaldības kapitālsabiedrība SIA "Saldus Siltums" – bijušā Saldus novada teritorijā.

Bij. **Saldus novadā** centralizēta **ūdensapgādes** sistēma ir Saldus pilsētai, savukārt lauku administratīvajos centros un dažās lauku apdzīvotajās vietās ir daļēji centralizēta ūdensapgādes sistēma. Saldus novadā siltumenerģijas apgādi nodrošina katrs pagasts savā administratīvajā teritorijā. Siltuma un karstā ūdens apgāde tiek nodrošināta vai nu centralizēti, vai arī individuāli. Saldus novadā uzskaitītas 10 mehāniskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas un 42 bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārta.

Centralizētā siltumapgāde tiek nodrošināta Saldus pilsētā, kā arī daļā pagastu centru dzīvojamajos kvartālos un sabiedriskajās ēkās. Divos no 15 Saldus novada pagastiem ir pilnībā centralizēta apkure (Ezeres un Pampāju pagastos), sešos pagastos ir gan centralizēta apkure, gan individuāla apkure, septiņos pagastos apkuri nodrošina paši iedzīvotāji. Trīs pagastos (Ezeres, Rubas un Pampāju pagastos) ir enerģijas patēriņa mērīšanas un uzskaites sistēmas, savukārt tikai divos pagastos (Lutriņu, Novadnieku pagastos) ir izstrādāts siltumapgādes attīstības plāns.

Kā kurināmā veids siltumapgādes nodrošināšanai pagastos pārsvarā tiek izmantota koksne, Saldū un Zirņos tiek izmantota dabasgāze, atsevišķi uzņēmumi izmanto arī dīzeļdegvielu un akmeņogles. Dabasgāzi var izmantot trijos pagastos, jo Saldus novadu šķērso Iecavas – Liepājas gāzes vads.

2018. gadā Saldus novada domē apstiprināti noteikumi par decentralizēto kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas un uzskaites kārtību Saldus pilsētā un Saldus novada ciemu teritorijās.

Bij. **Brocēnu novadā** ūdens apgādi, kanalizāciju, māju apsaimniekošanu un siltumenerģijas piegādi nodrošina pašvaldības kapitālsabiedrība SIA "Brocēnu Siltums". Centralizētās **ūdensapgādes** tīkli pieejami Brocēnos, Emburgā, Oškalnos, Lielciecerē, Blīdenē, Remtē, Satiķos, Gaiķos un Vecgaiķos. Centralizētas kanalizācijas tīkli izbūvēti Brocēnos, Blīdenē, Stūros, Remtē, Satiķos un Gaiķos. 2018. gadā Brocēnu novada domē

apstiprināti noteikumi par decentralizēto kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas un uzskaites kārtību Brocēnu novada pašvaldībā.

Centralizēta **siltumapgāde** pieejama tikai Brocēnu pilsētā. Pašvaldība ar siltumapgādi nodrošina visas pašvaldības pārziņā esošās iestādes.

Atkritumu apsaimniekošanu apvienotajā Saldus novadā regulē pašvaldības saistošie noteikumi. Saldus novada teritorijā kopš 2019. gada, sakarā ar iepirkumu uz 7 gadiem, iedzīvotājus apkalpo apvienība, ko veido SIA "Eco Baltia vide" un SIA "Eko Kurzeme", ko pārstāv SIA "Eko Kurzeme". Apvienotajā Saldus novadā kopā ir 33 dalīto atkritumu vākšanas punkti, 15 stikla taras nodošanas punkti, 3 lielgabarītu atkritumu/nolietotās sadzīves tehnikas un elektropreču novietnes un 2 bīstamo atkritumu novietnes/poligoni (skatīt Attēlu 13). SIA "Eco Baltia vide" un SIA "Eko Kurzeme" veic nozīmīgu darbu sabiedrības izglītošanā, atkritumu šķirošanas popularizēšanā u.c., kas uzlabo kopējo atkritumu apsaimniekošanas kultūru. Ikgadu pašvaldība iesaistās Lielās Talkas organizēšanā.

Brocēnu novada teritorijā darbojas Latvijā vienīgais poligons, kurā var nodot ar azbestu un azbesta šķiedras saturošus atkritumus. Poligons atrodas Brocēnu novada "Dūmiņos" (apmēram 2 km no Brocēniem).

Pašvaldība iesaistās arī **daudzdzīvokļu māju apsaimniekošanā**. Saldus novadā Saldus dzīvojamo māju apsaimniekošanas pakalpojumu piedāvā SIA "Saldus namu pārvalde". Novadā mājas apsaimnieko arī apsaimniekošanas biedrības vai māju pilnvarotie pārstāvji.

Pamatojoties uz Saldus novada domes saistošajiem noteikumiem Nr.6/9 "Par Saldus novada pašvaldības palīdzības piešķiršanas kārtību energoefektivitātes un labiekārtošanas pasākumu veikšanai daudzdzīvokļu dzīvojamās mājās" iedzīvotājiem ir pieejams pašvaldības līdzfinansējums daudzdzīvokļu dzīvojamo māju energoefektivitātes pasākumu veikšanai. Līdzfinansējums tiek piešķirts energoaudita veikšanai, ēkas energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumu būvprojekta sagatavošanai un sertificēta speciālista tehniskās apsekošanas atzinuma sagatavošanai. Brocēnu novada pašvaldībā ir pieņemti saistošie noteikumi "Par Brocēnu novada pašvaldības palīdzības piešķiršanas kārtību energoefektivitātes un labiekārtošanas pasākumu veikšanai daudzdzīvokļu dzīvojamās mājās".

Pēdējās desmitgades laikā, izmantojot ES līdzfinansējuma piesaistes iespējas, īstenoti dažādi daudzdzīvokļu dzīvojamo māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi. Neraugoties uz to, lielā daļā daudzdzīvokļu ēku joprojām nepieciešams veikt energoefektivitātes uzlabošanas un renovācijas pasākumus, kas nereti ir liels izaicinājums, ņemot vērā īpašnieku ierobežoto finanšu resursu pieejamību.

Aktuālākās daudzdzīvokļu māju apsaimniekošanas problēmas ir īpašumu neierakstīšana zemesgrāmatā, lauku iedzīvotāju finansiālās problēmas, kas īpaši aktualizējušās pēdējo gadu laikā, lielie īres parādi, ēku apsaimniekotāju trūkums, sliktais ēku inženiertehniskais stāvoklis, nekvalitatīvas apkures sistēmas un to nolietojums, kā arī pamesto ēku konstrukciju apdraudējums cilvēku veselībai un dzīvībai.

Analizējot mājokļu aktuālo tirgus piedāvājumu uz 2021. gada 29. septembri, secināms, ka sludinājumu piedāvājums ir salīdzinoši plašs - 24 dzīvokļi.

Saldus novadā iespējams iegādāties 4 trīsistabu dzīvokļus (2 Saldus pilsētā un 2 Brocēnu pilsētā), 12 divistabu dzīvokļus (3 Saldus pilsētā, 5 Brocēnu pilsētā, pa vienam Novadnieku, Jaunlutriņu, Šķēdes un Rubas pagastos) un 9 vienistabas dzīvokļus (2 Saldus pag., 5 Saldus pilsētā un 1 Brocēnu pilsētā). Atkarībā no katra individuālā piedāvājuma cenu diapazons svārstās no 1000 – 35000 EUR par īpašumu. Īres dzīvokļu piedāvājumi kopā visā teritorijā pieejami tikai 6 (Saldus, Lutriņu pag., Brocēni un Saldus pag.).

Kopumā pārdošanas piedāvājumā pieejami 14 nekustamie īpašumi – mājas vai vasarnīcas ir iespējā iegādāties Saldū, Zirņu pag., Pampāļu pag., Ezeres pag., Brocēnu l.t., Blīdenes pag., Novadnieku pag., Gaiķu pag., un Rubas pag.. Tāpat pārdošanas piedāvājumā ir 6 nekustamie īpašumi – lauku viensētas, kuru tirgus cena svārstās no 26000 EUR līdz pat 49000 EUR dažādos pagastos⁵⁷.

Apvienotā Saldus novada teritoriju šķērso AS „Latvijas gāze” maģistrālais **gāzes vads** Iecava – Liepāja, kā arī šī gāzesvada atzari uz esošajām regulēšanas stacijām. Novada teritorijā atrodas trīs gāzes regulēšanas stacijas: Zirņu, Brocēni un Saldus. Tādējādi apvienotajā Saldus novadā ir nodrošināta ļoti laba gāzes piegādes infrastruktūra. Jaunu gāzes vadu būvniecība ir iespējama atbilstoši pieprasījumam. Pazemes rezervuāri izvietoti četros pagastu centros - Jaunlutriņos, Pampāļos, Ezerē, Rubā.

Saldus novadā **elektroenerģija** tiek piegādāta, izmantojot 330 kV un 110 kV augstsprieguma elektrolīnijas. Līdz ar to ir radīta labvēlīga situācija, lai elektroenerģijas padevi varētu nodrošināt visā novada teritorijā. Kūmās atrodas viena “Augstspriegumu tīkli” apakšstacija. Saldus novadā elektroenerģijas apgādi nodrošina AS “Latvenergo” sadales tīkls Rietumu elektriskie tīkli (RET), Saldus KAC.

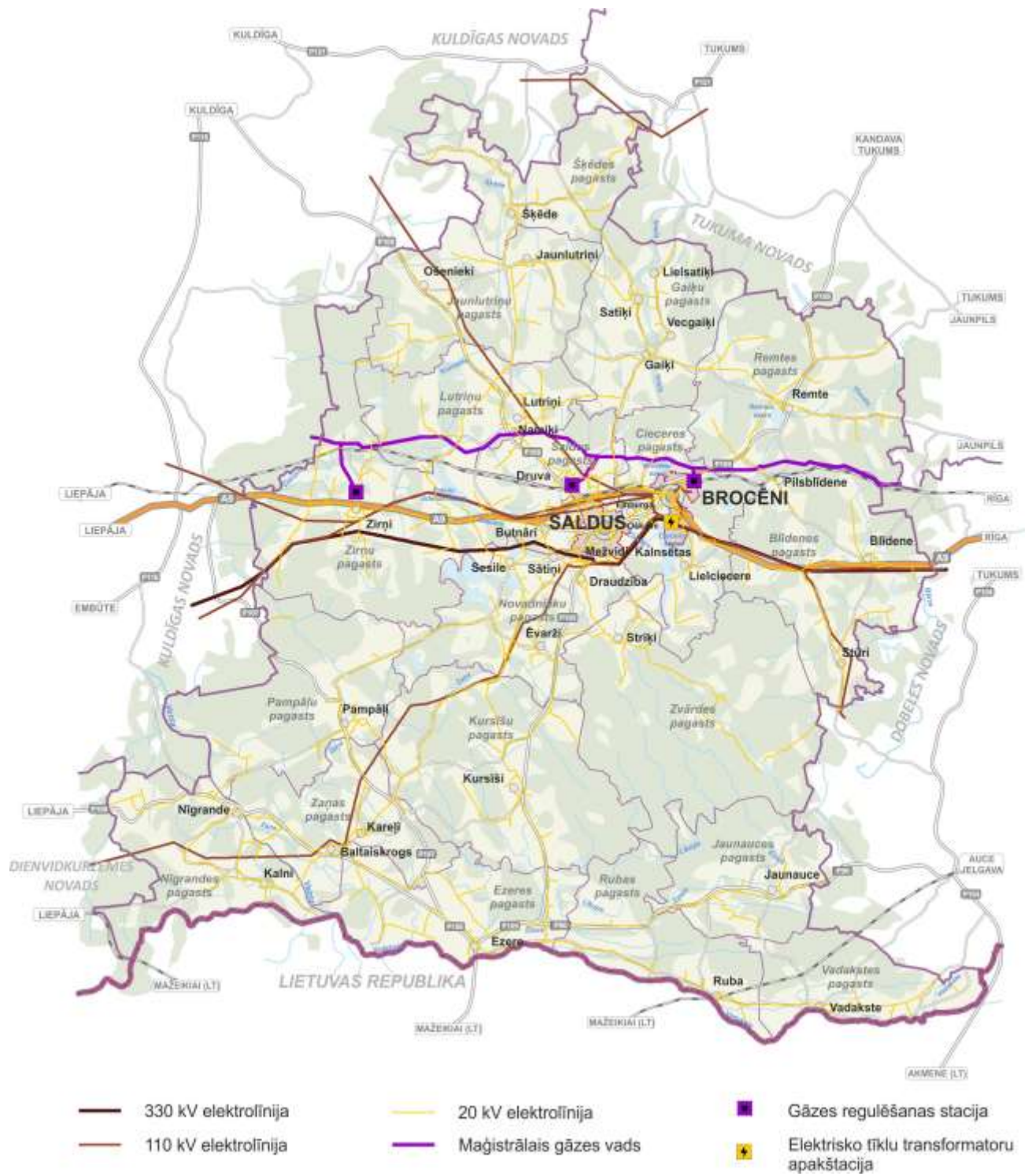
⁵⁷ Sludinājumu portāls www.ss.com (skatīts 29.09.2021.)

- Centralizētā ūdensapgāde
  - Centralizētā kanalizācija
  - Centralizētā siltumapgāde
  - Centralizētā gāzes apgāde
- Dalīto atkritumu vākšanas punkts
  - Bīstamo atkritumu novietne / poligons
  - Lielgabarītu atkritumu/ nolietotās sadzīves tehnikas un elektropreču novietne
- Stikla taras nodošanas punkts
  - 3 Atkritumu vākšanas punktu skaits ciemos un pilsētās (>1)

Attēls 13: Komunālie pakalpojumi Saldus novadā, 2021

Attēls 14: Inženiertehniskā apgāde Saldus novadā, 2021

2.4. Transports un mobilitāte

Autoceļi ir vieni no galvenajiem infrastruktūras pamata elementiem. Efektīvs autoceļu tīkls ir būtiskākais priekšnosacījums tautsaimniecības attīstībai, tas nodrošina iedzīvotāju pārvietošanās iespējas.

Saldus novadā ir viens no augstākajiem grants seguma valsts autoceļu īpatsvaram, pa kuriem tiek organizēta reģionālā vietējās nozīmes sabiedriskā transporta kustība, kas padara transporta kustību lēnāku (neefektīvāku) un veicina atsevišķu novada teritoriju stagnāciju un nošķirtību no novada centra un citām lielākajām apkārtnes pilsētām⁵⁸.

Saldus novadu šķērso **valsts galvenais autoceļš A9** Rīga – Liepāja, kas vienlaikus ir TEN Eiropas Savienības Transeiropas transporta tīkla sastāvdaļa, **6 reģionālas nozīmes autoceļi**: P96 Pūri-Auce-Grīvaiši, P105 Butnāri-Saldus-Ezere, P108 Ventspils-Kuldīga-Saldus, P106 Ezere-Embūte-Grobiņa, P107 Skrunda-Ezere, P109 Kandava-Saldus, kā arī **42 valsts vietējie autoceļi** un **pašvaldības ceļi**. Daudzi no Saldus novada autoceļiem ir sliktā tehniskā stāvoklī.

Saldus un Brocēnu pilsētas ir ērti sasniedzama no galvaspilsētas Rīgas un Kurzemes reģiona lielākajām pilsētām Liepājas un Ventspils.

Attālums no Saldus līdz Rīgai ir 120 km (1h 41 min), līdz Liepājai – 100 km (1h 20 min), līdz Ventspilij – 108 km (1h un 21 min), savukārt Brocēni atrodas 110 km (1 h 34 min) attālumā no Rīgas, 9 km (14 min) attālumā no Saldus un 107 km (1 h 37 min) attālumā no Liepājas un Liepājas ostas. Savienojumus ar citiem Kurzemes reģiona attīstības centriem un novada iekšējās teritorijas savienojumus nodrošina valsts reģionālie un vietējie ceļi garumā, kā arī pašvaldības autoceļi.

Saldus novadu šķērso **divas dzelzceļa līnijas**: Glūda – Reņģe un Rīga – Liepāja. Dzelzceļa līnijā Rīga - Liepāja pasažieru vilcieni pietur tikai stacijā Saldus, kas atrodas ārpus pilsētas robežas. Pasažieru pārvadājumi notiek regulāri, bet reti, jo virzienā no Rīgas caur Saldus pilsētu uz Liepāju vilciens kursē tikai piektdienu un svētdienu, savukārt no Liepājas caur Saldus pilsētu uz Rīgu vilciena satiksme notiek tikai sestdienu un svētdien.

Dzelzceļa līnija tiek izmantota gan pasažieru pārvadāšanai, gan tranzīta kravu pārvadājumiem. Novada teritorijā atrodas dzelzceļa stacijas Brocēnos un Pilsblīdenē, kuru darbība netiek pilnvērtīgi izmantota, bet ir pieejama nepieciešamā infrastruktūra, lai atjaunotu dzelzceļa staciju funkcionēšanu. Dzelzceļa transports sniedz priekšrocības uzņēmējdarbības attīstībai un iedzīvotāju mobilitātei.

Saldus novadā ir izveidoti kopīgi gājēju un velosipēdu ceļi, velojoslas un velosipēdu ceļi, kā arī ir pieejami velonomas punkti.

Pēdējo gadu laikā ir īstenoti vairāki projekti, kas saistīti ceļu infrastruktūras sakārtošanu, piemēram, 2021. gadā realizēts projekts, kuru laikā tika izbūvēts Brīvības, Slimnīcas un Ezera ielu vienjoslas rotācijas aplis ar pieciem pieslēguma zariem, kā arī tika veikta apakšzemes komunikāciju un ielas apgaismojuma pārbūve, izbūvēti gājēju-veloceliņi un

⁵⁸ Saldus novada attīstības programma 2013.-2020. gadam

pārbūvēti divi stāvlaukumi – pie Slimnīcas un vecās pienotavas vietā, savukārt 2018. gadā uzlabota lauku grants ceļu infrastruktūra Remtes un Cieceres pagastos, lai veicinātu uzņēmējdarbību un saglabātu apdzīvotību.

Attēls 15: Transporta infrastruktūra, 2021

Sabiedriskais transports

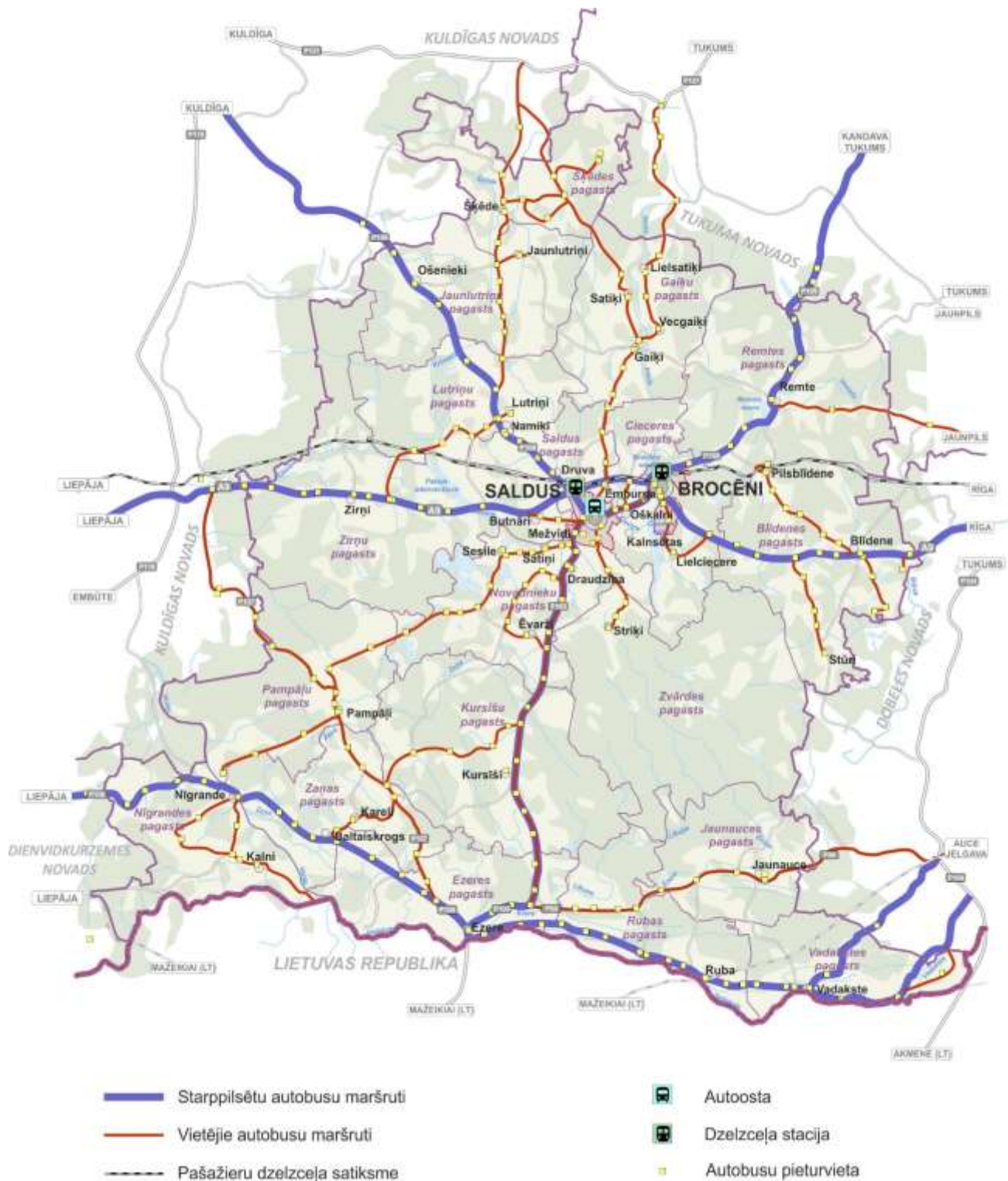
Līdz 2011. gada nogalei Saldus novadā pasažieru pārvadājumus nodrošināja divi pārvadātāji – SIA „Saldus autobusu parks” un Brocēnu novada pašvaldība SIA „Brocēnu ceļš”. No 2012. gada pārvadājumus nodrošina iepirkumā uzvarējušās kompānijas. Tālsatiksmes maršrutus (reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutus) nodrošina pieci pārvadātāji: SIA „Liepājas autobusu parks”, AS „Nordeka”, SIA „Tukuma auto”, SIA „Mobile - A”, SIA „Saldus AP”⁵⁹.

Lai gan atsevišķu pagastu un lielāko apdzīvoto vietu sasniedzamība Saldus novadā ir laba, vairāku teritoriju sasniedzamība vērtējama kā vāja – ņemot vērā novada lielo teritoriju, transporta nodrošināšana un tās izmaksas ir augstas.

Pēc iedzīvotāju aptaujas rezultātiem var secināt, ka iedzīvotāji ir pozitīvi apmierināti sabiedriskā transporta pakalpojumiem, kopējais pozitīvā vērtējuma rādītājs novadā ir 76% (Brocēnu novadā – 82%, Saldus novadā – 75%).

---

59 Saldus novada attīstības programma 2013.-2020. gadam

Attēls 16: Sabiedriskā transporta pieejamība, maršruti, 2021

2.5. Klimata pārmaiņas

Klimata pārmaiņas, ko šobrīd raksturo vidējās gaisa temperatūras paaugstināšanās, ekstremāli augstas un zemas gaisa temperatūras, ūdens līmeņa paaugstināšanās, spēcīgu lietavu gadījumu skaita palielināšanās, utt. visos pasaules reģionos, ir tieši saistītas ar cilvēka radīto ietekmi – ar siltumnīcefekta gāzu emisiju koncentrācijas palielināšanās atmosfērā.

Nemot vērā globālo aktualitāti saistībā ar pasākumiem reaģēšanai uz klimata pārmaiņām, pašvaldībai arī turpmāk viens no galvenajiem uzdevumiem būs izvērtēt, kuras klimata parādības jau tagad izraisa un nākotnē radīs lielāko apdraudējumu Saldus novada iedzīvotājiem, uzņēmējiem, infrastruktūrai, kā arī īstenot pasākumus, kas var mazināt ietekmi uz vidi un nodrošināt efektīvu resursu patēriņu.

To apstiprina arī Latvijas nacionālā attīstības plānā 2021. – 2027. gadam paredzētais uzdevums pašvaldībām – tautsaimniecības siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana un pieaugošas oglekļa dioksīda piesaistes nodrošināšana virzībā uz klimatnoturīgu ekonomikas attīstību, kā arī klimata pārmaiņu ietekmju mazināšana, īstenojot pielāgošanās klimata pārmaiņām pasākumus un panākot materiāltehniskā un infrastruktūras nodrošinājuma uzlabojumus.

Saldus novada pašvaldība viena no pirmajām ieviesa enerģētikas politiku, **Ilgospējīgas enerģētikas un klimata rīcības plānu 2020. – 2030. gadam**. Lai efektīvi izmantotu energoresursus un plānveidīgi īstenotu energoefektivitātes pasākumus, apvienotajā Saldus novadā plānots pilnveidot Ilgtspējīgas enerģijas un klimata rīcības plānu 2020. – 2030. gadam, iekļaujot tajā arī bijušo Brocēnu novadu.

Pievienojoties Pilsētu mēra pakta iniciatīvai, Saldus novads ir apņēmis līdz 2030. gadam samazināt CO₂ emisijas par 40 %, salīdzinot ar 2008. gada emisiju līmeni⁶⁰.

Saldus novads ir izvirzījis šādas vidēja termiņa stratēģiskos mērķus⁶¹:

1. izglītotas, radošas, veselīgas, sociāli nodrošinātas un aktīvas sabiedrības veidošana;
2. mūsdienīgas, konkurētspējīgas un drošas uzņēmējdarbības vides attīstība un dažādotas
3. ekonomikas veicināšana;
4. pievilcīgas, sasniedzamas un dabai draudzīgas dzīves, darba un atpūtas telpas veidošana un attīstība;
5. efektīvas publiskās pārvaldes darbība.

Izvirzītās prioritātes ir cieši saistītas ar enerģētikas un transporta sektoriem, kas tiek apskatīti arī šī IEKRP ietvaros. Saldus novadā jau šobrīd ir īstenoti vairāki pasākumi, kas nodrošina siltumenerģijas un elektroenerģijas, kā arī degvielas patēriņa samazinājumu.

⁶⁰ Saldus novada ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plāns 2020. – 2030. gadam

⁶¹ Saldus novada ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plāns 2020. – 2030. gadam

Tie ir energoefektivitātes pasākumi pašvaldības ēkās, ielu apgaismojuma renovācijas darbi, CSS sakārtošana, kā arī veloceliņu un ar tiem saistītās infrastruktūras izveide. Tomēr Saldus novadā vēl jāīsteno virkne dažādu pasākumu, lai samazinātu novada teritorijā radītās CO2 emisijas un nodrošinātu modernu un veselīgu dzīves telpu novada iedzīvotājiem. Daļa no piedāvātajiem pasākumiem ir jāievieš nekavējoties, bet citus iespējams īstenot ilgtermiņā. Pasākumi energoefektivitātes un AER paaugstināšanai Saldus novadā ir iedalīti divās prioritāšu grupās⁶²:

1. augstas prioritātes pasākums, kas jāīsteno nekavējoties;
2. vidējas prioritātes pasākums, kuru īstenošana ir nozīmīga, bet tām ir nepieciešamas lielas investīcijas.

Lielai daļai augstas prioritātes pasākumu nav nepieciešamas lielas investīcijas un pasākumus var īstenot salīdzinoši īsā laikā. **Saldus novadā tiek izšķirti šādi augstas prioritātes pasākumi⁶³:**

- Energopārvaldības sistēmas nepārtraukta uzlabošana;
- Zaļā iepirkuma principu piemērošana pašvaldībā – nodrošina ilgtspējīgu un pārdomātu iepirkumu veikšanu;
- Siltumapgādes sistēmas efektivitātes uzlabošana – pasākumu kopums, kas nodrošinās samazinātu energoresursu patēriņu;
- Ielu apgaismojuma inventarizācija pagastos;
- Elektroenerģijas patēriņa samazināšana pašvaldības ēkās;
- Informatīvi pasākumi enerģijas lietotājiem – pasākumu kopums, kas veicina iedzīvotāju zināšanu paaugstināšanu un iesaisti enerģijas patēriņa samazināšanā.

Saldus novada pašvaldībai 2019. gada 5. jūlijā ir izsniegts ISO 50001:2018 sertifikāts par starptautiski akreditētas energopārvaldības sistēmas ieviešanu. Energopārvaldība ir centieni efektīvi un iedarbīgi panākt enerģijas lietderīgu izmantošanu, izmantojot pieejamos resursus. Tā ir sistemātiska enerģijas patēriņa pārzināšana ar mērķi to samazināt, kā rezultātā tiek meklēti tehniski ekonomiski efektīvākie risinājumi pašvaldības īpašumā esošo objektu apsaimniekošanai, uzlabojot energoefektivitātes līmeni un ilgtermiņā samazinot finanšu izdevumus, kā arī SEG emisijas⁶⁴.

Saldus novada energopārvaldības sistēmas darbības lauks ir pašvaldības ēku, publiskā apgaismojuma un pašvaldības autoparka apsaimniekošana. Saldus novada energopārvaldības sistēmas robežas aptver Saldus pilsētu un 15 Saldus novada pagastus, ietverot⁶⁵:

- 28 pašvaldības ēkas Saldus pilsētā, kas pieslēgtas centralizētās siltumapgādes sistēmai, 1 pašvaldības ēka pilsētā tiek apkurināta ar briketēm, 5 pašvaldības

⁶² Saldus novada ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plāns 2020. – 2030. gadam

⁶³ Saldus novada ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plāns 2020. – 2030. gadam

⁶⁴ Saldus novada ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plāns 2020. – 2030. gadam

⁶⁵ Saldus novada ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plāns 2020. – 2030. gadam

ēkas Saldus novada pagastos ir pieslēgtas pie centrālās siltumapgādes sistēmas, 31 pašvaldības ēkā Saldus novada pagastos ir uzstādīts lokālais malkas katls, 14 pašvaldības ēkās Saldus novada pagastos ir uzstādīts lokālais granulū katls, 9 pašvaldības ēkās Saldus novada pagastos ir uzstādīts lokālais gāzes katls, 1 pašvaldības ēkā Saldus novada pagastos ir uzstādīts lokālais zemes siltuma sūkņi, 2 pašvaldības ēkas Saldus novada pagastos tiek apkurinātas ar elektrību,

- publisko apgaismojumu Saldus pilsētā, kas sastāv no 26 posmiem ar kopējo garumu 52,9 km, Saldus novada pagastos no 24 posmiem ar kopējo garumu 15,4 km;
- pašvaldības autoparku, ko veido 179 transportlīdzekļi – 33 vieglās SNP automašīnas, 28 SNP mikroautobusi/autobusi, 9 traktori/kravas auto. Atlikušie 109 transporta līdzekļi ir uz patapinājuma līguma pamata.

Īstenojot augstas prioritātes pasākumus, tiks panākts CO2 emisiju samazinājums 1116 tonnu apmērā attiecībā pret 2008. gada līmeni. Vidējas prioritātes pasākumu gadījumā tiks panākts 527 tonnu vai 2986 tonnu (ja tiek veikta dabasgāzes aizstāšana) CO2 emisiju samazinājums attiecībā pret 2008. gada līmeni⁶⁶.

Kopējais CO2 emisiju samazinājums Saldus novadā līdz 2030. gadam ir plānots 40 % apmērā attiecībā pret 2008. gada CO2 emisiju līmeni. Attiecīgi ir plānots panākt kopumā 8374 tonnu CO2 emisiju samazinājumu pret 2008. gadu⁶⁷.

Klimata pārmaiņu rezultātā tiks ietekmēta iedzīvotāju veselība (karstuma dūrieni, paaugstinās saslimšanas risks ar infekciju slimībām, elpošanas sistēmas slimības, alerģijas, ērcu pārnestas slimības, utt.), ēkas un transporta infrastruktūra (infrastruktūras bojājumi, elektroenerģijas pieprasījuma pieaugums sakarā ar iekštelpu pārkaršanu un to dzesēšanu), meži (ugunsgrēku skaits, invazīvās sugas, kaitēkļu savairošana, koku slimības) un lauksaimniecības zemes (invazīvās sugas), utt.

2015. gadā ir izstrādāts **Saldus novada un Brocēnu novada pašvaldību apvienotās civilās aizsardzības plāns** ar mērķi novērst vai mazināt katastrofu iespējamo apdraudējumu cilvēku dzīvībai un veselībai, kaitējumu īpašumam un videi.

Saldus un Brocēnu novadi atrodas kontinentālā, mēreni siltā, mitrā Latvijas klimatiskā joslā. Iedzīvotājus, tautsaimniecības objektus var apdraudēt vētra ar vēja ātrumu 25 m/s un vairāk, kā rezultātā var radīt elektronisko sakaru līniju un elektrolīniju pārrāvumus, kontaktu un kabeļu bojājumus. Nokrišņu daudzums 50 mm 12 stundās un vairāk, var izsaukt ūdens līmeņa celšanos upēs, applūdinot zemākās vietas, māju pagrabus u.c.. Stipra snigšana ar sniega segas palielināšanos 12 stundās par 6 – 14 cm un vairāk, putenis un apledījums var izsaukt transporta kustības traucējumus, transporta avārijas, elektropārvades un elektronisko sakaru līniju bojājumus, elektroenerģijas padeves pārtraukumus, mežu postījumus⁶⁸.

⁶⁶ Saldus novada ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plāns 2020. – 2030. gadam

⁶⁷ Saldus novada ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plāns 2020. – 2030. gadam

⁶⁸ Saldus novada un Brocēnu novada pašvaldību apvienotās civilās aizsardzības plāns, 2015

Bīstamie objekti ārpus valsts, kas var apdraudēt Saldus un Brocēnu novadu teritoriju⁶⁹:

- Lietuvas Republikas teritorijā, Latvijas robežas tuvumā izvietota Mažeīķu naftas pārstrādes rūpnīca, kas avārijas rezultātā var piesārņot pierobežas zonu Saldus novada teritorijā (Ezeres pagasts; Nīgrandes pagasts; Zaņas pagasts; Ventas upe).
- Pa dzelzceļu, šķērsojot administratīvo teritoriju (Brocēnu novads; Saldus pagasts; Zirņu pagasts; Rubas pagasts), tiek pārvadātas bīstamas ķīmiskas vielas un produkti. Avārijas gadījumā uz dzelzceļa bīstamās zonas var rasties jebkurā vietā visa dzelzceļa maršruta garumā. Paaugstinātas bīstamības zonas ir dzelzceļa stacijas Brocēni un Saldus, kā arī A/S "Saldus naftas bāze".

Avārijas gāzes apgādes sistēmās var izraisīt ugunsgrēkus, sprādzienus, ēku sagraušanu, kā rezultātā var iet bojā cilvēki. Gāzes padeves traucējumi var pārtraukt siltumapgādes sistēmu darbību un ražošanas procesus. Avārijas maģistrālos gāzes vados var izsaukt meža un purva ugunsgrēkus. Maģistrālā gāzes vada kopējais garums 83,9 km ar 4 gāzes sadales stacijām Saldus un Brocēnu novadu teritorijā⁷⁰.

Saskaņā ar 2017. gada 26. septembra Ministru kabineta noteikumiem Nr. 582 „Noteikumi par pašvaldību sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijām” (grozīts ar MK 22.06.2021. noteikumiem Nr.392) Saldus novada sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijas sastāvā ir izveidotais Saldus novads. Plānots izstrādāt jaunu sadarbības teritoriju Civilās aizsardzības plānu, kurš noteiks pašvaldības gatavību risināt jautājumus, kas saistīti ar klimata pārmaiņu riskiem un pielāgošanos klimata pārmaiņām, identificējot sadarbības teritorijas riskus un to iestāšanās varbūtības, kā arī ņemot vērā jaunās tendences, pandēmiju ietekmi u.tml.

Līdzīgi kā citās Latvijas pašvaldībās arī Saldus novadā meliorācijas būves ir novecojušas un ilgstoši nav tikušas pienācīgi apsaimniekotas. Liela daļa meliorācijas būvju atrodas privāto zemes īpašnieku rīcībā, taču ņemot vērā to, ka meliorācijas sistēmas ir būvētas neatkarīgi no mūsdienu zemes gabalu robežām un ir savstarpēji saistītas, pašvaldības iesaiste ir nepieciešama. Bieži tiek novērotā bebru traucējoša darbība, kad tiek deformētas un bojātas meliorācijas būves – grāvji, drenāžas sistēmas, caurtekas u.tml.

Zemes un vides resursu ilgtspējīgai izmantošanai, kā arī klimata pārmaiņu mazināšanai ieteicams izstrādāt Saldus novada meliorācijas sistēmas attīstības plānu, ņemot vērā Zemkopības ministrijas izstrādāto plānu "Prioritārie rīcības virzieni meliorācijas politikā 2021. - 2027. gadam" (MK rīkojums Nr. 238), kas ļaus plānot nepieciešamas meliorācijas sistēmas uzturēšanas, atjaunošanas un attīstības pasākumus.

Līdzīgi kā citās Latvijas pašvaldībās, arī Saldus novadā problēmas sagādā Sosnovska latvāņa (*Heracleum sosnowsky*) izplatība, jo grūti apkarot to aizaugušās teritorijas, nepieciešams izmantot dažādas iznīcināšanas metodes. Latvijas augu valstī tā ir invazīva (ieceļojusi un nevēlama) suga. Augs iecienījis vietas, kur cilvēks zemi sistemātiski neapstrādā un zāli nepļauj. Pašvaldība jau ir veikusi dažādus pasākumus, lai veicinātu

⁶⁹ Saldus novada un Brocēnu novada pašvaldību apvienotās civilās aizsardzības plāns, 2015

⁷⁰ Saldus novada un Brocēnu novada pašvaldību apvienotās civilās aizsardzības plāns, 2015

latvāņu izplatības ierobežošanu. Saldus novads ir identificējis 9 dažādus pielāgošanās pasākumus klimata pārmaiņām, kas saistīti gan ar civilo aizsardzību un ārkārtas situācijām, gan veselību, gan vidi un bioloģisko daudzveidību un vien no tiem ir **latvāņu izplatības ierobežošana** - pilnveidot latvāņu apkarošanas pasākumus pašvaldības līmenī. Pētījumos konstatēti vairāki iespējamie, klimata pārmaiņu radīti ieguvumi Latvijai visās plānā aplūkotajās jomās. Vienlaikus visi ieguvumi jāskata kontekstā ar potenciālajiem zaudējumiem no klimata pārmaiņām. Piemēram, lai gan ieguvums iedzīvotājiem varētu būt apkures izmaksu samazināšanās, papildus izdevumi būs nepieciešami gaisa kondicionēšanai. Analógiski arī, piemēram, tūrisma nozarē – ieguvumi būs vērojami no garākas vasaras sezonas, taču zaudējumus radīs siltāka gaisa temperatūra ziemās, kā rezultātā samazināsies ziemas tūristu skaits⁷¹.

---

⁷¹ Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plānu laika posmam līdz 2030, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, 2019

3. Ekonomika

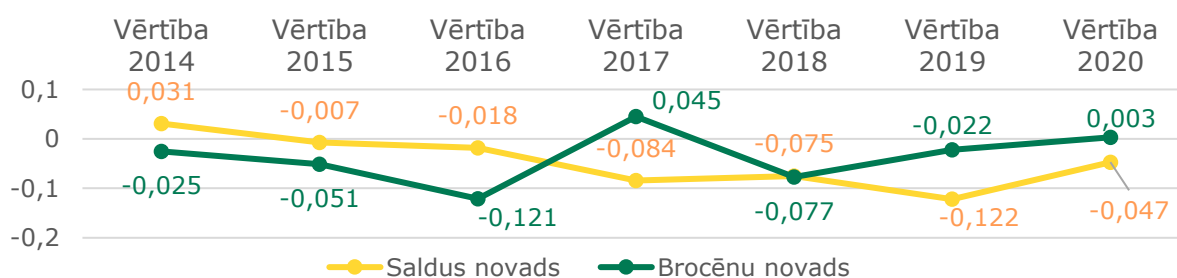
3.1. Attīstības līmeņa indekss

Viens no raksturīgākajiem teritorijas attīstības rādītājiem ir **teritorijas attīstības indekss (TAI)**, kuru aprēķina Valsts reģionālās attīstības aģentūra, balstoties uz datiem par ekonomiski aktīvo individuālo komersantu un komercsabiedrību skaitu uz 1000 iedzīvotājiem, bezdarba līmeni, trūcīgo personu īpatsvaru, dabiskās kustības saldo, ilgtermiņa migrācijas saldo, noziedzīgo nodarījumu skaitu, iedzīvotāja ienākuma nodokļu lielumu, demogrāfisko slodzi.⁷²

Novads (līdz 01.07.2021.)	Ekonomiski aktīvo individuālo komersantu un komercsabiedrību skaits uz 1000 iedz.	Bezdarba līmenis	Trūcīgo personu īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā	Kopējais noziedzīgo nodarījumu skaits uz 1000 iedz.	Dabiskās kustības saldo uz 1000 iedz.	Ilgtermiņa migrācijas saldo 1000 iedz.	Iedzīvotāju skaits virs darbības vecuma uz 1000 darbības vecuma iedzīvotājiem	Iedzīvotāju ienākuma nodokļa lielums uz 1 iedz.	Attīstības līmeņa indekss	
									Vērtība	Rangs
Saldus novads	-0,269	0,014	0,086	0,020	0,026	-0,047	0,008	0,113	-0,047	55
Brocēnu novads	-0,219	0,012	0,086	0,025	-0,032	0,076	-0,014	0,070	0,003	52

Tabula 8: Novadu teritorijas attīstības indeksi pēc 2020. gada datiem (Valsts reģionālās attīstības aģentūra (VRAA))

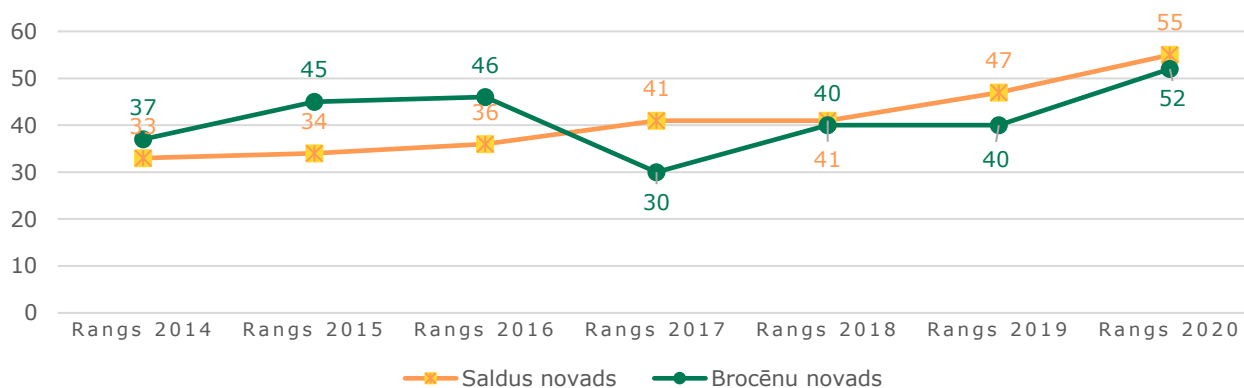
Teritorijas attīstības indeksa ziņā 2020. gadā Saldus novads ierindojās 55. vietā no 110 novadiem ar negatīvu attīstības indeksu (-0,047), savukārt un Brocēnu novads ierindojās 52. vietā ar pozitīvu attīstības indeksu (0,003).

Grafiks 9: Teritorijas attīstības indeksu dinamika pēc 2014. - 2020. gada datiem (VRAA)

⁷² Aprēķinā izmantoti šādi rādītāji: ekonomiski aktīvo individuālo komersantu un komercsabiedrību skaits uz 1000 iedzīvotājiem, (svars - 0.25); bezdarba līmenis, %, (svars - 0.15); trūcīgo personu īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā, %, (svars - 0.1); kopējais noziedzīgo nodarījumu skaits uz 1000 iedzīvotājiem, (svars - 0.05); dabiskās kustības saldo uz 1000 iedzīvotājiem, (svars - 0.1); ilgtermiņa migrācijas saldo uz 1000 iedzīvotājiem, (svars - 0.1); iedzīvotāju skaits virs darbības vecuma uz 1000 darbības vecuma iedzīvotājiem, (svars - 0.05); iedzīvotāju ienākuma nodoklis uz vienu iedzīvotāju, EUR, (svars - 0.2), 14.07.2014. MK noteikumi Nr.367 Reģionālās attīstības uzraudzības un novērtēšanas kārtība

Teritorijas attīstības indeksa vērtības izmaiņas no 2014. līdz 2020. gadam ir minimālas. Līdz 2021. gada 1. jūlijam pastāvošo Saldus un Brocēnu novada teritorijas indeksa vērtību izmaiņas līdz 2017. gadam notika pēc līdzīga samazinājuma principa, izņēmums ir 2017. gads, kurā vērojams straujš vērtības pieaugums Brocēnu novadā - no negatīva uz pozitīvu attīstības indeksu. Pēdējos divos gados šie procesi abos novados ir līdzīgi - negatīvs attīstības indekss.

Grafiks 10: Teritorijas attīstības indeksu ranga dinamika starp 110 novadiem (VRAA)

Starp visiem Latvijas novadiem Saldus un Brocēnu novada pozīcijas vērtējamas kā vidējas, jo no 110 novadiem ierindojas attiecīgi 55. un 52. vietā. Vērojot attīstības līmeņa indeksa ranga izmaiņas no 2014. līdz 2020. gada, teritorijā vērojams kritums ranga pozīcijās (Saldus novadam no 33. uz 55. vietu un Brocēnu novadam no 37. uz 52. vietu).

3.2. Uzņēmējdarbība

Kopā reģistrēto un likvidēto uzņēmumu dinamika apvienotā Saldus novada teritorijā pēdējo 10 gadu laikā ir bijusi mainīga ar tendenci samazināties reģistrēto uzņēmumu skaitam un pieaugt likvidēto uzņēmumu skaitam. Laika periodā no 2015. līdz 2020. gadam likvidēto uzņēmumu skaits pārsniedzis reģistrēto, bet 2021. gadā šī tendence nav saglabājusies.

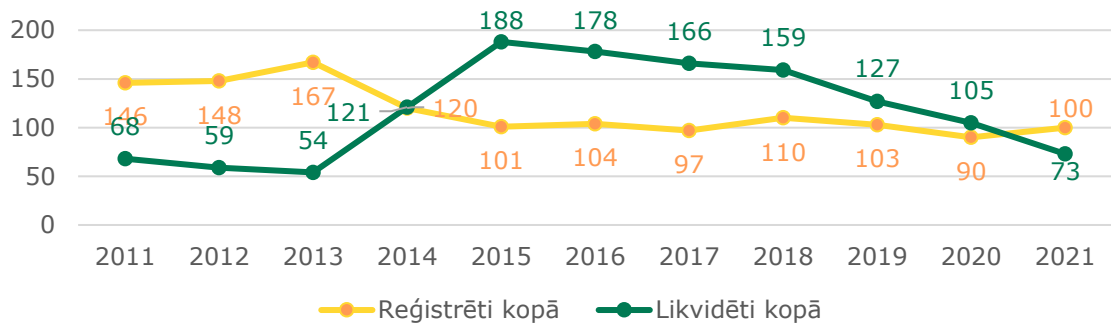
2019. gadā pavisam kopā apvienotajā Saldus novadā bija 2 664 (t.sk. Saldus novadā 2204 un Brocēnu novadā - 460) ekonomiski aktīvi uzņēmumi⁷³.

Apskatot tirgus sektora **ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaitu** uz 1000 iedzīvotājiem 2019. gadā, secināms, ka to visvairāk ir Saldus novadā - 93, bet nedaudz mazāk Brocēnu novadā - 77. Kopā Latvijā šis rādītājs sasniedz 90 uzņēmumus uz 1000 iedzīvotājiem⁷⁴.

⁷³ UZS010 Ekonomiski aktīvi uzņēmumi reģionos, republikas pilsētās un novados (www.stat.gov.lv)

⁷⁴ UZS040 Tirgus sektora ekonomiski aktīvi uzņēmumi reģionos, republikas pilsētās un novados uz 1000 iedzīvotājiem (www.stat.gov.lv)

Grafiks 11: Uzņēmumu reģistrācijas un likvidācijas dinamika apvienotā Saldus novada teritorijā (Lursoft)

Pozitīvu ieguldījumu sabiedrības un labklājības attīstībai apvienotajā Saldus novadā dod attīstīts pakalpojumu nozaru tīkls un attīstībai pieejamas teritorijas un infrastruktūra. Abu divu novadu pašvaldības uzņēmējiem sniedz pašvaldības nekustamā īpašuma (telpu) izmantošanas iespējas, bet bij. Brocēnu novada pašvaldība uzņēmējiem piedāvāja arī zemes un telpu nomas atlaides.⁷⁵ Saldū pieejamas valsts iestāžu reģionālās struktūrvienības - Lauku Atbalsta dienesta Dienvidkurzemes reģionālā lauksaimniecības pārvalde, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras Liepājas reģionālā nodaļas Saldus klientu apkalpošanas centrs, Nodarbinātības valsts aģentūras Saldus filiāle, Valsts Zemes dienesta Kurzemes reģionālās nodaļas Saldus birojs, ALTUM Saldus konsultāciju birojs u.c. Apvienotā Saldus novadā dzīvojošajiem interesentiem ir iespēja izmantot LIAA Liepājas biznesa inkubatora atbalsta vienību, kas izvietota Saldū. Saldus pilsētā uzņēmējiem pieejamas ir arī aprīkotas koprades telpas.

Bij. Saldus novada pašvaldība kopš 2014. gada organizē pasākumu "Saldus novada Uzņēmēju gada balva", kur ikviens iedzīvotājs var izvirzīt pretendētus balvas saņemšanai, tādējādi aizsākot uzņēmēju godināšanas tradīciju. Balvas tiek pasniegtas vairākās nominācijās.⁷⁶

Pēc Lursoft datiem 2020. gadā apvienotā Saldus novada teritorijā kopā bija **26 uzņēmumi**, kuru apgrozījums gada laikā bija ne mazāks par 1 milj. EUR, bet 2 – ne mazāks par 10 milj. EUR. Uzņēmums ar lielāko apgrozījumu visā novada teritorijā ir SIA "PATA Saldus" un ar otrs lielākais uzņēmums SIA "Saldus ceļinieks". Abi uzņēmumi atrodas bijušā Saldus novada teritorijā.

Bijušā Brocēnu novada teritorijā izvietoti 3 uzņēmumi ar apgrozījumu lielāku par 1 milj. EUR. Lielākais darba devējs apvienotajā Saldus novadā ir SIA "SCHWENK Latvija" cementa rūpnīca, kas Brocēnos nodarbina vairāk kā 350 darbiniekus. Cementa ražošana uzņēmumā SIA "SCHWENK Latvija" notiek vienā no modernākajām rūpnīcām Eiropā. Galvenokārt produkcija tiek eksportēta uz Ziemeļeiropas valstīm no jūras termināļa Liepājā. Uzņēmuma juridiskā adrese ir Rīgā. Uzņēmums regulāri atbalsta apvienotā Saldus novada projektus ar līdzfinansējumu, tostarp, piešķirot stipendijas novada jauniešiem. Piemēram, audzēkņiem, kuri pamata vai vidējo izglītību ieguvuši kādā no

⁷⁵ Apvienotais Saldus novada pašvaldības profils, VARAM, 2019.

⁷⁶ Saldus novada pašvaldības mājas lapa www.saldus.lv

Brocēnu un Saldus novada skolām ir iespēja studēt inženierzinātnes vai tehniskās zinātnes, saņemot SCHWENK Latvija studiju stipendiju. Uzņēmuma sadarbības ar vietējo kopienu mērķis ir veicināt reģiona vispārējo izaugsmi un attīstību. Piemēram, regulāri tiek rīkots projektu konkurss "SCHWENK Latvija atklātais projektu konkurss Saldus un Brocēnu novados". Konkurssā startēt var NVO, sociālie uzņēmumi, pašnodarbinātas personas, iniciatīvas grupas un pašvaldību iestādes, būtiskākais – lai projekts tiek īstenots reģionā un sniedz ieguvumu tā iedzīvotājiem.

Starp 100 **uzņēmumiem ar lielāko gada apgrozījumu** apvienotā Saldus novada teritorijā 2020. gadā visvairāk bija tādu, kas pēc NACE darbības veida nodarbojas ar kravu pārvadājumiem pa autoceļiem (14 uzņēmumi), tam seko, automobiļu apkope un remonts (7 uzņēmumi), dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība (6 uzņēmumi), pārējie mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos (6 uzņēmumi), mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces (6 uzņēmumi), automobiļu apkope un remonts (4 uzņēmumi). Pa trīs uzņēmumiem bija katrā no šīm jomām: zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšanā un mežistrāde.⁷⁷

Saldus novadā galvenokārt dominē zemnieku saimniecības ar kopējo **lauksaimniecībā** izmantojamo zemju platību no 20 ha līdz 90 ha. Pēc Lursoft datiem 2020. gadā apvienotajā Saldus novadā starp 100 uzņēmumiem ar lielāko gada apgrozījumu 22 darbojās lauksaimniecības nozarē: 12 Graudaugu (izņemot rīsu), pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana, 7 Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība) un pa vienam uzņēmumam cūkkopībā, augkopības papilddarbības, augu pavairošana.⁷⁸ Aktīvo uzņēmumu skaita sadalījumā pa darbības veidiem 2021. gadā arī dominē lauksaimniecības nozare:

- 465 uzņēmumi - jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība),
- 122 uzņēmumi - graudaugu (izņemot rīsu), pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana,
- 50 uzņēmumi - citu daudzgadīgo kultūru audzēšana,
- 20 uzņēmumi - piena lopkopība,
- 17 uzņēmumi - lopkopības papilddarbības,
- 16 uzņēmumi - citu dzīvnieku audzēšana,
- 4 uzņēmumi - dārzeņu audzēšana,
- 3 uzņēmumi - citu viengadīgo kultūru audzēšana,
- 3 uzņēmumi - citu liellopu audzēšana,
- 3 uzņēmumi - cūkkopība,
- 2 uzņēmumi - citu koku un krūmu augļu un riekstu audzēšana,
- 2 uzņēmumi - sēkleņu un kauleņu audzēšana,
- 2 uzņēmumi - augu pavairošana.⁷⁹

Apvienotā Saldus novada **iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujā respondenti** min trīs galvenās problēmas: nesamērīgi augsts birokrātiskais slogs, kvalificēta darbaspēka trūkums un Covid-19 pandēmijas ierobežojumi.⁸⁰ Jautājumā par to, kādas infrastruktūras attīstība ir nepieciešama, visbiežāk respondenti norādījuši uz kvalitatīviem autoceļiem - 65%, tam seko dzīvojamais fonds darbiniekiem un ēku, telpu piedāvājums. Aptaujātie iedzīvotāji norāda uz nepieciešamību pēc telpām attālinātajam darbam, kas sasaistāms ar COVID-19 pandēmijas ietekmi.

---

⁷⁷ Lursoft

⁷⁸ Lursoft

⁷⁹ Lursoft

⁸⁰ Apvienotā Saldus novada iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujas rezultāti 2021

20 uzņēmumi ar lielāko apgrozījumu 2019.g.
(dati www.lursoft.lv)

- 1 AS PATA Saldus
- 2 SIA SILDUS CELTNIKS
- 3 SIA JETS VACUUM
- 4 SIA RENETA
- 5 SIA VECVAGARI M
- 6 SIA 66 NORTH BALTIC
- 7 SIA ERGO E.B.F.
- 8 SIA LIBRA PLAST
- 9 SIA RRP
- 10 SIA PAMPĀĻI

- 11 SIA LANOS
- 12 SIA PRIEDE
- 13 SIA Schaefer
- 14 SIA AZ-INTER
- 15 SIA Cannelle Bakery
- 16 SIA ĶIRŠU PIENS
- 17 SIA LĀČPLEŠI A.I.
- 18 SIA NORPLAST
- 19 SIA HOPPEKIDS
- 20 SIA GATE L

Citi nozīmīgi uzņēmumi

- 1 SIA SCHWENK
- 2 SIA RESERV Inc
- 3 SIA Balex Metal
- 4 SIA Karlsberg
- 5 SIA Rapšulauks
- 6 SIA Rāvas
- 7 Z/S MEŽLAUKI

Attēls 17: Uzņēmumi ar lielāko apgrozījumu u.c. uzņēmumi Saldus novadā, 2019. (Lursoft)

3.3. Nodarbinātība un ekonomiskā aktivitāte

Saskaņā ar Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) datiem 2021. gada jūnijā Saldus novadā bija 787 bezdarbnieki un **bezdarba līmenis** bija 5,9%, savukārt Brocēnu novadā reģistrēti bija 189 bezdarbnieki un bezdarba līmenis - 5,7%. Latvijā reģistrētais bezdarba līmenis šajā laika periodā bija tāds pats kā Saldus novadā -5,9%, Sadalījumā pa vecuma grupām bezdarbnieku skaits ir salīdzinoši vienmērīgs. No visiem bezdarbniekiem apvienotā Saldus novadā 29,9% ir ilgstoši bezdarbnieki, 18,4% - pirmspensijas vecuma, 6,7% - jaunieši vecumā no 15-24 gadiem un 14,9% invalīdi bezdarbnieki.

Apvienotajā Saldus novadā pēc **nodarbināto skaita** dominē uzņēmumi, kuri nodrošina darba vietu skaitu līdz 9 darbiniekiem – kopā 2318 vienības jeb 94,4% no visiem uzņēmumiem. 2019. gadā teritorijā nebija neviena uzņēmuma, kas nodarbina vairāk kā 250 darbiniekus. Savukārt 50-249 darbiniekus nodarbina 20 uzņēmumi⁸¹.

Nodarbinātības valsts aģentūras **vakanču** portālā uz 06.09.2021. apvienotajā Saldus novadā bija pieejamas 30 vakances, t.sk. kravas automobiļa vadītājs, virtuves darbinieki, medicīnas darbinieki būvniecības, mazumtirdzniecības pārdevēji un citi speciālisti, piedāvātajai bruto mēnešalgai variējot 358 – 2900 EUR robežās. Vakanču portālā www.cv.lv uz 06.09.2021. piedāvājumu skaits apvienotā novada teritorijā bija 8 vakances.

Novada ekonomisko aktivitāti iespējams raksturot arī pēc sakaru pakalpojumu lietošanas statistikas novada teritorijā, analizējot zvanu notikumu skaitu darba dienās un brīvdienās⁸². Līdz 2021. gada 1. jūlijam pastāvošais Saldus novads ierindots grupā *Harmoniskie* - raksturo augsta aktivitāte darbadienās un vidēja aktivitāte brīvdienās. Piederība šim klasterim **liecina par līdzsvarotu attīstību**, bet nepietiekamiem resursiem nākamajam izrāvienam. Savukārt līdz 2021. gada 1. jūlijam pastāvošais Brocēnu novads ierindots grupā *Mērenie* - raksturo vidēja ekonomiskā aktivitāte darbadienās un brīvdienās. Klasteri raksturo **vienmērīga aktivitāte**, bet nav pietiekami izmantots resursu potenciāls.

3.4. Pieejamie pakalpojumi

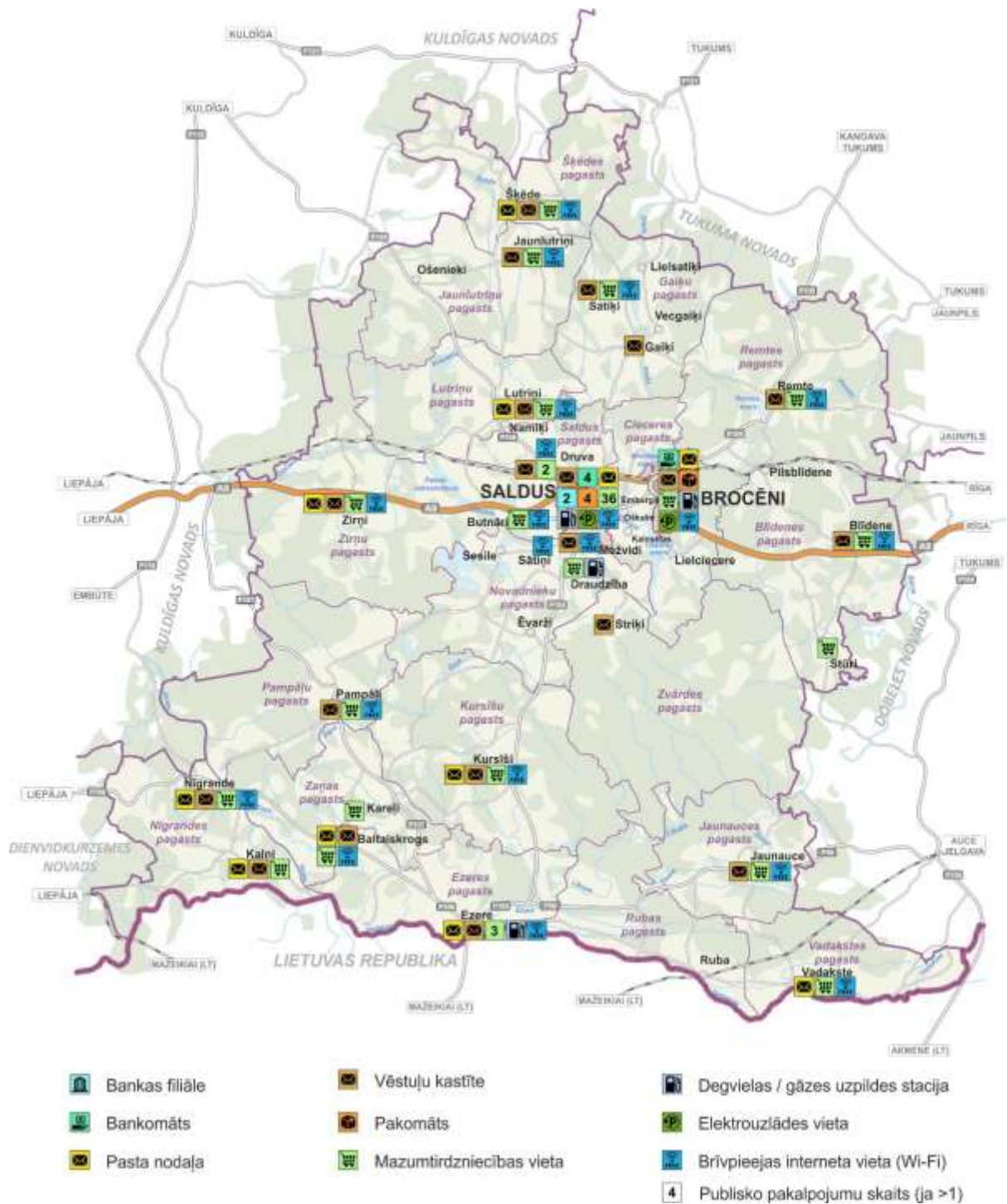
Apvienotajā Saldus novadā pieejami 5 **bankomāti**, 5 **pakomāti**, 2 **banku filiāles**, 11 **pasta nodaļas** un 60 **veikali** (neskaitot tos, kuri atrodas tirdzniecības centros).

Novada teritorijā atrodas arī 4 **degvielas uzpildes stacijas**, kā arī 2 elektrozlādes vietas. Lielākā daļa komercpakalpojumu koncentrēti Saldus un Brocēnu pilsētā, piemēram, bankomāti pagastu teritorijās nav pieejami. Daļā pagastu centru atrodas VAS "Latvijas Pasts" nodaļas, kā arī pārtikas un pirmās nepieciešamības preču veikali.

⁸¹ UZS030 Tirdzniecības sektora ekonomiski aktīvi uzņēmumi reģionos, republikas pilsētās un novados sadalījumā pa uzņēmumu lieluma grupām pēc nodarbināto skaita un galvenajiem darbības veidiem (NACE 2. red.) (stat.gov.lv)

⁸² Latvijas administratīvo teritoriju ekonomiskās aktivitātes un iedzīvotāju iekšējās aktivitātes svārstības, izmantojot mobilā tīkla noslodzes datus (Otrais starpziņojums: piedāvātā administratīvi teritoriālā iedalījuma modelēšana un iedzīvotāju svārstmigrācijas prognoze), pasūtītājs: VARAM, izpildītājs: Latvijas universitāte, 2019

Attēls 18: Komerpc pakalpojumi u.c. nozīmīgi pakalpojumi, 2021

Iedzīvotāju aptaujā respondenti norāda, ka Brocēnu pilsētā trūkst banku filiāles, apģērbu veikali, lielveikali ātrās ēdināšanas restorāns, ēdināšanas vietas ar āra terasēm, savukārt pagastu teritorijā - rūpniecības preču veikali, ēdnīcas, brīvpieejas interneta vietas. Saldus pilsētā iedzīvotājiem pietrūkst lielveikalu, rūpniecības preču veikalu, kafejnīcu, savukārt ārpus pilsētas - bankomāti, ēdināšanas pakalpojumi, pakomāti, banku filiāles un valsts pakalpojumu saņemšanas vietu filiāles (piemēram, VID filiāles Saldū).⁸³

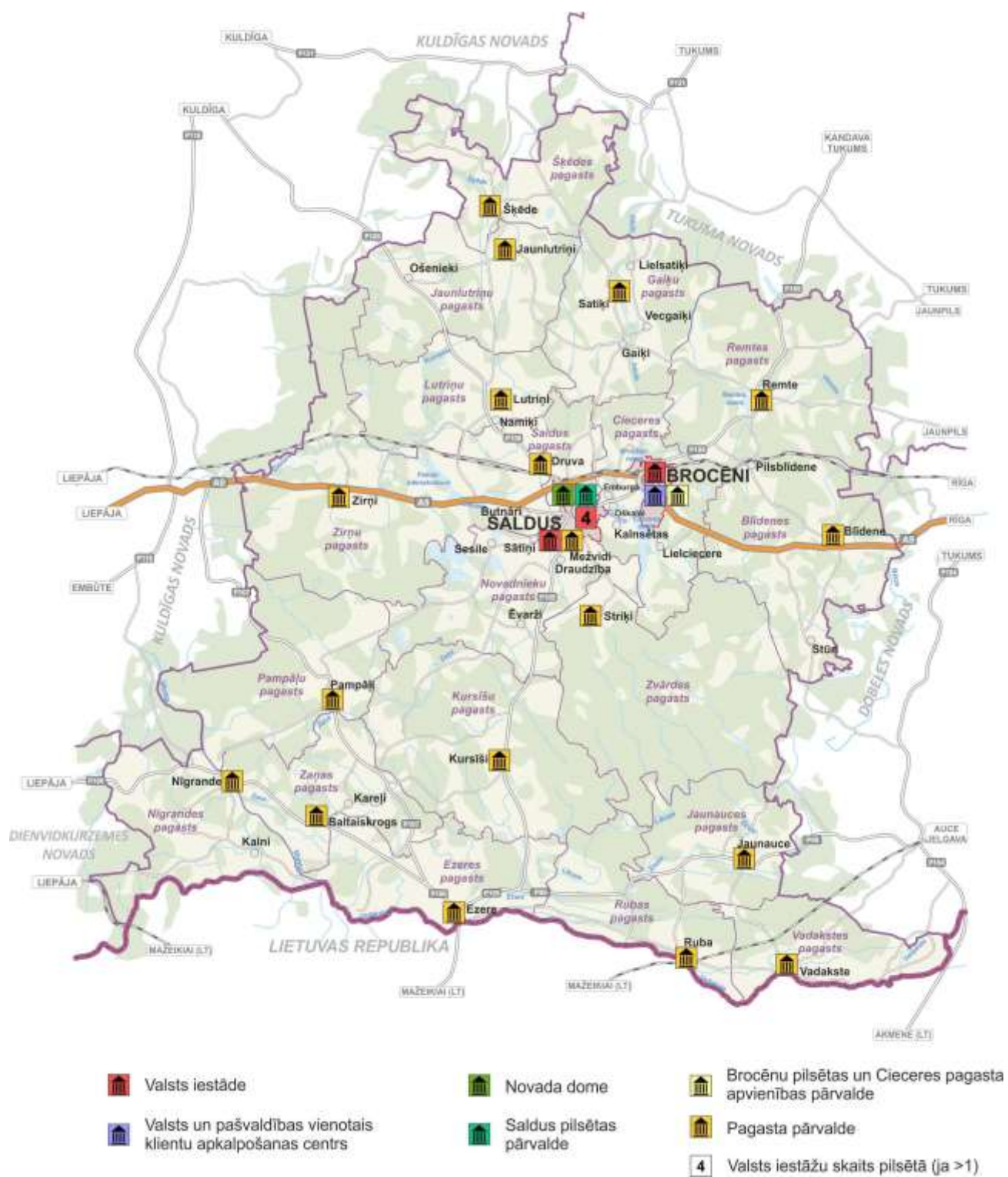
Tā kā **sadzīves pakalpojumu nodrošinājums** lielā mērā atkarīgs no vietējās uzņēmējdarbības vides un iedzīvotāju uzņēmējspējām, tad pašvaldība var tikai paaugstināt atbalstu jaunajiem uzņēmējiem, kuri vēlētos uzsākt uzņēmējdarbību vai sekmēt sadarbību ar jau esošajiem uzņēmējiem jaunu pakalpojumu attīstībā.

Apvienotā Saldus novada pašvaldība nodrošina šādus **publiskos pamatpakalpojumus** novada teritorijā⁸⁴:

- organizē iedzīvotājiem **komunālos pakalpojumus**, nodrošina pašvaldības nekustamo īpašumu un pašvaldības dzīvojamo māju pārvaldīšanu, kapsētu uzturēšanu un sniedz iedzīvotājiem palīdzību dzīvokļu jautājumos;
- nodrošina **vides aizsardzību un pašvaldības teritorijas labiekārtošanu**, sanitāro tīrību un, normatīvo aktu ietvaros, nosaka kārtību, kādā izmantojami publiskā lietošanā esošie ūdeņi;
- nodrošina pirmsskolas vecuma bērniem iespēju apmeklēt pirmsskolas **izglītības iestādes**, izglītības vecumu sasniegušo bērnu tiesības iegūt pirmsskolas izglītību, pamatizglītību, vispārējo vidējo izglītību, kā arī lietderīgas un radošas brīvā laika pavadīšanas iespējas visiem novada iedzīvotājiem;
- nodrošina **veselības aprūpes pieejamību**, kā arī veicina iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un slimību profilaksi, organizē sociālo palīdzību (sociālo aprūpi) un pilnveido ģimeņu atbalsta sistēmu;
- īsteno **bērnu tiesību aizsardzību**, gādā par aizgādņību, aizbildnību, adopciju, kā arī par bērnu personisko, mantisko tiesību un interešu aizsardzību;
- nodrošina **civilstāvokļa aktu reģistrāciju** un civilstāvokļa aktu reģistra datu bāzes un arhīva fonda veidošanu, uzskaiti un saglabāšanu saskaņā ar normatīvajiem aktiem;
- sekmē **saimniecisko darbību** novada teritorijā;
- atbilstoši kompetencei, nodrošina personu un sabiedrības **drošību**, īsteno preventīvus pasākumus likumpārkāpumu novēršanai, piedalās civilās aizsardzības pasākumu nodrošināšanā un glābšanas darbos, palīdzības sniegšanas cietušajiem;
- pārzina, koordinē un nosaka zemes izmantošanas un apbūves kārtību un **zemes ierīcību, kultūras pieminekļu aizsardzības** un vides vizuālās kvalitātes prasības, kā arī nodrošina pašvaldības administratīvās teritorijas būvniecības procesa tiesiskumu un kontrolē būvniecību;
- organizē **satiksmes infrastruktūras** objektu uzturēšanu, projektēšanu un būvniecību.

⁸³ Apvienotā Saldus novada iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujas rezultāti 2021

⁸⁴ Pašvaldību 2020. gada publiskie pārskati

Attēls 19: Valsts un pašvaldības iestādes Saldus novada teritorijā, 2021

3.5. Tūrisms

Apvienotajā Saldus novadā atrodas Saldus novada pašvaldības aģentūra "Saldus tūrisma informācijas, kultūras un sporta centrs", kas dibināta 2009. gadā ar mērķi sniegt informāciju tūrisma jomā, organizēt ar tūrisma saistītus projektus, nodrošināt saikni ar sadraudzības pilsētām un sadarbības partneriem un uzturēt informācijas apriti pašvaldības mājas lapā, arī sniegt citus informatīvus pakalpojumus Saldus novada administratīvajā teritorijā.

Aktuālākā informācija novada viesiem par pasākumiem, naktsmītnēm, tūrisma maršrutiem un tml. pieejama novada mājaslapā www.turisms.saldus.lv; izveidoti dažādi informatīvie materiāli tūristiem par iespējām novada teritorijā.

Apvienotā Saldus novadā uz 2020. gada beigām ir reģistrētas **10 naktsmītnes ar 159 numuriem un 382 gultas vietām visa novada teritorijā**. Saldus novadā 2020. gadā viesnīcās un citās tūrisma mītnēs apkalpoti 3688 viesi no Latvijas (91% no visiem), kā arī 360 ārvalstu viesi (9%). Kopā 2020. gadā Saldus novadā visi viesi pavadījuši 9610 naktis (t.sk. 8435 naktis iekšzemes viesi, bet 1175 naktis ārvalstu viesi)⁸⁵. **Sabiedriskās ēdināšanas** apvienotajā novadā ir 32 sabiedriskās ēdināšanas vietas. Vairāk kā 20 pakalpojuma sniedzēji ir Saldus pilsētā. Ēdināšanas pakalpojuma nepieejamību pagastu un ciemu teritorijās, kā mīnusu iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujā min respondenti. Novada pagastu un ciemu teritorijās trūkst ātrās ēdināšanas restorānu un ēdināšanas vietas ar āra terasēm. Arī Saldus pilsētā aptaujātie respondenti, norāda, ka trūkst kafejnīcas un konditorejas.

Apvienotais Saldus novads piedāvā gan kultūrvēsturiskus apskates objektus, gan aktīvās atpūtas vietas. Nozīmīgākie **apskates objekti** ir Saldus Sv. Jāņa evaņģēliski luteriskās draudzes baznīca, Jaņa Rozentāla Saldus vēstures un mākslas muzejs, Kalnsētas parks, Vides objekts "Saldus", Strūklaka "Medus piliens", Vides objekts "Saldus piepilda", Pastaigu taku maršruts "Mākslas, mūzikas un mīlestības ceļš", Cieceres dabas taka un ezers, Saldus ezers, Kapelleru nams, Konfekšu "Gotiņa" ražotne un veikals, Brocēnu Gaisa takas, Brocēnu ezers, Meža parka pastaigu un atpūtas taka, Piemājas saimniecība "EŽI", Zaļā āra baznīca Blīdenes pag., Remtes muiža un parks. Novada viesi aktīvi izmanto **sporta un aktīvās atpūtas objektus**, kas pieejami publiskajā ārtelpā (piemēram, brīvdabas treniņi, skeitparks, BMX trase, līkās meža trase u.c.).⁸⁶ Teritorijā pieejami arī vietēji un reģionālas nozīmes velosipēdistu maršruti. Tūrisma maršrutu ziņā daudzi teritorijā esošie apskates objekti iekļauti Kurzemes tūrisma maršrutos. Piemēram, vairāki apvienotā Saldus novada apskates objekti un dabas takas ir iekļauti tūrisma ceļvedī "Dabas takas Kurzemē un Ziemeļlietuvā".

Saldus pilsētas centrā un Saldus ezera pludmalē kopš 2021. gada ir uzstādīti **dzeramā ūdens brīvkrāni**, kur pilsētas iedzīvotāji un viesi var uzpildīt savas ūdens pudeles. Saldus pilsētā tūristiem pieejama arī inovatīva veids kā iepazīt Saldu - mobilā spēle "Plaukstas lieluma Saldus".

⁸⁵ TUV050 Viesnīcas un citas tūristu mītnes reģionos, republikas pilsētās un novados - Teritoriālā vienība, Rādītāji un Laika periods (stat.gov.lv)

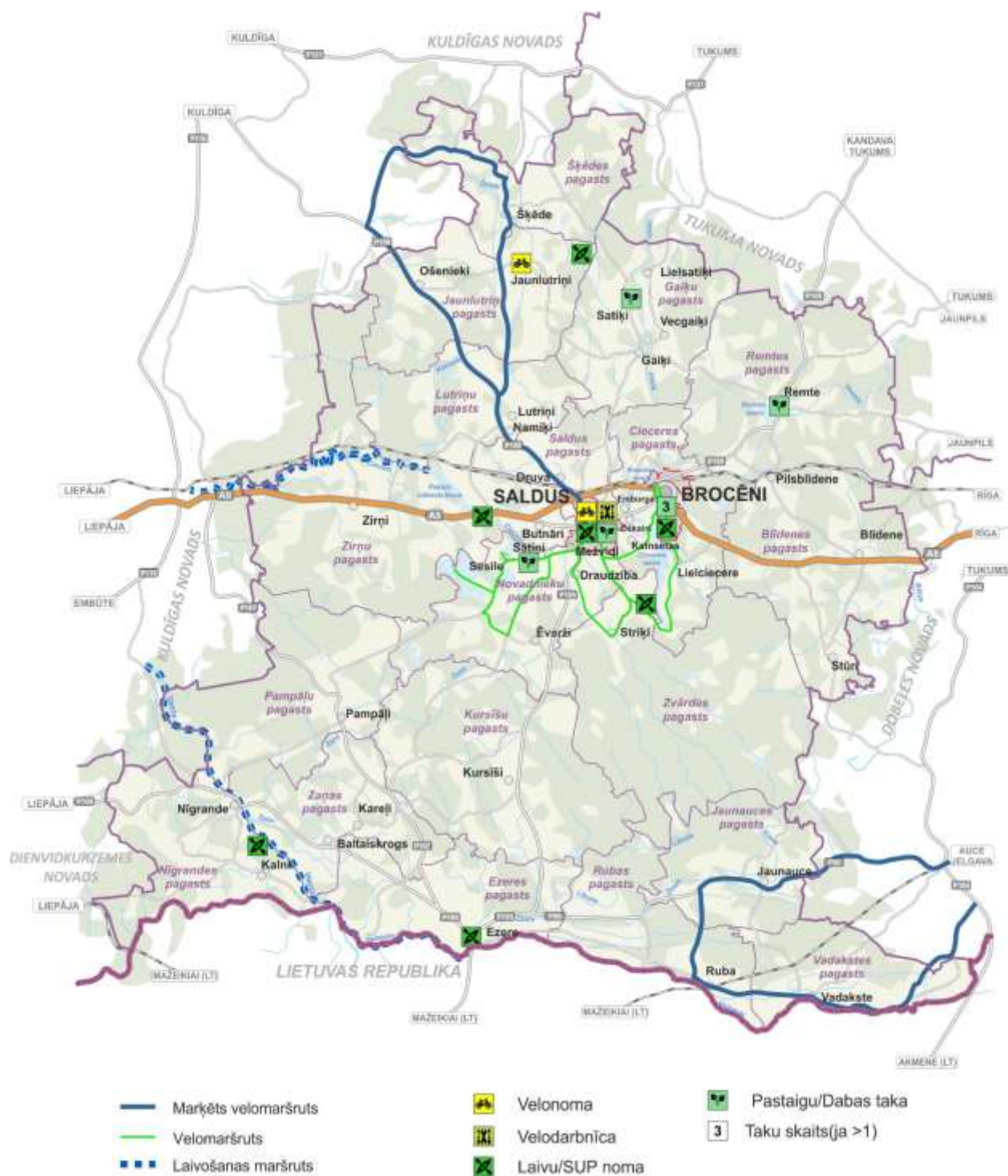
⁸⁶ Pašvaldības mājas lapas

Veicinot tūrisma attīstību, svarīgi nodrošināt efektīvu **tūrisma resursu pārvaldību**, lai palielinoties tūristu skaitam, netiktu mazināta dzīves kvalitāte novadā dzīvojošajiem. Pēc iedzīvotāju aptaujas rezultātiem secināms, ka iedzīvotājiem Brocēnu pilsētā trūkst iespējas aktīvi sportot (t.sk. slēpošanas inventāra, laivu nomas iespējas, velosipēdu noma), vairāk aktivitāšu ģimenēm ar bērniem, velosipēdistiem piemērota infrastruktūra, slēpošanas trases, izklaides iespējas, kinoteātris, aktīvas kultūras dzīves, pasākumi estrādē.

Attēls 20: Naktsmītnes un sabiedriskās ēdināšanas vietas, 2021

Attēls 21: Nozīmīgākie tūrisma maršruti, 2021

3.6. Funkcionālās saites

Teritorijas funkcionālās saites saistītas ar svārstmigrāciju – iedzīvotāju darba, mācību, sadzīves, atpūtas braucieniem uz citām vietām ārpus sava novada. Apvienotais Saldus novads robežojas ar Dienvidkurzemes, Kuldīgas, Tukuma un Dobeles novadiem.

Apvienotais Saldus novads atrodas ģeogrāfiski labā novietojumā – ~120 km no ostām (Rīga, Liepāja, Ventspils). Saldus novada teritorija ir funkcionāli saistīta ne tikai ar apkārt esošām teritorijām, bet arī ar citām nozīmīgām vietām, t.sk. ar Rīgu u.c. tuvumā esošajām lielākajām pilsētām (piemēram, Liepāja, Tukums), kur iedzīvotāji dodas strādāt un saņemt dažādus pakalpojumus.

Bijušā Saldus novada teritorijā dzīvojošie nodarbinātie 56,9% strādā pašā Saldus novadā, bet pārējie nodarbināti citās vietās – Rīgā (23,2%), Saldus novadā (3,2%), Mārupes novadā (1,7%), Liepājā (1,6%), Ķekavas novadā (1,4%) u.c.. Bijušā Brocēnu novadā dzīvojošie tikai 29% gadījumu strādā Brocēnu novadā, bet pārējo nodarbināto darba vietas atrodas Rīgā (29,2%), Saldus novadā (23%), Babītes novadā (1,5%), Mārupes novadā (1,4%) u.c. novados.⁸⁷

Pēc plānotās administratīvi teritoriālās reformas apvienotā Saldus novada teritorija tiek izveidota, apvienojot Saldus un Brocēnu novadus. Apvienojamie novadi 2018. gadā ir iedalīti dažādās ekonomiskās aktivitātes grupās. Saldus novads ierindojas *harmonisko (augsta aktivitāte darbadienās un vidēja aktivitāte brīvdienās)*, savukārt Brocēnu novads – *mēreno* grupā (vidēja ekonomiskā aktivitāte darbadienās un brīvdienās). Pēc novadu apvienošanas Saldus novads, balstoties uz mobilā tīkla noslodzes datiem, ir iekļaujams ekonomiskās aktivitātes grupā *Harmoniskie*. Kurzemes reģionā galvenās svārstmigrācijas plūsmas no rīta puses ir vērstas virzienā uz Liepāju, Ventspili, Kuldīgu, Saldu un Priekules pilsētu. Savukārt vakara pusē Kurzemes reģiona galvenās svārstmigrācijas plūsmas ir virzienos prom no Liepājas, Ventspils, Kuldīgas, Saldus pilsētas. Tāpat vakara pusē Kurzemes reģiona svārstmigrācijas plūsmas ir novērojamas pie Ezeres Saldus novadā un virzienā uz Grobiņas pilsētu. Latvijas aktivitātes centri, kas identificēti pēc unikāliem mobiliem notikumiem vidēji dienā laika periodā no 2017. līdz 2018. gadam, atrodas galvenokārt lielākajās pilsētās, tostarp Saldus pilsētā.⁸⁸

Vidējā termiņā jāstiprina saites ar apkārtējām pašvaldībām tūrisma nozares attīstībā, ņemot vērā novada ģeogrāfisko novietojumu Lietuvas Republikas pierobežā. Novadā atrodas Latvijas – Lietuvas robežas šķērsošanas punkts Ezere – Buknaičiai. Potenciāli tūrisma plūsma veidojama arī sadarbībā ar Zemgales reģiona Dobeles novadu.

⁸⁷ Apvienotā Saldus novada profils, 2019, VARAM

⁸⁸ Latvijas administratīvo teritoriju ekonomiskās aktivitātes un iedzīvotāju iekšējās aktivitātes svārstības, izmantojot mobilā tīkla noslodzes datus (Otrais starpziņojums: piedāvātā administratīvi teritoriālā iedalījuma modelēšana un iedzīvotāju svārstmigrācijas prognoze), pasūtītājs: VARAM, izpildītājs: Latvijas universitāte, 2019

4. Pārvaldība

4.1. Teritorijas pārvaldība

Līdz ar administratīvi teritoriālās reformas īstenošanu ar 2021. gada 1. jūliju izveidots Saldus novads, kura sastāvā ietilpst 21 teritoriālās vienības – 2 pilsētas – Saldus un Brocēni, un 19 pagasti – Blīdenes, Cieceres, Ezeres, Gaiķu, Jaunauces, Jaunlutriņu, Kursišu, Lutriņu, Nīgrandes, Novadnieku, Pampāļu, Remtes, Rubas, Saldus, Šķēdes, Vadakstes, Zaņas, Zirņu un Zvārdes pagasts. Administratīvais un reģionālas nozīmes attīstības centrs – Saldus.

Saldus novads apvieno divus līdzšinējos novadus Saldus novadu (Ezeres, Jaunauces, Jaunlutriņu, Kursišu, Lutriņu, Nīgrandes, Novadnieku, Pampāļu, Rubas, Saldus, Šķēdes, Vadakstes, Zaņas, Zirņu un Zvārdes pagasts), un Brocēnu novadu (Blīdenes, Cieceres, Remtes un Gaiķu pagasts). Līdz 2009. gadam, kad Latvijā pastāvēja 26 rajoni (līdzās pirmā līmeņa pašvaldībām), bijušais Brocēnu un Saldus novads ietilpa Saldus rajonā.

Pašvaldību iedzīvotāju pārstāvniecību nodrošina pašvaldības **lēmējorgāns – novada dome**. Bijusī Saldus novada pašvaldības dome sastāvēja no 17 deputātiem un Brocēnu novadā - 15 deputātiem. Apvienotā Saldus novadā pašvaldības domi veido 15 deputāti. Domes darbu vada domes priekšsēdētājs, kuram ir divi vietnieki. Lai pašvaldība nodrošinātu darbību un izstrādātu domes lēmumprojektus, dome no pašvaldības deputātiem nodrošina vairāku **komiteju** darbību, bet atsevišķu funkciju pildīšanai dome no deputātiem un iedzīvotājiem nodrošina vairāku **komisiju** darbu. Domes pieņemto lēmumu izpildi nodrošina **pašvaldības izpildorgāns – centrālā administrācija**, kuras vadītājs ir izpilddirektors, un **iestādes**.

Saldus novada pašvaldības administrācijas izpilddirektors ir pašvaldībai piederošo kapitāla daļu turētājs vairākās kapitālsabiedrībās – SIA "Saldus namu pārvalde", SIA "Saldus komunālserviss", SIA "Saldus siltums", SIA "Saldus medicīnas centrs" un SIA "Brocēnu Siltums".

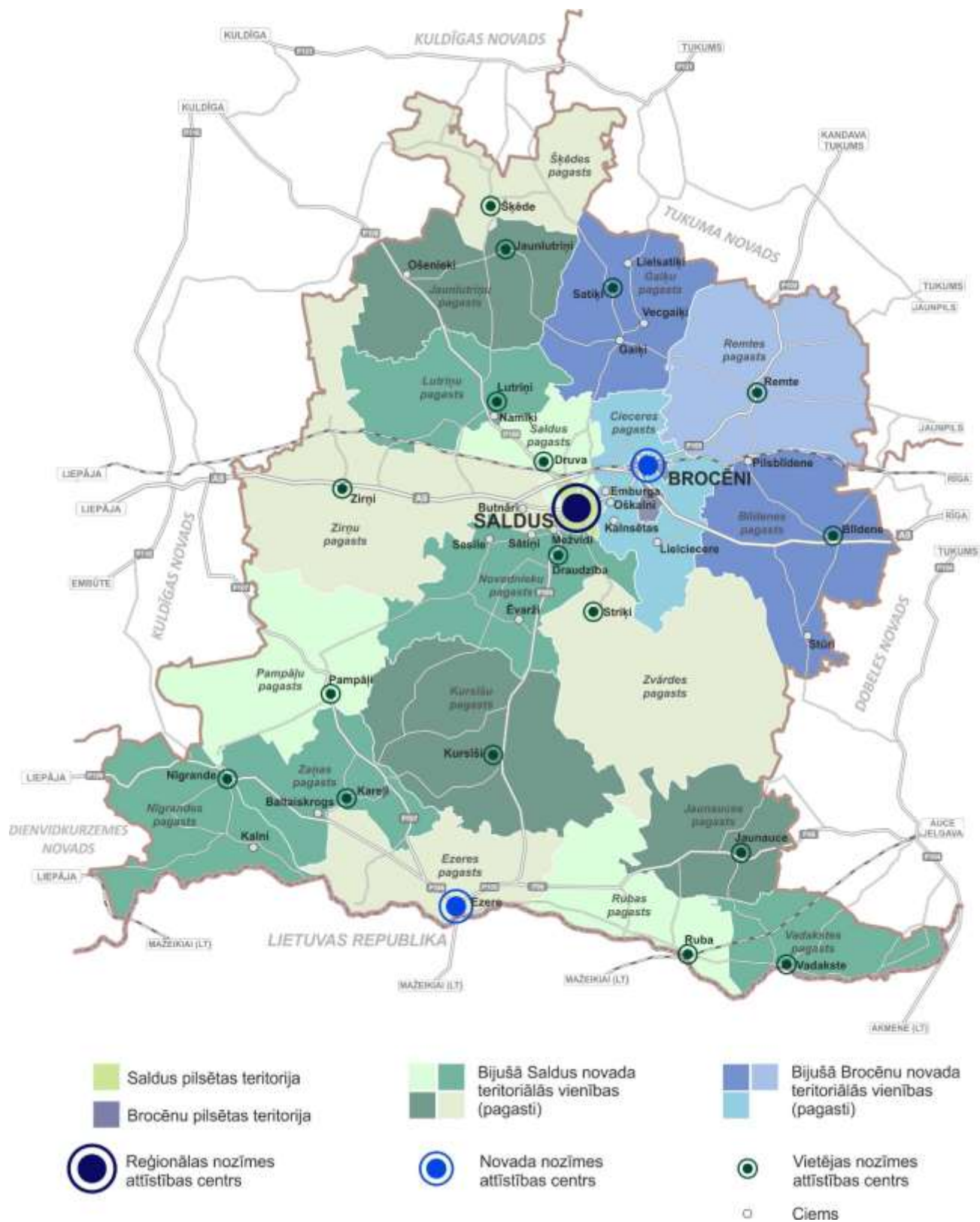
Valsts un pašvaldību vienotā klientu apkalpošanas centra pakalpojumi iedzīvotājiem tiek nodrošināti Brocēnos. Šajā pakalpojumu centrā tiek sniegta informācija un palīdzība dažādu valsts iestāžu e-pakalpojumu lietošanā, kā arī var pieteikt noteiktus valsts iestāžu pakalpojumus.

Detalizētāks iestāžu un apakšstruktūrvienību apraksts sniegts attiecīgajās Pašreizējās situācijas raksturojuma apakšnodaļās.

Efektīvas komunikācijas nodrošināšana ar iedzīvotājiem un citām iesaistītajām pusēm (uzņēmējiem, sadarbības partneriem, novada viesiem un tml.) ir viens no nozīmīgākajiem priekšnoteikumiem sekmīgai pašvaldības pārvaldībai. Saldus novada pašvaldības administrācijas sabiedrisko attiecību nodaļa nodrošina iedzīvotāju informēšanu par pašvaldības darbu, veido novada tēlu u.c. Katrai no līdzšinējām pašvaldībām un to iestādēm bija izveidoti dažādi komunikācijas kanāli:

- **Tīmekļa vietnes** www.saldus.lv, arhivs.broceni.lv. Līdz ar apvienotā Saldus novada izveidi tīmekļa vietne www.saldus.lv pārveidota, iekļaujot informāciju par līdzšinējo Saldus un Brocēnu novadu. Savukārt Brocēnu novada tīmekļa vietnē pieejams arhīvs par novada aktivitātēm līdz 2021. gada 1. jūlijam;
- **Informatīvais izdevums** "Saldus Novada Vēstis" , kas iznāk reizi mēnesī, kurā ievietoti jauni vai grozīti saistošie noteikumi, domes sēdes izklāsts, nodaļu, pagastu, iestāžu un aģentūru aktualitātes, kā arī informācija par kultūras un sporta pasākumiem.
- Sociālo tīklu platformā **Facebook** lapa "Saldus novada pašvaldība" pulcē 8,700 sekotājus uz 24.09.2021., savukārt līdzšinējo Brocēnu novadu lapa pārsaukta "Brocēnu pilsēta" ar 1846 sekotājiem un "Raunas pagasts" ar 2833 sekotājiem;
- Ar iedzīvotājiem sociālo tīklu platformā Facebook aktīvi komunicē dažādas **pašvaldības iestādes**. Piemēram, lapai "Saldus Tūrisma informācijas centrs" uz 24.09.2021. ir 5394 sekotājs, lapai "Saldus Sporta skola" ir 1209 sekotāji, lapai "Saldus Mūzikas skola" ir 646 sekotāji, lapai "Saldus mākslas skola" ir 970 sekotāji, lapai "Brocēnu kultūras un izglītības centrs" ir 1300 sekotāji, lapai "Brocēnu vidusskola" ir 2118 sekotāji u.c..
- Saldus novada pašvaldības aģentūra "Saldus TIKS centrs", tūrisma, kultūras un sporta popularizēšanai, papildus vēl ievietoja informāciju arī savos sociālo tīklu kontos. *Facebook* "Saldus TIKS centrs" kontā <https://www.facebook.com/salduslv/> *Instagram* "visit_saldus" kontā http://www.instagram.lv/visit_saldus
- Sociālo tīklu platformā **Instagram** lapa **pašvaldības komunikāciju** kanāli nav samērā aktīvi – lapa @broceni_pulcē 336 sekotājus (pēdējais ieraksts veikts 12.09.2021) un lapa @saldusnovads pulcē vien 32 sekotājus (pēdējais ieraksts veikts 31.03.2020.) Saldus novada pašvaldībai ir Tūrisma informācijas centra uzturēta lapa @visit_saldus ar 1188 sekotājiem, kurā tiek publicēta ar tūrismu saistīta informācija;
- Sociālo tīklu platformā Facebook darbojas vairākas **iedzīvotāju izveidotas grupas**. Bijušajā Brocēnu novadā darbojas grupa "Brocēnu novada Mammās" ar 809 biedriem uz 24.09.2021. Bijušā Saldus novada iedzīvotājus apvieno grupa – "NOVADNIEKI, Saldus!" ar 511 dalībniekiem. Aktīvā grupa ir "Saldus ANDELE." ar 7,5 tūkst. dalībniekiem un 90 ierakstiem dienā.

Līdz ar apvienotā Saldus novada izveidi par galvenajiem komunikācijas kanāliem kļuvuši līdzšinējā Saldus novada pašvaldības komunikācijas kanāli, bet Brocēnu novada komunikācijas kanāli saglabāti, lai arī turpmāk informētu teritorijas iedzīvotājus par būtiskajām aktualitātēm.

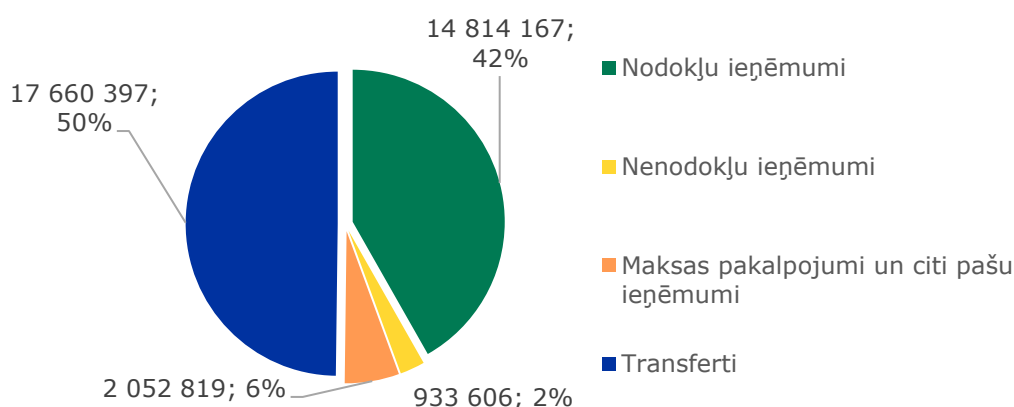

Attēls 22: Saldus novada teritoriālā iedalījuma vienības un attīstības centri, 2021

4.2. Pašvaldības budžets

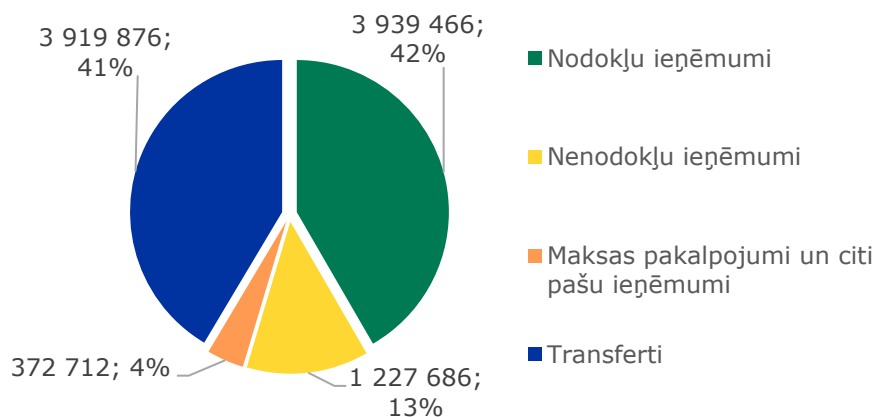
Pašvaldības darbības finansiālo ietvaru veido novada pašvaldības budžets, kas ir nozīmīgs līdzeklis pašvaldības politikas īstenošanai, izmantojot finanšu metodes. Budžetam ir jānodrošina pašvaldības administratīvās teritorijas ilgtspējīga attīstība, t.sk. sabalansēta saimnieciskā un ekonomiskā attīstība ar iedzīvotāju sociālajām vajadzībām.

Līdz 2021. gada 1. jūlijam pastāvošā Saldus novada 2020. gada pamatbudžeta ieņēmumu lielāko daļu – 50% (17 660 397 EUR) veidoja transferti (t.sk. 5 847 836 EUR saņemtā dotācija no pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda), tam seko nodokļu ieņēmumi 42% (14 814 167 EUR). Saldus novada pašvaldības budžeta ieņēmumi kopā 2020. gadā – 35 549 953 EUR .

Grafiks 12: Saldus novada pašvaldības budžeta ieņēmumi kopā 2020. gadā (Valsts kase)

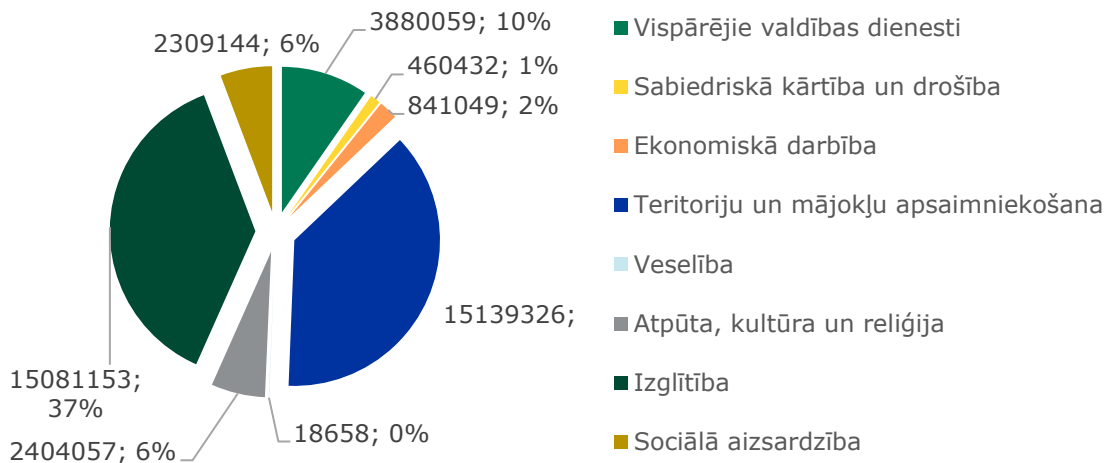
Bij. Brocēnu novada pašvaldības budžeta ieņēmumi kopā 2020. gadā – 3 939 466 EUR. Tostarp lielāko daļu sastāda nodokļu ieņēmumi - 42% (3 939 466 EUR) un transferti 41% (t.sk. 1 570 981 EUR saņemtā dotācija no pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda).

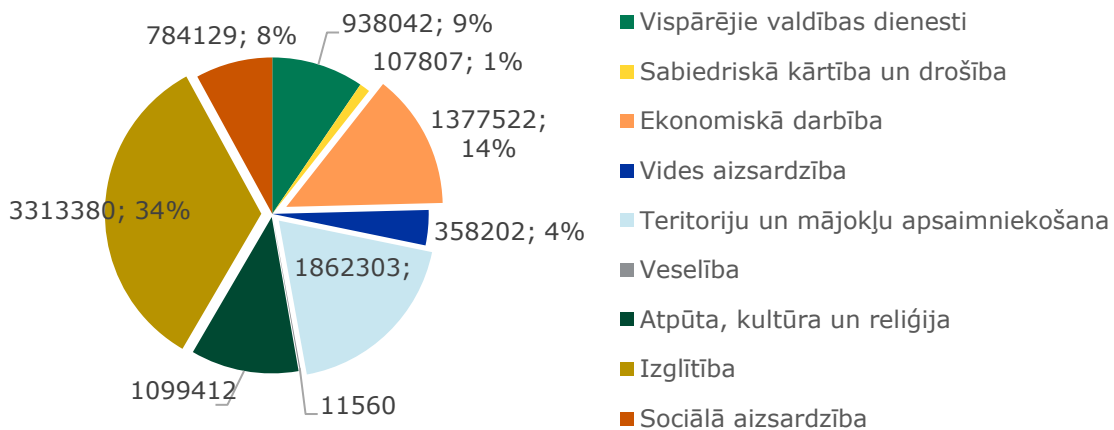
Grafiks 13: Brocēnu novada pašvaldības ieņēmumi kopā 2020. gadā (Valsts kase)

Bij. Saldus novada pašvaldības kopējie pamatbudžeta izdevumi 2020. gadā bija 40 133 878 EUR, bet Brocēnu novada pašvaldībai – 9 852 357 EUR.

Saldus novada pašvaldības lielākā daļa izdevumu tikuši novirzīti teritorijas un mājojļu apsaimniekošanai, izglītības jomai un vispārējiem valdības izdevumiem, savukārt Brocēnu novada pašvaldības - izglītības jomai, teritorijas un mājojļu apsaimniekošanas un ekonomiskās darbības jomai. Gan Saldus, gan Brocēnu novada pašvaldību 2020. gada budžetā izdevumi pārsniedz ieņēmumus.

Grafiks 14: Saldus novada pašvaldības izdevumi 2020. gadā (Valsts kase)

Grafiks 15: Brocēnu novada pašvaldības izdevumi 2020. gadā (Valsts kase)

4.3. Nozīmīgākie investīciju projekti pēdējos gados

Pēdējo 10 gadu laikā abas pašvaldības sekmīgi piesaistījušas finansējumu dažādu attīstības projektu īstenošanai. Vairākus projektus apvienotā novada teritorijā īstenojušas gan abas pašvaldības, to iestādes, kā arī kapitālsabiedrība.

Projekta nosaukums	Finansējuma saņēmējs	Kopējais finansējums, EUR	ES līdzfinansējums, EUR
Saldus ūdenssaimniecības attīstības III kārtā	SIA „Saldus komunālserviss”	2 440 788,25	1 581 600
Introducing Nature Tourism for all – UniGreen	Kurzeme plānošanas reģions	176 867,14	1 000 337,07
Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana paaugstinot pirmsskolas izglītības iestādes “Pasaciņa” ēkas energoefektivitāti	Saldus novada pašvaldība	286363,92	173159,30
Novadnieku pagasta administratīvās ēkas ar sporta zāli energoefektivitātes paaugstināšana	Saldus novada pašvaldība	290 395,88	235 580,36
Multimediju laboratorijas izveide Druvas vidusskolā	Saldus novada pašvaldība	49998,39	44998,55
Dienas centra izveide Ezerē	Saldus novada pašvaldība	20 000	18 000
Veides meža pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmas pārbūve Saldus novadā	Saldus novada pašvaldība	476336,27	87066,76
Endoskopiskās sistēmas laparoskopisko un artroskopisko operāciju veikšanai piegāde un uzstādīšana SIA “Saldus medicīnas centrs” vajadzībām	SIA “Saldus medicīnas centrs”	112 500	95 567,20
Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana ar viedajām pilsētvides tehnoloģijām Saldus pilsētā	Saldus novada pašvaldība	589470,75	406273,63
Mobilais jaunatnes darbs Brocēnu novadā	Brocēnu novada pašvaldība	3495	n/d
Skatu torņa izbūve un atpūtas vietas ierīkošana Cieceres ezera krastā	Brocēnu novada pašvaldība	80 758,33	n/d
Tirgus laukuma ierīkošana Brocēnos	Brocēnu novada pašvaldība	50 000	50 000
Skeiņparka izveide Brocēnos	Brocēnu novada pašvaldība	25 662	20 000

Tabula 9: ES fondu 2014 – 2020 periodā nozīmīgākie īstenotie pašvaldību un to kapitālsabiedrību projekti Saldus un Brocēnu novada teritorijā (www.esfondi.lv un pašvaldību sniegtā informācija)

Saldus novada pašvaldībā 2020. gadā īstenoti 14 projekti, kopsummā par EUR 4 955 966,34, bet Brocēnu novadā pabeigta 7 projektu realizācija, kopējās investīcijas EUR 1 360 688,90.⁸⁹ Līdzfinansējumu projektu īstenošanai nodrošinājuši - ES Izglītības programma "Erasmus+", Sabiedrības integrācijas fonds, Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA), Latvijas vides aizsardzības fonds (LVAFA), URBACT, Interreg Latvija – Lietuva u.c.

4.4. Plānotās tuvāko gadu ieceres

Pašvaldības regulāri aktualizē savu attīstības programmu investīciju plānus, lai nodrošinātu investīciju projektu pēctecību.

Kopumā iezīmējas, ka apvienotajai Saldus novada pašvaldībai aktuālās tuvāko gadu ieceres aptver vairākas būtiskas jomas – uzņēmējdarbībai piemērotas infrastruktūras attīstība, ceļu un ielu kvalitātes uzlabošana, publiskās inženiertehniskās infrastruktūras attīstība un modernizācija (ūdensapgāde, sadzīves kanalizācija, siltumapgāde, ielu apgaismojums u.c.), sporta, izglītības, kultūras, veselības aprūpes un sociālās infrastruktūras attīstība, publiskās ārtelpas attīstība, energoefektivitātes uzlabošana, mājokļu pieejamība u.c.

Bijušā **Saldus novadā uz 2021. gada septembri aktuālajā Investīciju plānā** paredzētas 55 pašvaldības projektu ieceres, kas īstenojamas tuvākajos gados, tai skaitā:

- Valsts un pašvaldības vienotā klientu apkalpošanas centra izveide Saldū;
- Energoefektivitātes pasākumi daudzdzīvokļu ēkām novada lauku teritorijā;
- Attīrīšanas iekārtu rekonstrukcija Rubas pagastā;
- J.Rozentāla un Bērzu ielas Druvā, Saldus pag., Saldus nov. seguma atjaunošana;
- Grants seguma ielu Saldū divkārtu virsmas apstrāde;
- Brīvības ielas pārbūve Saldū (posmā no Ezera ielas līdz Saldus pilsētas robežai);
- Striķu ielas pārbūve Saldū (posmā no Ganību ielas līdz Saldus pilsētas robežai);
- Kalnsētas ielas pārbūve posma no Jelgavas ielas līdz Kalnsētas ielai Nr.8 un stāvlaukuma izbūve Kalnsētas ielā Nr.2, Saldū, Saldus novadā;
- Nākotnes ielas un Cieceres ielas seguma sakārtošana, ietvju rekonstrukcija, stāvlaukumu izbūve;
- Kuldīgas ielas tilta pārbūve Saldus pilsētā;
- Uzņēmējdarbības vides attīstība Alejas ielā, pārbūvējot publisko infrastruktūru;
- "Muitas mājas" Ezerē ekspozīcijas modernizācija;
- Saldus sabiedriskā un vēsturiskā centra revitalizācija uzņēmējdarbības attīstībai;
- Saldus pilskalna un Saldus ezera apkārtnes labiekārtošana;
- Industriālais mantojums tūrisma attīstībai - "Pienotavas skursteņa" pārbūve par skatu torni;
- Veloceliņa izbūve Saldus - Draudzība;
- Kopīga gājēju un velosipēdu ceļa izbūve gar v/a P109 Kandava - Saldus un Jelgavas ielu posmā no Saldus pilsētas robežas līdz Zvejnieku ielai, Saldū;

⁸⁹ Pašvaldību publiskā gada pārskati 2020. gads

- Pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei Saldus novadā;
- Uzņēmējdarbības atbalsta centra "Kāre" izveide.

Bijušā **Brocēnu novada 2021. gada aktualizētajā investīciju plānā** atzīmētas vairāk kā 50 pašvaldības projektu ieceres tuvākajiem gadiem, tajā skaitā:

- Skvēra atjaunošana, izveidošana Brocēnu pilsētā;
- Atpūtas zonas plāna izstrāde Blīdenes ciema centrā;
- Vecā parka labiekārtošana Brocēnos;
- Brocēnu pilsētas pludmales labiekārtošana;
- Gājēju celiņa bruģēšana Blīdenē;
- PII "Varavīksne" un PII "Mūsmājas" pieguļošās teritorijas labiekārtojuma darbi;
- Remtes pagasta pārvaldes ēkas atjaunošana;
- Energoefektivitātes uzlabošana Brocēnu kultūras un izglītības centrā;
- Velo un gājēju ceļu izbūve;
- Pašvaldības ceļu un ielu, gājēju ietvju, caurteku, laukumu rekonstrukcija;
- Apgaismojuma izbūve novada ciemos un Brocēnu pilsētā;
- Atbalsts daudzdzīvokļu dzīvojamā fonda apsaimniekošanai;
- Kapsētu teritoriju un ar apbedījumu veikšanu saistītu ēku labiekārtošana;
- Brocēnu publiskās pirts pieejamības nodrošināšana.

4.5. Novada identitāte

Līdz ar apvienotā Saldus novada izveidi aktuāls ir jautājums gan par kopīgu apvienotā **novada identitāti** gan arī to, kā nodrošināt līdzšinējo pagastu un ciemu identitāti (t.sk. vizuālo identitāti), lai sekmētu piederības sajūtu un novada atpazīstamību. Katram no līdzšinējiem novadiem bija sava novada simbolika – **novada ģerbonis un karogs**. Savi ģerboņi un karogi ir arī vairākiem pagastiem, kas sekmē vietējās identitātes izkopšanu, tostarp arī Brocēnu pilsētai ir savs ģerbonis un karogs.

Bijušajos Saldus un Brocēnu novados tika izmantota grafiskā identitāte. Bijušajā Saldus novadā 2019. gadā izstrādāta novada tūrisma vizuālā identitāte, kā ietvaros izveidota jauna vizuālā identitāte (logo, krāsu palete, vadlīnijas zīmola lietošanai) ar vadmotīvu – **Saldus piepilda**.

Saldus novadam ir arī himna – Latvijas 100. dzimšanas dienā par Saldus novada himnu oficiāli tiks apstiprināta saldenieku Ērika Ķīģeļa un Māra Čaklā dziesma "Saldus saule".

Vizuālā identitāte ir tikai viena no novada identitāti veidojošām sastāvdaļām. Tik pat būtiska ir kultūrvide, kultūrvēsturiskais mantojums, tradīcijas, publiskās ārtelpas objekti, kopienu aktivitātes, izglītības u.c. pašvaldības iestādes, kas kopā rada novada identitāti un piederības sajūtu tam. Apvienotā novada izveidē svarīgi saglabāt gan līdzšinējās novadu (t.sk. pagastu un pilsētu) **vēsturiskās identitātes un tradīcijas**, kā arī radīt un izkopt jaunas, sekmējot vienotības un piederības sajūtu. Turpināma pilsētu, pagastu, ielu u.c. svētku, pasākumu organizēšana, kas vērsti uz vietējo sabiedrību un ir platforma, lai satiktos, iepazītos un veidotu kontaktus.

Saldus novada ģerbonis

Saldus novada karogs

Brocēnu novada ģerbonis

Brocēnu novada karogs

Brocēnu pilsētas ģerbonis

Brocēnu pilsētas karogs

Attēls 23: Saldus un Brocēnu novada simbolika – ģerboņi un karogi

Saldus piepilda

Attēls 20: Saldus novada vizuālā identitāte – Saldus piepilda

4.6. Sadarbība

Apvienotā Saldus novada pašvaldība ir iesaistīta vairākās biedrībās un nodibinājumos:

- Latvijas Pašvaldību savienība,
- Kurzemes tūrisma asociācija,
- Saldus rajona attīstības biedrība,
- Latvijas pašvaldību izpilddirektoru asociācija,
- Saldus basketbola klubs,
- Latvijas Personāla Vadišanas Asociācija,
- Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociācija,
- Latvijas Piļu un muižu asociācija,
- Reģionālo attīstības centru apvienība,

- Latvijas Vieglatlētikas savienība,
- Latvijas Orientēšanās federācija,
- Latvijas Basketbola savienība,
- Latvijas Futbola federācija,
- Latvijas Svarcelšanas klubu apvienība,
- Latvijas Cīņas federācija;
- Dzimtsarakstu nodaļu darbinieku asociācija,
- Latvijas Galda tenisa federācija,
- Iekšējo auditoru institūts,
- OECD Iekšējo auditoru alianse.

Dome ir kapitāldaļu turētājs vienā privātā kapitālsabiedrībā: SIA "Brocēnu sporta centrs".

Starptautu un starptautisko saišu stiprināšanai abas līdzšinējas pašvaldības sadarbojas gan ar citām Latvijas, gan ārvalstu pašvaldībām:

• Lidingo (Zviedrija),	• Paide (Igaunija),
• Liderbah Am Taunus (Vācija),	• Volda (Norvēģija),
• Villebon sur Yvette (Francija),	• Novareni (Lietuva),
• Sergejev Posad (Krievija),	• St.Andre (Austrija),
• Stargard Szczecinski (Polija),	• Ludza (Latvija),
• Las Rozas del Madrid (Spānija),	• Tskaltubo (Gruzija),
• Mažeiki (Lietuva),	• Florești (Moldova),
• Šilute (Lietuva),	• Bričeni pilsēta (Moldova).
• Telšu rajona Ruškēnu ciems (Lietuva),	

Kā pēdējais, 2020. gada 12. janvārī tika parakstīts sadarbības līgums starp Saldus novada pašvaldību un Bahmutas (Bakhmut) pašvaldību Ukrainā, Doņeckas apgabalā, kuras teritorija šobrīd atrodas karadarbības dzeltenajā zonā.

Ciešākā sadarbība ir ar Lietuvas pašvaldībām, piemēram, 2020. gadā jau sesto reizi Saldus novada Ezerē notika starptautiskais Pierobežas festivāls "Citā gaismā", ko rīkoja nevalstiskās organizācijas sadarbībā ar Saldus novada pašvaldību un Ezeres pagasta pārvaldi. Festivālā tika pausta latviešu un lietuviešu tautu tradicionālā kultūra – dziesmas, instrumentālā mūzika un citas kultūras izpausmes formas. Īpašs uzsvars tika likts uz robežtilta 60. gadadienu.

Līdz ar apvienotā Saldus novada izveidi būtu aktualizējami sadarbības līgumi, kā arī pārskatāmas sadarbības jomas, stiprinot līdzšinējo sadarbību un pieredzes apmaiņu. Īpaši svarīgi turpināt sadarbību ar **Lietuvas Republikas pašvaldībām**, lai sekmētu pārrobežu sadarbības projektu īstenošanu un kopīgu interešu teritoriju attīstību.

 Saldus novads

Saldus novada sadraudzības pašvaldības:

1 Lidingo (Zviedrija)	7 Mažeiki (Lietuva)	13 St.Andre (Austrija)
2 Liderbah Am Taunus (Vācija)	8 Šilute (Lietuva)	14 Ludza (Latvija)
3 Villebon sur Yvette (Francija)	9 Telšu rajona Ruškēnu ciems (Lietuva)	15 Tskaltubo (Gruzija)
4 Sergejev Posad (Krievija)	10 Paide (Igaunija)	16 Florești (Moldova)
5 Stargard Szczecinski (Polija)	11 Volda (Norvēģija)	17 Bričeni pilsēta (Moldova)
6 Las Rozas del Madrid (Spānija)	12 Nevarenai (Lietuva)	18 Bahmuta (Ukraina)

Attēls 21: Saldus novada sadraudzības pašvaldības

5. Globālās un vietējās tendences

5.1. Globālās tendences

Globālo tendenču vidū pēdējos gados dominē dažādi izaicinājumi un aktualitātes kā:

- sabiedrības veselība,
- klimata pārmaiņas,
- sabiedrības novecošanās,
- vietējo kopienu attīstība un pilsoniskā aktivitāte,
- inovācija un digitālā transformācija,
- laba pārvaldība un efektīva komunikācija,
- iekļaujoša sabiedrība un nevienlīdzības mazināšana,
- urbanizācija (iedzīvotāju pārcelšanās no laukiem uz pilsētām) un iedzīvotāju skaita sarukšana (t.sk. Baltijas valstīs un Latvijā),
- mobilitāte (pārvietošanās iespējas),
- izglītība (prasmes un zināšanas) visos vecumos.

Neatkarīgi no globālām tendencēm, kas tieši ietekmē arī vietējās tendences Latvijā, īpaši būtiski jaunajā Saldus novadā ir nodrošināt **labu pārvaldību**, t.sk. ņemot vērā to, ka apstākļi, kuros dzīvojam raksturo nepastāvība, nenoteiktība, sarežģītība un neskaidrība.

Valsts pārvaldes iekārtas likums nosaka, ka valsts pārvalde savā darbībā ievēro labas pārvaldības principu. Tas ietver atklātību pret privātpersonu un sabiedrību, datu aizsardzību, taisnīgu procedūru īstenošanu saprātīgā laikā un citus noteikumus, kuru mērķis ir panākt, lai valsts pārvalde ievērotu privātpersonas tiesības un tiesiskās intereses. Nozīmīgas tēmas labas pārvaldības kontekstā ir **digitālā transformācija, datos un pierādījumos balstīti lēmumi, pakalpojumu pieejamība un publisko pakalpojumu pārveide** (balstoties dizaina domāšanā), **iekļaujoši risinājumi**, efektīva, skaidra, vienkārša **komunikācija**. Aktuāla ir **datu aizsardzība, digitālā drošība, sabiedrības līdzdalības iespējas** un koprade, efektīva darba organizēšana, inovācija (process) un inovācijas (ieviesti risinājumi).

Globālo tendenču kontekstā svarīgi apskatīt arī labo praksi **publiskās ārtelpas attīstībā**, ņemot vērā iedzīvotāju nemainīgo pieprasījumu pēc publiskās ārtelpas pilnveidojumiem.

Labu publisko ārtelpu definē vairāki elementi: kopīga vietas vīzija, vietas estētika, socializēšanās un tikšanās iespēju nodrošināšana, vietas pieejamība ikvienam, komforts un elastība, kā arī drošība un radošuma elementi.

Telpiskajā attīstībā būtiski pievērst uzmanību arī šādiem faktoriem:

- **Bibliotēku kā kopienu un pakalpojumu centru attīstība**, kas par tādiem var kļūt, perspektīvā samazinoties citu publisko pakalpojumu nodrošinājumam lauku teritorijās un koncentrējot tos bibliotēkā, kā arī veidojot tās par vietām, kur iespējams satikties un socializēties sabiedrībai;

- **Cienu attīstības plānu izstrāde un viedo cienu attīstība**, lai veicinātu apdzīvoto vietu attīstību, detalizēti apkopojot un analizējot iedzīvotāju vajadzības, problēmas, veicinot vietējās kopienas rūpes pret vietu, izstrādājot skaidras un definējamas rīcības un projektu idejas, kas kopējā novada plānošanas dokumentos lielāka mēroga dēļ nav iekļautas;
- Vidēja termiņa nozaru **tematisko plānošanas dokumentu izstrāde** – detalizēti apkopot un analizēt jomas, to vajadzības, izstrādājot skaidras un definējamas rīcības un projektu idejas konkrētās nozarēs un jomās, kas kopējā novada attīstības plānošanas dokumentos lielāka mēroga dēļ nav iekļautas. Ieteicams izstrādāt šādu nozaru tematiskos plānus vismaz transportam, izglītībai, kultūrai, sportam, sociālai jomai;
- **Līdzdalības budžeta ieviešana**, Saldus novada attīstības programmas investīciju plānā nosakot tematiskos virzienus, kas darbojas pēc šāda principa – sabiedrība izvēlas sev svarīgākās idejas, projektus, ko pašvaldība gada laikā par budžeta līdzekļiem īsteno;
- **Mājokļu politikas** attīstība, kas ietver jaunu mājokļu plānošanu un būvniecību, kā arī esošo rekonstrukciju, kur pašvaldībai ir būtiska loma – sekmēt publisko un privāto partnerību, izmantot valsts atbalsta instrumentus īres mājokļu būvniecībai, mudināt iedzīvotājus un apsaimniekotājus veikt energoefektivitātes pasākumus u.c. aktivitātes, kas uzlabo dzīves kvalitāti un sniedz iespēju ienākt jauniem iedzīvotājiem;
- **Sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu attīstība**, kas uzsākta deinstitucionalizācijas aktivitāšu ietvaros, taču turpināma un veicināma arī nākotnē;
- **Sociālās uzņēmējdarbības** veicināšana, kas ar savu darbību risina kādu sociālo problēmu vai rada labumu sabiedrībai;
- **Sakaru infrastruktūras un pakalpojumu attīstība**, lai sekmētu nodarbinātību un dzīves kvalitātes paaugstināšanu – platjoslas izvēršanas veicināšana "vidējās jūdzes" un "pēdējās jūdzes" elektronisko sakaru tīkla infrastruktūras attīstīšanā un sadarbības attīstība ar elektronisko sakaru komersantiem.

Kopumā globālās un vietējās tendences ņemtas vērā arī **nacionāla un reģionāla līmeņa plānošanas dokumentos**, paredzot ļoti daudz attīstības virzienus un uzdevumus pašvaldībām.

Izstrādājot jaunus Saldus novada attīstības plānošanas dokumentus, būtiski ņemt vērā gan nacionāla, gan reģionāla līmeņa noteiktos attīstības virzienus, gan arī nodrošināt **attīstības plānošanas pēctecību**, gan arī sekot līdzi aktuālajām tendencēm un labajai praksei telpiskajā un stratēģiskajā plānošanā.

Īpaši būtiski nodrošināt sabiedrības līdzdalības iespējas, lai paaugstinātu varbūtību, ka attīstības plānošanas dokumenti ir pēc iespējas aktuālāki arī no iedzīvotāju un uzņēmēju skatupunkta.

Saldus novada attīstības plānošanas dokumentos būtiski ņemt vērā arī **ANO noteiktos 17 ilgtspējīgas attīstības mērķus**.

Attēls 22: Globālie ANO ilgtspējīgas attīstības mērķi (Attēla avots: UNESCO LNK)

5.2. Nacionālās prioritātes

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam, kas ir hierarhiski augstākais attīstības plānošanas dokuments Latvijā, izvirza septiņas galvenās prioritātes:

- kultūras telpas attīstība,
- ieguldījumi cilvēkkapitālā,
- paradigmas maiņa izglītībā,
- inovatīva un ecoefektīva ekonomika,
- daba kā nākotnes kapitāls,
- telpiskās attīstības perspektīva,
- inovatīva pārvaldība un sabiedrības līdzdalība.

Nacionālais attīstības plāns 2027. gadam (NAP2027) izvirza vairākus stratēģiskos mērķus un prioritātes:

- Stipras ģimenes, veseli un aktīvi cilvēki,
- Zināšanas un prasmes personības un valsts izaugsmei,
- Uzņēmumu konkurētspēja un materiālā labklājība,
- Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība,
- Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei, kā arī
- Vienota, droša un atvērta sabiedrība.

NAP2027 pašvaldības noteiktas kā līdzatbildīgās iestādes daudzos dažādu rīcības virzienu uzdevumos, piemēram, ģimeņu labklājības veicināšana, labvēlīgu apstākļu radīšana ģimenes un darba dzīves saskaņošanai, pirmsskolas izglītības, bērnu aprūpes un organizēta brīvā laika pakalpojumu pieejamības uzlabošana, remigrācijas veicināšana, sociālās politikas plānošanas, uzraudzības un novērtēšanas stiprināšana, nabadzības, materiālās nenodrošinātības un ienākumu nevienlīdzības mazināšana.

Pašvaldības līdzatbildības uzdevums ir darba ar jaunatni nozīmes un veidu paplašināšana un stiprināšana, izcilu pedagogu sagatavošana, piesaiste, noturēšana un efektīva profesionālā pilnveide, vispārējās izglītības iestāžu mācību procesa kvalitātes paaugstināšana, vides pielāgošana izglītības iestādēs, digitālās transformācijas sekmēšana uzņēmējdarbībā, aktīvās darba tirgus politikas attīstīšana, motivēt arvien lielāku iedzīvotāju daļu iesaistīties uzņēmējdarbībā.

Pašvaldībām paredzēta līdzatbildības loma arī šādos uzdevumos: klimata pārmaiņu ietekmju mazināšana, augstas un labas kvalitātes virszemes un pazemes ūdensobjektu īpatsvara palielinājuma panākšana, atkritumu rašanās un apglabājamo atkritumu samazināšana un atkritumu pārstrādes un reģenerācijas īpatsvara palielināšana, vēsturiski piesārņoto vietu sanācijas un revitalizācijas pasākumu īstenošana uzlabotas vides kvalitātes, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas pasākumu integrēšana tautsaimniecības nozarēs, transporta sistēmas pilnveidošana.

NAP2027 nosaka, ka pašvaldības ir līdzatbildīgas šādos uzdevumos: mūsdienu tehnoloģiju un racionālas, resursu efektīvas, lietotājoorientētas un atvērtas pārvaldības ieviešana, fiziskās un digitālās vides pieejamības un piekļūstamības palielināšana valsts un pašvaldību infrastruktūrā, vietējās mobilitātes nodrošināšana nodarbinātībai un pakalpojumu saņemšanai, mājokļu kvalitātes paaugstināšana, sabiedrības izglītošana un informēšana par fizisko aktivitāšu iespējām, kultūras mantojuma, sporta tradīciju un vērtību saglabāšana un nodošana nākamajām paaudzēm. Tāpat noteikti citi uzdevumi, kas skar pašvaldību darbību: nacionālās identitātes apziņas stiprināšana dažādām iedzīvotāju grupām, gudras, efektīvas un atvērtas pārvaldības īstenošana visos publiskās pārvaldes procesos, cilvēku rīcībspējas stiprināšana apdraudējuma gadījumos u.c. uzdevumos.

Konkrētākas aktivitātes detalizētas arī dažādos nacionāla līmeņa nozaru rīcībpolitiku plānošanas dokumentos (piemēram, Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021. - 2027. gadam), kuru uzstādījumi jāņem vērā arī apvienotā Saldus novada attīstības plānošanas dokumentos.

VARAM izstrādātās **Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021. - 2027. gadam**⁹⁰ detalizē Nacionālā attīstības plāna 2021. - 2027. gadam uzstādījumus, rīcības virzienus un uzdevumus reģionālajā politikā. Dokumentā izvirzīti divi apakšmērķi – uzņēmējdarbības vides uzlabošana reģionos un pakalpojumu efektivitātes uzlabošana reģionos. Reģionālās ekonomikas attīstībā būtiska loma ir tieši pašvaldībām kā vietējās attīstības līderiem, kas (sadarbībā ar komersantiem) veido uzņēmējdarbībai labvēlīgu vidi, tādējādi noņemot slogu komersantam veikt ieguldījumus infrastruktūrā un dodot iespēju komersantam novirzīt investīcijas produkta attīstībai.

⁹⁰ Ministru kabineta rīkojums Nr.587 "Par Reģionālās politikas pamatnostādņēm 2021.-2027. gadam" 26.11.2019.

Pamatnostādnēs uzsvērtā viedo risinājumu nozīme teritoriju attīstībā un ka teritorijas attīstības plānošanas dokumenti kalpo par pamatu investīciju piesaistei. Reģionālās politikas īstenošanai izvirzītie mērķi paredz īstenot pasākumus vairākos rīcības virzienos:

- Vietas sagatavošana **uzņēmējiem** un to produktivitāte;
- **Cilvēkkapitāla piesaiste** reģionos;
- **Pakalpojumu nodrošināšana** reģionos atbilstoši demogrāfiskajiem izaicinājumiem;
- **Sasniedzamība un dzīves vide** reģionos;
- Plānošanas reģionu un pašvaldību administrācijas **darba efektivitāte**.

Saskaņā ar VARAM aplēsēm īpaši nozīmīgi jaunajā plānošanas periodā pašvaldībām svarīgi likt akcentus uz **uzņēmējdarbības attīstību, klimata pārmaiņu politiku un informācijas un komunikācijas tehnoloģijām** (IKT)⁹¹.

2021. - 2027. gada Eiropas Savienības fondu plānošanas periodā Latvija ir izvirzījusi sešus galvenos virzienus, kas ietverti arī NAP2027:

- **Viedāka Eiropa** – paredz inovatīvas un viedas ekonomiskās pārmaiņas, pētniecības un prasmju attīstīšanu, atbalstu uzņēmējdarbībai un digitalizācijai, tai skaitā digitālajai savienojamībai.
- **Zaļāka Eiropa**, virzoties uz klimatneitralitāti, pielāgojoties klimata pārmaiņām un īstenojot vides aizsardzības politiku.
- **Savienotāka Eiropa** – droša, ilgtspējīga un pieejama transporta attīstība.
- **Sociālāka Eiropa**, nodrošinot vienādas iespējas un piekļuvi izglītībai, veselības aprūpei un darba tirgum, kā arī taisnīgus darba nosacījumus, sociālo aizsardzību un iekļaušanu.
- **Iedzīvotājiem tuvāka Eiropa**, veicinot ilgtspējīgu un līdzsvarotu reģionu attīstību.
- Atbalsts sociālekonomisko grūtību risināšanai saistībā ar pārkārtošanos uz **klimatneitralitāti**.

Kopumā Latvijas ekonomikas attīstībai nākamo septiņu gadu laikā būs pieejams apmēram 4,4 miljardu eiro liels ES fondu finansējums (Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Kohēzijas fonds, Eiropas Sociālais fonds).⁹²

Vēl būs pieejams Taisnīgas pārkārtošanas fonds (192 milj. EUR finansējums Latvijā), Eiropas Teritoriālās sadarbības programma (49,76 milj. EUR finansējums Latvijā) u.c. atbalsta programmas⁹³.

Kā ekonomisku atbildi uz Covid-19 pandēmijas radītajiem izaicinājumiem Eiropas Komisija (EK) 2021. gada pirmajā pusē izveidoja Eiropas Atveseļošanas fondu, kas ļaus Atveseļošanās un noturības mehānisma ietvaros veikt pirmās reformas un

⁹¹ VARAM 11.03.2021 tiešsaistes seminārs "Aktualitātes pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādē"

⁹² ES investīcijas 2021.- 2027. gads, www.esfondi.lv

⁹³ ES investīcijas 2021.- 2027. gads, www.esfondi.lv

investīcijas no 1,82 miljardu eiro lielā Latvijai apstiprinātā fonda budžeta. Latvijas Atveseļošanas fonda plāns aptver plašu, savstarpēji pastiprinošu reformu un investīciju kopumu. Tas palīdzēs efektīvi atrisināt daudzus ekonomiskus un sociālus izaicinājumus tādās jomās kā veselības aprūpe, izglītība un prasmes, sociālā iekļaušana, pētniecība un inovācijas, izmaksu ziņā pieejami mājokļi, valsts pārvalde, uzņēmējdarbības vide, kā arī cīņa ar ēnu ekonomiku un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju. Īpašs uzsvars plānā ir uz pasākumiem, kas nodrošina pāreju uz digitālu un klimatam draudzīgu ekonomikas modeli, ieviešot strukturālās reformas un risinot sociālos un cilvēkkapitāla attīstības jautājumus. Plāns vērsts uz Latvijas konkurētspējas nodrošināšanu Eiropas un globālajos tirgos, tā veicinot iedzīvotāju labklājību ilgtermiņā. Fonda ieguldījumi būs nozīmīgi iekļaujošas sabiedrības stiprināšanā, mazinot nevienlīdzību, uzlabojot izglītības un veselības sistēmas, kā arī pieeju valsts un pašvaldības pakalpojumiem.⁹⁴

5.3. Reģionālās prioritātes

Apvienotais Saldus novads ietilpst Kurzemes plānošanas reģionā. Administratīvi teritoriālās reformas rezultātā 2021. gada jūlijā Kurzemes reģionā tika izveidotas 8 pašvaldības – divas valstspilsētas – Liepāja un Ventspils, un 6 novadi – Dienvidkurzemes (apvieno bijušos Aizputes, Durbes, Grobiņas, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas un Vaiņodes novadus), Kuldīgas (apvieno bijušos Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novadus), **Saldus (apvieno bijušos Brocēnu un Saldus novadus)**, Talsu (apvieno bijušos Dundagas, Mērsraga, Rojas un Talsu novadus) un Tukuma (iepriekš ietilpa Rīgas plānošanas reģionā, bet pieņēma lēmumu pievienoties Kurzemes plānošanas reģionam, šobrīd apvieno bijušos Engures, Jaunpils, Kandavas un Tukuma novadus) un Ventspils novads⁹⁵.

Kurzemes plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015. - 2030. gadam Saldus definēta kā viena no attīstības centru funkcionālā tīkla balstiem. Vienlaikus šī pilsēta sadarbībā ar Kuldīgu, Talsiem un Saldu nodrošina reģiona specializēšanos konkurētspējīga tranzīta un loģistikas biznesa jomā, kā arī tehnoloģiski modernā pārtikas produkcijas ražošanā, zvejniecībā un tūrismā. Brocēni definēti kā viens no novada nozīmes attīstības centriem. Ap vairākām pilsētām, tostarp Saldu, veidojas aglomerācijas, kas ietver tuvākās apdzīvotās vietas ar funkcionāli saistītu struktūru. Nosacīti to var iezīmēt ar sabiedriskā transporta 15 minūšu sasniedzamību. Īpaši izteikta ir Saldus – Brocēnu aglomerācija, aptverot lauku teritorijas ar izteiktu funkcionālu saikni. Iedzīvotāju koncentrācija šajos centros ir labs pamats turpmākai attīstībai⁹⁶.

2021. gada sākumā sagatavota **Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2021. – 2027. gadam (1. redakcija)**, kur KPR ilgtermiņa prioritāšu sasniegšanai un prioritāro nozaru attīstībai "Kurzeme 2027" ir noteiktas integrētas vidēja termiņa attīstības prioritātes, kuru integrēta ieviešana nodrošinās "Kurzeme 2030" Stratēģisko mērķu un vīzijas sasniegšanu:

- Dinamiskas zināšanas,

⁹⁴ Atveseļošanas fonds Latvijā

⁹⁵ Avots: kurzemesregions.lv

⁹⁶ Kurzemes plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015. - 2030. gadam

- Izaugsmes ekonomika,
- Zaļā un droša attīstība,
- Ilgtspējīga mobilitāte,
- Pievilcīga dzīves vide,
- Sociālā iekļaušana,
- Kultūras potenciāls,
- Aktīva sabiedrība (horizontālā prioritāte).

Attēls 23: Kurzemes attīstības vīzija, stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa attīstības prioritātes (avots: Kurzemes plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015.-2030.gadam)

5.4. Līdzšinējo novadu attīstības plānošanas dokumenti

Saldus novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2013. - 2038. gadam⁹⁷ ir definēta novada vīzija jeb Saldus novads 2038.gadā, nosakot, ka "Saldus novads - aktīvs ekonomikas centrs, kurā pieejami izglītības, veselības, sociālie, kultūras un citi pakalpojumi. Novadā dzīvo izglītoti, radoši, veselīgi iedzīvotāji, kas ir sociāli nodrošināti un aktīvi līdzdarbojas novada sabiedriskajā dzīvē. Saldus novadā ir attīstīta daudzveidīga uzņēmējdarbība. Kvalitatīva, droša un labai draudzīga dzīves vide rada daudzveidīgas dzīves un atpūtas iespējas. Saldus ir radoša pilsēta, vieta, kur dzīvot, strādāt, attīstīties un īstenot savus mērķus".

Lai sasniegtu novada vīziju, ir izvirzīti trīs stratēģiskie mērķi (SM), kas balstīti uz sabiedrības, ekonomikas un dzīves vides attīstību:

- SM1 Dzīvot - veidot visiem novada iedzīvotājiem pievilcīgu dzīves telpu ar kvalitatīviem pakalpojumiem.

⁹⁷ Saldus novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. - 2038. gadam

- SM2 Strādāt - veicināt ekonomisko stabilitāti un attīstību, izmantojot pieejamos resursus, potenciālu un investīciju piesaisti.
- SM3 Atpūsties - veidot sakoptu un daudzveidīgu vidi atpūtai vietējiem iedzīvotājiem, ciemiņiem un tūristiem.

Saldus novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2038. gadam tiek noteiktas ilgtermiņa prioritātes (IP), lai veicinātu novada vīzijas un stratēģisko mērķu sasniegšanu.

Mērķa SM1 Dzīvot- sasniegšanai izvirzītas prioritātes:

- IP 1 Visiem pieejama veselības aprūpe;
- IP 2 Sociālā palīdzība un aizsardzība ;
- IP 3 Pieejama kvalitatīva vispārējā, profesionālā, interešu un mūžizglītība;
- IP 4 Dzīves kvalitātes uzlabošana.

Mērķa SM 2 Strādāt - sasniegšanai izvirzītas prioritātes:

- IP 1 Moderna un kvalitatīva inženiertehniskā infrastruktūra;
- IP 2 Konkurētspējīga uzņēmējdarbība;
- IP 3 Sasniedzamība.

Mērķa SM3 Atpūsties - sasniegšanai izvirzītas prioritātes:

- IP 1 Apzināts un sakopts kultūrvēsturiskais mantojums;
- IP 2 Dabas daudzveidība un resursi;
- IP 3 Kultūras un sporta aktivitātes;
- IP 4 Sabiedriskās organizācijas.

Ņemot vērā Saldus novadā pieejamos resursus un tautsaimniecības nozaru tradīcijas un līdzšinējo attīstību, novada galvenās specializācijas jomas ir lauksaimniecība, mežsaimniecība un ražošana – pārtikas ražošana, metālapstrāde, kokapstrāde un ieguves rūpniecība.

Brocēnu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014. - 2030. gadam⁹⁸ definēta vīzija - Brocēnu novads 2030. gadā – DRAUDZĪGA, SAKOPTA UN LABI PĀRVALDĪTA VIDE DARBAM, IKDIENAI UN ATPŪTAI”.

Lai sasniegtu vīziju ir izvirzīti **4 stratēģiskie mērķi**:

- SM1 Izglītota, veselīga, aktīva un patriotiska sabiedrība;
- SM2 Pilnvērtīga un sakārtota dzīves vide;
- SM3 Uz vietējo resursu izmantošanu balstīta ekonomika;
- SM4 Labi pārvaldīta pašvaldība.

Katram stratēģiskajam mērķim noteikta ilgtermiņa prioritāte:

- IP1 Izglītības, sporta, kultūras iestāžu nodrošinājums;
- IP2 Komfortabls dzīvojamais fonds, sakārtota tehniskā infrastruktūra;
- IP3 Uzņēmējdarbības vides attīstība;
- IP4 Profesionāla uz vietējo sabiedrību orientēta pašvaldība.

⁹⁸ Brocēnu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014. - 2030. gadam

Teritorijas specializācija ir ekonomiskās darbības veidi, kas ilgtermiņā varētu veidot novada uzņēmējdarbības vides struktūru.

Abas līdz 2021. gadam pastāvošās pašvaldības vidēja termiņa stratēģiskus uzstādījumus noteica līdzšinējās attīstības programmās: **Saldus novada attīstības programmā 2013. – 2020. gadam** un **Brocēnu novada attīstības programmā 2014. - 2021. gadam**.

Vidēja termiņa stratēģiskie mērķi	Rīcības virziens
VP1. Izglītotas, radošas, veselīgas, sociāli nodrošinātas un aktīvas sabiedrības veidošana (Ssabiedrība)	RV1.1. Visa līmeņa izglītības pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana RV1.2. Veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana, sociālās atstumtības mazināšana RV1.3. Kultūras dzīves attīstības veicināšana RV1.4. Sporta, brīvā laika pavadīšanas iespēju, pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana RV1.5. Atpūtas un tūrisma iespēju pilnveidošana
VP2. Mūsdienīgas, konkurētspējīgas un drošas uzņēmējdarbības vides attīstība un dažādotos ekonomikas veicināšana (Uzņēmējdarbība)	RV2.1. Komerccdarbības vides uzlabošana un attīstība RV2.2. Lauku teritorijas attīstības nodrošināšana
VP3. Pievilcīgas, sasniedzamas un dabai draudzīgas dzīves, darba un atpūtas telpas veidošana un attīstība (V-Vide)	RV3.1. Novada infrastruktūras renovēšana, būvniecība un attīstība un sasniedzamības uzlabošana RV3.2. Vides piesārņojuma samazināšanas, dabas saudzējošas infrastruktūras un mājokļu attīstība
VP4. Efektīvas publiskās pārvaldes darbība (P-Pārvaldība)	RV4.1. Novada pārvaldes kapacitātes stiprināšana un novada tēla popularizēšana

Tabula 10: Saldus novada attīstības programma 2013. – 2020. gadam kopsavilkums par stratēģiskajiem uzstādījumiem

Vidēja termiņa stratēģiskie mērķi	Rīcības virziens
VTP1 Piederība savam novadam un cilvēkresursu prasmes	RV1.1 Kopējā novada identitāte RV1.2 Izglītība RV1.3 Kultūra, sports un veselīgs dzīvesveids RV1.4 Sociālie pakalpojumi, veselības aprūpe un drošība
VTP2 Dzīves telpas un mobilitātes attīstība	RV2.1 Transporta infrastruktūra RV2.2 Komunālā saimniecība un energoefektivitāte RV2.3 Dabas resursu aizsardzība RV2.4 Publiskā ārtelpa
VTP3 Uzņēmējdarbības atbalsta instrumenti	RV3.1 Uzņēmējdarbības vide un sadarbība RV3.2 Tūrisms
VTP4 Paaugstināt pārvaldības kapacitāti	RV4.1 Pārvaldība un sadarbība

Tabula 11: Brocēnu novada attīstības programma 2014. - 2022. gadam kopsavilkums par stratēģiskajiem uzstādījumiem

5.5. Kaimiņu pašvaldības

Apvienotā Saldus novads atrodas Latvijas dienvidrietumu daļā. Dienvidos tas robežojas ar Lietuvas Republiku, rietumos – ar Dienvidkurzemes un Kuldīgas novadiem, ziemeļu un ziemeļaustrumu daļā – ar Kuldīgas un Tukuma novadiem, austrumu un dienvidaustrumu daļā – ar Dobeles novadu.

Līdz ar administratīvi teritoriālās reformas īstenošanu, jaunie attīstības plānošanas dokumenti apvienotajām pašvaldībām uz apvienotā Saldus novada pašreizējās situācijas analīzes laiku nav izstrādāti, tad tiek pieņemts, ka šo kaimiņu pašvaldības ievēros pēctecības principu attīstības plānošanā, līdz ar to tiek apskatīti ilgtermiņa uzstādījumi līdz 2021. gada 1.jūlijam pastāvošo kaimiņu pašvaldībām - Kuldīgas, Tukuma un Dobeles novadiem.

Pašvaldība līdz 2021.gada 1.jūlijam	Ilgtermiņa stratēģiskie mērķi	Teritorijas specializācija
Kuldīgas novads Kuldīgas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.-2030.gadam	1) Uzturēt un paaugstināt cilvēku potenciālu novadā; 2) Uzlabot teritorijas sasniedzamību, izkopt)pilsētas, lauku un dabas vidi, un saglabāt tās vērtības; 3) Veicināt daudzveidīgas saimnieciskās aktivitātes, kas rada raksturīgus un atpazīstamus produktus un pakalpojumus 4) Stiprināt novada lomu reģionālā, nacionālā un starptautiskā kontekstā un veicināt tā atpazīstamību, iedzīvotāju, investīciju un tūristu piesaisti.	Tradicionālās Kuldīgas novada specializācijas jomas ir meža nozare (mežsaimniecība, mežsaimniecība, kokrūpniecība, ar tām saistītie pakalpojumi), lauksaimniecība un tās produktu! pārstrāde un vieglā rūpniecība. Arvien lielāku lomu novada, it īpaši Kuldīgas pilsētas specializācijā, ieņem tūrisms, pakalpojumi plašākai teritorijai un radošās industrijas.
Tukuma novads Tukuma novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2033. gadam	1) Vienota un atvērta, izglītota un aktīva sabiedrība, kam nodrošinātas daudzveidīgas augstas kvalitātes attīstības iespējas; 2) Daudzveidīga, uz novada vērtībām balstīta, jaunievedumiem atvērta, Latvijas un starptautiskajā tirgū konkurētspējīga uzņēmējdarbība; 3) Pievilcīga, ērta un harmoniska dzīves, darba un brīvā laika pavadīšanas vieta; 4) Labi atpazīstams novads ar sadarbību sekmējošu, modernu pašvaldību.	Tukuma novada specializācijas nozares ir transporta un sakaru mežgls/loģistika, apstrādes rūpniecība(pārtikas rūpniecība, vieglā rūpniecība, kokapstrāde, būvmateriālu ražošana, metālapstrāde), agrobizness, tūrisma un brīvā laika pavadīšana. Novada specializācija pamatojas uz novada tradicionālajām nozarēm un uz aktīvāku novada konkurētspējas priekšrocības un vērtību izmantošanu.
Dobeles novads Dobeles novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2021.-2045. gadam	1) Pilnvērtīga un labklājīga vieta cilvēka dzīvei; 2) Ekonomiski spēcīgs novads; 3) Tīra, bioloģiski daudzveidīga un ilgtspējīga vide.	Nosakot novada specializāciju, ņemtas vērā atšķirības starp Dobeles pilsētu un pagastu teritorijām. Dobeles pazīstama kā lielu, spēcīgu, ar ilggadīgu pieredzi bagātu uzņēmumu pilsēta, kur tiek attīstīta dažādu produkcijas veidu ražošana, galvenokārt - ķīmiskā rūpniecība, lauksaimniecības produktu pārstrāde un tekstilrūpniecība.

Tabula 12: Kaimiņu pašvaldību spēkā esošo ilgtspējīgu attīstības stratēģiju kopsavilkums (līdz 01.07.2021. esošie novadi)

6. Sabiedrības viedoklis par attīstību

Jaunizveidotā Saldus novada iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujās, kuras tika organizētas no 2021. gada 11. marta līdz 11. aprīlim, kopā piedalījās 828 respondenti (t.sk. 785 respondenti iedzīvotāju aptaujā un 43 respondenti uzņēmēju aptaujā).

Abas aptaujas tika organizētas ar mērķi nodrošināt sabiedrības līdzdalību attīstības plānošanas dokumentu (ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un attīstības programmas) izstrādes sākuma posmā, lai noskaidrotu iedzīvotāju un uzņēmēju viedokļus par jaunā novada attīstību.

Iedzīvotāju aptaujas respondenti visbiežāk **lepojas** ar teritorijas dabas vērtībām un sakoptību, t.sk. dažādām labiekārtotām vietām un īstenotajiem attīstības projektiem. Īpaši bieži norādīts uz pilsētvides attīstību gan Brocēnos, gan Saldū, uzsverot straujo attīstību pēdējos gados. Bieži iedzīvotāji izceļ uzņēmējdarbību, kā arī norāda, ka lepojas ar izglītības iestādēm, sporta dzīvi un kultūru. Visbiežāk iedzīvotājiem **pietrūkst** dažādu publiskās ārtelpas pilnveidojumu, atsevišķu pakalpojumu labākas pieejamības un kvalitātes, kā arī ceļu un ielu infrastruktūras sakārtošana. Tāpat bieži norādīts uz aktīvākas kultūras dzīves un izklaides iespēju trūkumu (t.sk. to, ka pietrūkst kultūras nama Saldus pilsētā).

Uzņēmēji lepojas gan ar savu uzņēmumu sasniegumiem, gan arī dažādiem novada resursiem un vides sakoptību.

Visvairāk iedzīvotāji ir **apmierināti** ar bibliotēku sniegtajiem pakalpojumiem, vispārējās izglītības pakalpojumiem, profesionālās ievirzes izglītību - mākslas, mūzikas, sporta skolām, pašvaldības sniegtiem pakalpojumiem - atļaujas, izziņas, dzimtsaraksts, nodokļu administrēšana u.c., sporta un aktīvās atpūtas iespējām, pirmsskolas izglītības pakalpojumiem, vides sakoptību un publisko ārtelpu, sadzīves pakalpojumiem - veikali, skaistumkopšanas pakalpojumi, bankomāti u.c., teritorijas attīstību kopumā un pieejamo informāciju par pašvaldības darbu.

Viskritiskāk iedzīvotāji vērtē dzīvojamā fonda (mājokļu) pieejamību, satiksmes infrastruktūru - autoceļi, gājējiem domātā infrastruktūra, veloceļi, satiksmes drošība u.c., iespēju iesaistīties pašvaldības lēmumu pieņemšanā, daudzdzīvokļu namu apsaimniekošanu, kultūras un izklaides iespējas, mūžizglītības iespējas pieaugušajiem un būvvaldes darbu.

Trīs galvenās **problēmas** uzņēmēju aptaujas dalībnieku ieskatā ir nesamērīgi augsts birokrātiskais slogs, kvalificēta darbaspēka trūkums un Covid-19 pandēmijas ierobežojumi.

Attiecībā uz **nākotnes vīziju** iedzīvotāji sagaida sabalansētu un vienlīdzīgu teritorijas attīstību, kā arī norāda uz nepieciešamību pēc labas kvalitātes ceļiem, pieejamiem un kvalitatīviem pakalpojumiem, darbavietām un aktīvu uzņēmējdarbību, attīstītu tūrismu, ģimenēm un dažādām paaudzēm draudzīgu vidi. Iedzīvotāji vēlas, lai nākotnē novads būtu moderns, pieejams,

labiekārtots, dinamisks, iedzīvotājiem draudzīgs, ar plašu kultūras piedāvājumu, kā arī nodrošinātiem citiem pievilcīgas dzīves vides un ilgtspējīgas attīstības priekšnosacījumiem.

Par galvenajām **prioritātēm infrastruktūras attīstībā** iedzīvotāji izvirzījuši ceļu infrastruktūras remontus lauku teritorijās (to kā prioritāti noteikuši 73% respondentu), ielu infrastruktūras remontus apdzīvotās vietās (62%), publiski pieejamo atpūtas vietu un zaļo zonu attīstību (55%) un dzīvojamā fonda attīstību (52%). Nepieciešamība pēc kvalitatīvas autoceļu infrastruktūras ir akcentēta kā galvenā uzņēmējdarbības attīstībai nepieciešamā infrastruktūra.

Lielākās **bažas** iedzīvotājiem saistībā ar jaunā novada izveidi ir par to, ka attīstība nebūs vienmērīga visā novada teritorijā, attīstība tiks fokusēta tikai pilsētās. Iedzīvotājiem pastāv bažas, ka tiks likvidētas iestādes pagastos, varētu pieaugt pakalpojumu izmaksas, kā arī samazināties līdzšinējās attīstības dinamika. Tāpat iedzīvotāji bažijas par novada sadrumstalotību un turpmāku iedzīvotāju skaita samazināšanos. Uzņēmēju bažas ir līdzīgas iedzīvotāju bažām, bet tās papildina satraukums par iedzīvotāju zemo pirktspēju, kā arī ilgstošiem Covid-19 pandēmijas ierobežojumiem, dzīvojamā fonda trūkumu, neefektīvu pašvaldības pārvaldību.

Lai vairāk **atbalstītu uzņēmējdarbības vides** attīstību un ilgtspēju, uzņēmēju aptaujas respondenti visbiežāk iesaka nodrošināt regulāru uzņēmēju informēšanu par aktivitātēm, veidot atbalsta pasākumus jaunajiem uzņēmējiem, veidot vienotu jaunā novada mārketinga un komunikācijas stratēģiju vietējo produktu un pakalpojumu popularizēšanai, kā arī sekmēt pašvaldības digitālo transformāciju, lai vēl vairāk publisko pakalpojumu būtu pieejami digitāli.

Iedzīvotāju un uzņēmēju paustie viedokļi un definētās attīstības vajadzības būs viens no pamatiem pašvaldības prioritāšu, veicamo rīcību un īstenojamo projektu definēšanai tālākā jaunā Saldus novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un attīstības programmas izstrādē.

7. SVID analīze

SVID (stipro, vājo pušu – iekšējo faktoru, iespēju un draudu – ārējo faktoru) analīze sagatavota, balstoties uz dažādiem informācijas avotiem – pašreizējās situācijas raksturojumu, kas sagatavots balstoties uz statistikas un dokumentu analīzi, lielā mērā ņemot vērā iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujas rezultātus. SVID analīze sagatavota par visu kopējo jaunā Saldus novada attīstības perspektīvu, aptverot visas šajā dokumentā apskatītās tēmas plašākā skatījumā, tādējādi akcentējot galvenās tendences.

Iekšējie jaunizveidotā Saldus novada attīstības faktori	
Stiprās puses	Vājās puses
<ul style="list-style-type: none"> • Kopējā teritorijas attīstība, īstenotie attīstības projekti, kas pozitīvi ietekmējuši dažādu jomu pilnveidošanu un vietu pievilcību (t.sk. publiskās ārtelpas attīstības projekti); • Izglītības pieejamība un kvalitāte; • Sporta un aktīvās atpūtas iespējas; • Vides sakoptība un publiskā ārtelpa; • Sadzīves pakalpojumu pieejamība; • Kultūrvide, kultūrvēsturiskais mantojums un ieviestās kultūras tradīcijas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dzīvojamā fonda trūkums; • Autoceļu kvalitāte un nepilnvērtīga infrastruktūra gājējiem un velobraucējiem, ierobežotas mobilitātes iespējas tiem, kas dzīvo lauku teritorijās; • Veselības aprūpes pakalpojumu ierobežotās iespējas (t.sk. ārstu speciālistu trūkums); • Mūžizglītības piedāvājuma trūkums.
Ārējie jaunizveidotā Saldus novada attīstības faktori	
Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> • Eiropas Savienības fondu finansējuma piesaiste projektu īstenošanā; • Attālinātā darba būtisks iespēju un popularitātes pieaugums; • Sadarbības iespējas ar Kurzemes plānošanas reģionu, citām Latvijas un ārvalstu pašvaldībām, kā arī citiem sadarbības partneriem; • Sabiedrības interese līdzdarboties vietu un kopienu attīstībā un lēmumu pieņemšanā; • Vietējā tūrisma potenciāls Latvijā (novada viesu interese par jauniem tūrisma objektiem). 	<ul style="list-style-type: none"> • Nomales efekta riski lauku teritorijās; • Valsts nodokļu politika un tās mainība, kas negatīvi ietekmē pašvaldības (izaicinājumi finanšu un attīstības plānošanā); • Izpratnes trūkums par novadu attīstības un reģionu iedzīvotāju un uzņēmēju vajadzībām nozaru nacionālajās rīcībpolitikās (t.sk. sadarbības trūkums starp valsts tiešās pārvaldes iestādēm un pašvaldībām); • Globālie izaicinājumi (pandēmijas, klimata pārmaiņas u.c.).

Saldus novada Pašreizējās situācijas raksturojumu 2021. gadā
sagatavoja SIA "Reģionālie projekti" komanda, līdzdarbojoties
Saldus novada attīstības plānošanas speciālistiem

